

1 Rødt Oslos arbeidsprogram 2027-2031

2 Førsteutkast

3 Innledning

4 Oslo er byen vår. Her bor og arbeider vi, oppdrar barn, møter venner og lever våre ulike liv.
5 Hver dag er vi med på å skape byen, på arbeidsplassene, i nabolagene, i organisasjonslivet
6 og gjennom omsorgen vi gir hverandre. Vi som bor her kommer fra hele Norge og hele
7 verden. Det er vi som gir byen liv og får den til å fungere. Sammen skal vi også forme
8 framtida vår.

9 Men i forskjells-Oslo har vi svært ulik makt over byen vi skaper. Noen eier stadig mer, mens
10 mange av oss må bruke en stor del av lønna bare på å ha et sted å bo. Noen leier ut
11 hundrevis av hjem, mens andre er usikre på om de kan bli boende i sitt eget nabolag. De
12 med god råd kan betale for hjelp og avlastning som andre må kjempe for å få. Forskjellene
13 preger helsa vår, tida vi har til rådighet, og mulighetene barna våre vokser opp med.

14 Disse forskjellene er ikke naturgitte. De er skapt gjennom måten samfunnet er organisert på.
15 Under kapitalismen gir eierskap makt over andres arbeid, over boliger og over utviklingen av
16 byen. Når stadig mer overlates til markedet, får de som har mest fra før av også større
17 innflytelse til å forme samfunnet etter sine ønsker. Denne utviklingen er politisk styrt,
18 gjennom privatisering, måten vi planlegger byen på og hvordan vi fordeler fellesskapets
19 midler. Men vi kan styre den i en annen retning. Rødt vil føre en sosialistisk politikk som
20 flytter makt og ressurser til fellesskapet, og gir oss større demokratisk kontroll over byen og
21 våre egne liv.

22 For Rødt handler dette om hvem som skal bestemme over hverdagen vår. Vi vil ha mer makt
23 over arbeidstida og arbeidsplassen, trygge og gode hjem og innflytelse over nærmiljøet.
24 Som ansatte og innbyggere skal vi være med på å bestemme hvordan velferdstjenestene
25 utformes. Det fellesskapet vi bygger, forplikter oss også til å stå opp for hverandre. Når noen
26 av oss rammes av rasisme, diskriminering eller undertrykkelse, angår det oss alle. Vi skal
27 forsvare hverandres frihet og rettigheter.

28 Klimaendringer, naturtap og andre kriser setter også solidariteten på prøve. Disse
29 utfordringene rammer skjevt, og vi har ulike muligheter til å klare oss på egen hånd. Vi
30 trenger en by som kutter utslipp på en rettferdig måte, tar vare på naturen og sørger for at
31 alle får hjelp når kriser rammer. Det krever at vi planlegger langsiktig og har demokratisk
32 kontroll over ressursene og infrastrukturen vi er avhengig av.

33 Rødt vil bruke byens rikdom til å skape kollektiv luksus. Vi kan bygge flotte svømmehaller,
34 grønne parker og levende møteplasser, og gi alle råd til å ta del i byens kultur- og idrettsliv.
35 Det gir oss flere og bedre muligheter enn hver av oss kan kjøpe alene: mer å glede seg over,
36 mer å gjøre og flere å dele det med. Oslo skal være en by der vi tar vare på hverandre og
37 lever gode liv.

38 En slik forandring er ikke bare ønskelig, den er fullstendig mulig. Kommunen har makt som
39 arbeidsgiver, grunneier, innkjøper og planmyndighet. Den makten vil Rødt bruke til å
40 redusere forskjeller og bygge opp fellesskapet. Rødt er del av en bred bevegelse for
41 rettferdighet og frigjøring, i fagbevegelsen, i kampen mot rasisme og undertrykkelse og i
42 arbeidet for klima og natur. Vi vil bruke vår plass i bystyret til å gi gjennomslag for kravene vi
43 også kjemper for på arbeidsplassene og i nabolagene våre. Sammen kan vi flytte makt fra
44 de som eier mest, til oss som hver dag får byen til å fungere.

45 Hovedsaker

46 1. Et trygt hjem i byen

47 Oslo skal være en by der vanlige folk har råd til å bo, og kan bli boende. Rødt vil opprette
48 Oslo Folkeboliger, en kommunal boligaktør som skal bygge og kjøpe boliger til en allmenn,
49 ikke-kommersiell boligsektor. På sikt skal denne utgjøre ti prosent av boligene i Oslo.
50 Kommunens tomter og kapital skal sikre rimelige, stabile og kostnadsbaserte husleier, og
51 boligene skal være varig vernet mot privatisering og spekulasjon. Vi vil opprette et
52 kommunalt leieboligtilsyn som sørger for at lovverket håndheves og utleierye stilles til ansvar
53 for helsefarlige, brannfarlige og ulovlige boforhold. Ingen skal måtte godta farlige boforhold
54 for å ha et sted å bo.

55 2. Kortere arbeidsdag, mer tid til livet

56 Tida vår er livet vårt. Likevel tar arbeidslivet for mye av kreftene til altfor mange. Rødt vil gå
57 fra forsøk til innføring av sekstimersdag med full lønn i Oslo kommune. Vi vil begynne der
58 arbeidshverdagen krever mest, som i barnehager, eldreomsorg og renhold, og lage en
59 forpliktende plan for innføring i hele kommunen. Seks timer skal være en full arbeidsdag
60 med full lønn, slik at flere kan jobbe heltid og bli økonomisk selvstendige. Vi skal ha krefter
61 igjen når arbeidsdagen er over, til de vi er glade i og det vi helst vil bruke livet på.

62 3. Velferd uten privatisering og kutt

63 Vi skal få hjelpen vi trenger, uavhengig av lommebok, hvilken bydel vi bor i og hvem vi har til
64 å kjempe for oss. Rødt vil innføre en velferdsregel som hindrer at skattelette går på
65 bekostning av tjenestene vi trenger. Vi vil ta kommersielle velferdstjenester tilbake til
66 fellesskapet og sikre nok ansatte med tid til å gi god hjelp og omsorg. Det betyr å se hvert
67 barn i barnehagen, følge opp dem som trenger støtte i hverdagen og gi eldre trygg omsorg
68 som dekker deres behov, med kjente ansikter og tid til en samtale. Pårørende skal få støtte
69 og avlastning, og slippe å fylle hullene i kommunens tjenester. Trygghet og omsorg gjennom
70 hele livet er noe vi sikrer hverandre.

71 4. Kollektiv luksus og en by vi har råd til å bruke

72 Vi vil gjøre det billigere å leve og lettere å ta del i alt byen har å by på. Rødt vil gjøre det
73 billigere å reise kollektivt og la hver enkeltbillett vare i tre timer. Alle barn skal få gratis varm
74 mat i barnehagen. Barn skal bade gratis på offentlige bad, og prisene på kulturskole og
75 barneidrett skal ned. Vi vil ha en fritidsklubb med gratis inngang for hver ungdomsskole,
76 åpen på kvelder, i helger og ferier. Vi vil styrke biblioteker og offentlige møteplasser, og sikre
77 parker og idrettsanlegg i nabolagene våre. Flere skal kunne låne utstyr og bruke kommunale
78 lokaler gratis. Når vi spleiser på tilbud vi alle kan bruke, får vi mer for pengene og flere
79 muligheter til å leve gode liv.

80 5. En grønn by og en fjord for alle

81 Rødt vil gjøre Oslo arealnøytral og prioritere allerede nedbygde arealer til ny utbygging. Vi vil
82 bevare og restaurere natur og grøntområder. Vi vil verne byens elver og elvedaler, åpne

83 lukkede bekker og oppgradere avløpsnettet og renseanleggene, slik at urensset kloakk ikke
84 havner i elvene og fjorden. Vi vil åpne strandsonen for alle med en sammenhengende kyststi
85 langs Oslos kyst, ruste opp badeplasser og etablere nye. Ulovlige gjerder og stengsler skal
86 fjernes, og kommunen skal sikre arealene som trengs for å fullføre stien. Kyststien skal
87 kombineres med reparasjon av skadet natur og ta hensyn til sårbare naturområder. Fjorden
88 og nærnaturen skal være fellesgoder vi tar vare på og har glede av sammen.

89 Innholdsfortegnelse

90	Innledning	2
91	Hovedsaker	3
92	Arbeidsliv	6
93	Sekstimersdag	12
94	Kvinnefrigjøring	14
95	Kamp mot all undertrykking	17
96	Forebygging og kriminalitet	23
97	Barnehage, skole og utdanning	28
98	Oppvekst, fritid, idrett og frivillighet	39
99	Kultur og kunst	45
100	Helse og velferd	51
101	Eldre og seniorer	61
102	Bolig	68
103	Byplanlegging og byutvikling	73
104	Samferdsel	78
105	Klima, miljø og natur	86
106	Beredskap og trygghet	90
107	Makt, demokrati og folkestyre	96
108	Økonomi og finansiering	102
109	Internasjonal solidaritet og Oslo som fredsby	107
110		

111 Arbeidsliv

112 De fleste av oss har lønnsarbeid i store deler av livet for å tjene til livets opphold, og
113 arbeidslivet er en stor del av hverdagen vår. Vi er avhengige av lønna vår og har en felles
114 interesse av et trygt og organisert arbeidsliv der vi som gjør jobben, har makt over egen
115 arbeidshverdag. Oslo er en klassesdelt by, og mange av oss må leve med lav lønn, ufrivillig
116 deltid, midlertidighet og høyt arbeidspress.

117 De som kjøper arbeidskraft, har interesse av at vi som selger arbeidskraften vår, jobber
118 raskere og tjener mindre. Våre interesser er det motsatte. Vi trenger lønninger vi kan leve av
119 og arbeidsforhold vi kan leve med. Gjennom fagbevegelsen kjemper vi for høyere lønn, hele
120 og faste stillinger, kortere arbeidstid og vern mot sosial dumping. Lavtlønte yrker, hvorav
121 mange er kvinnedominerte, trenger et særlig lønnsloft. Dette er en kamp for et bedre
122 arbeidsliv for oss alle. Rødt støtter fagforeningenes kamp, og våre folkevalgte skal være
123 fagbevegelsens støttespillere.

124 Oslo kommune har stor makt over arbeidslivet som arbeidsgiver, eier og innkjøper. Rødt vil
125 bruke denne makten til å følge opp fagbevegelsens krav og styrke det organiserte
126 arbeidslivet. Kommunen skal gå foran med gode lønns- og arbeidsvilkår, ryddige
127 partsforhold, fagorganisering og flere læreplaner. Den skal stille strenge krav til
128 virksomhetene den kjøper varer og tjenester fra. Den største arbeidslivsreformen Rødt
129 jobber for, er sekstimersdagen.

130 *For kortere arbeidstid med full lønnskompensasjon: se Sekstimersdag.*

131 Oslo kommune som arbeidsgiver

132 Oslo kommune er Oslos største og en av landets største arbeidsgivere, med rundt 55 000
133 ansatte. Rødt jobber for at Oslo kommune skal være en arbeidsgiver som går foran, både
134 når det gjelder lønn og arbeidsvilkår. Ved innføring av 6-timers arbeidsdag vil vi få en
135 hovedstad som tydelig endrer rammene for hva et godt arbeidsliv betyr. Med sin størrelse vil
136 dette gi en snøballeffekt for andre deler av norsk arbeidsliv. Men også andre tiltak kan gjøre
137 Oslo kommune til en bedre arbeidsgiver.

138 Heltid skal være en rettighet, og deltid en mulighet. Arbeidslivet skal ikke bestå av et A- og et
139 B-lag, hvor noen av oss må leve med usikkerhet og midlertidighet. Hele og faste stillinger gir
140 økonomisk trygghet og det gjør at vi tør å si fra når lønns- og arbeidsvilkår er dårlige. Slik
141 oppleves det sjelden med midlertidige stillinger. Og i sårbare livssituasjoner er vi særlig
142 sårbare for å bli utnyttet. Av de om lag 55 000 ansatte i februar 2026 var rundt 14 000
143 midlertidig ansatte. Om lag 21 000 hadde deltid som hovedstilling. Dette må endres.

144 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 145 • Kartlegging av all bruk av deltid i Oslo kommune, med fokus på å finne årsakene til
146 deltid.
- 147 • Alle faste ansettelser skal være i heltidsstillinger hvis ikke den ansatte søker om deltid.
- 148 • Særskilte tiltak for å lage heltidsstillinger for ansatte i skolen og aktivitetsskolen, samt i
149 Sykehjemsetaten og helseetaten.
- 150 • Turnuser og arbeidsplaner i sykehjem og hjemmetjenesten skal ha heltid som
151 utgangspunkt.

- 152 • Alle virksomheter må dokumentere at ansatte i deltidsstillinger har blitt tilbudt økt
153 stillingsprosent før det blir foretatt nyansettelser.
- 154 • Alle arbeidsavtaler som inngås med vikarer skal definere en fast minimumsarbeidstid.
- 155 • Bystyret må få en samlet årlig rapportering om deltid, midlertidighet, innleie, overtid,
156 sykefravær og bruk av ekstravakter i alle kommunale virksomheter.
- 157 • Oslo kommune skal bruke eiermakten sin til å sikre at virksomheter kommunen eier eller
158 er medeier i, legger til rette for fagorganisering, har ryddige partsforhold og tar inn
159 lærlinger der de kan godkjennes som lærebedrift.
- 160 • Ansatte skal få nødvendig arbeidstøy, verneutstyr og arbeidsutstyr betalt av arbeidsgiver
161 for å kunne gjøre jobben trygt og forsvarlig.

162 Rødt Oslo vil ha slutt på bemanningsbransjen. I dag blir mange av oss ansatt i
163 bemanningsbyråer som leier oss ut til andre virksomheter. Dette foregår i byggebransjen,
164 innen renhold, kontor, varehandel, helsesektoren, barnehager, skoler, m.m.
165 Bemanningsbransjen gir usikre arbeidsforhold og lavere lønninger enn om folk hadde vært
166 ansatt direkte. Det organiserte arbeidslivet undergraves og det blir vanskeligere for ansatte å
167 organisere seg og kjempe for egne rettigheter.

168 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 169 • Oslo kommune skal ikke kjøpe tjenester av bemanningsbyråer.
- 170 • Kommunen må etablere vikarpooler for skole, barnehager og sykehjem basert på
171 tidligere års fravær, og ansatte i vikarpoolene brukes til å dekke korttids- og
172 langtidsfravær. Ansatte i disse vikarpoolene skal ha faste og hele stillinger.
- 173 • Vikarer skal ha samme lønns- og arbeidsvilkår som om de var fast ansatt i kommunen.
- 174 • Oslo kommune må øke grunnbemanningen, særlig innen barne- og oppvekstsektoren og
175 pleie- og omsorgssektoren for å redusere bruken av ekstravakter og overtid og for å
176 sikre de ansatte helsefremmende arbeidsvilkår.

177 Rødt mener at Oslo kommune skal være et forbilde i arbeidslivet, både når det gjelder lønn,
178 helsefremmende arbeidsvilkår, samarbeid med fagbevegelsen og ansattes medvirkning. For
179 å oppnå dette må det bli slutt på målstyring, bestiller/utførermodellen og andre
180 styringsverktøy som er en del av New Public Management. Vi trenger ikke en tillitsreform full
181 av lovord om faglig frihet og medvirkning, vi trenger en tillitsreform med reell faglig frihet og
182 medvirkning.

183 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 184 • Oslo kommune må jobbe for likelønn mellom kvinner og menn, både gjennom å heve
185 lønna i kvinnedominerte yrker og ved å sikre at kvinner får samme uttelling som menn for
186 utdanning, erfaring, kompetanse og ansvar, på tvers av sektorer og bransjer.
- 187 • Oslo kommune må lage forpliktende planer for likelønn for alle virksomheter og nivåer.
- 188 • Oslo kommune skal ha lønnsforhandlinger hvor fagbevegelsen har streikerett. Oslo
189 kommune skal ikke stille krav om lokale forhandlinger.
- 190 • Kommunalt ansatte som ønsker det, skal få mulighet til å ta fagbrev.
- 191 • Oslo kommune skal ha lære plasser som tilsvarer to promille av innbyggertallet.
- 192 • Alle ledere i Oslo kommune skal få obligatorisk opplæring i lov- og avtaleverk,
193 partssamarbeid, medbestemmelse, arbeidsmiljø, inkludering og forebygging av
194 trakassering og diskriminering ved ansettelse og deretter minst hvert fjerde år.
- 195 • Tillitsvalgte og verneombud skal ha tilstrekkelig tid og ressurser til å utføre vervene sine,
196 og reell mulighet til å ivareta de ansattes interesser og arbeidsmiljø.

- 197 ● Oslo kommune skal i samarbeid med de ansattes organisasjoner verne ansattes
198 ytringsfrihet og varslingsrett. Ansatte som formidler faglige vurderinger eller opplysninger
199 av offentlig interesse, skal ikke møtes med sanksjoner, gjengjeldelse eller andre negative
200 reaksjoner fra arbeidsgiver.
 - 201 ● Kommunen skal forbedre turnusansattes hverdag ved å likestille turnusarbeid med
202 skiftarbeid.
 - 203 ● Oslo kommune skal ha ordninger for at ledere og administrativt ansatte med ansvar for
204 kommunale tjenester jevnlig hospiterer i førstelinjen.
- 205 *For ansattmedvirkning og arbeiderdemokrati: se Makt, demokrati og folkestyre.*

206 Oslo kommune som oppdragsgiver - Oslomodellen

207 Vi er nødt til å ha mer demokratisk kontroll, og ta flere tjenester tilbake i kommunal drift for å
208 hindre sosial dumping og skadelige arbeidsforhold. Oslo-modellen har vært et viktig tiltak for
209 et bedre arbeidsliv. Modellen gjør at det stilles høye krav til leverandører av varer, tjenester,
210 bygg og anlegg. Gjennom Oslo-modellen skal kommunen bruke innkjøpsmakta si til å
211 fremme hele og faste stillinger og et organisert arbeidsliv i leverandørkjedene.
212 Oslo-modellen må beholdes og videreutvikles, også for nye sektorer i kommunen.

213 RØDT OSLO JOBBER FOR DISSE FORBEDRINGENE AV OSLOMODELLEN:

- 214 ● Kommunen skal bruke leverandører og underleverandører med tariffavtale inngått med
215 en fagforening som er uavhengig av arbeidsgiver. Avtalen skal gi minst like gode lønns-
216 og arbeidsvilkår som en relevant landsomfattende tariffavtale, og etterlevelsen skal
217 dokumenteres.
- 218 ● Kommunen skal ved utlysning av offentlige anbud stille krav om at leverandøren i
219 hovedsak har fast ansatte (minst 80 % av stillingene), ikke bare at fast ansatte skal gjøre
220 oppdraget for Oslo kommune.
- 221 ● Leverandører skal tilby ansatte som utfører oppdrag for Oslo kommune og har behov for
222 det, gratis norskopplæring i betalt arbeidstid. I relevante kontrakter skal opplæringen
223 utgjøre minst fire timer per uke.
- 224 ● Bruken av underleverandører skal begrenses. Leverandørkjedene skal være korte og
225 oversiktlige, og alle underleverandører skal forhåndsgodkjennes av kommunen.
- 226 ● Kommunen skal stille hovedleverandøren til ansvar for at innleide arbeidere som utfører
227 kontraktsarbeidet, likebehandles med egne ansatte.
- 228 ● Der kommunen stiller krav om faglærte og lærlinger, skal andelene beregnes innenfor
229 hvert relevant fagområde.
- 230 ● Oslomodellen skal hindre at leverandører og underleverandører misbruker adgangen til
231 å bestride retten til sykepenger for ansatte som utfører oppdrag for kommunen. Gjentatte
232 saker der Nav gir arbeidstakeren medhold, skal utløse kontroll. Dokumentert misbruk av
233 adgangen til å bestride retten til sykepenger skal kunne føre til sanksjoner.
- 234 ● Oslomodellen skal styrkes med tydeligere HMS-krav, krav til verneombud, dokumentert
235 opplæring og systematisk forebygging av skader, vold, trusler og helseskadelig
236 arbeidspress.
- 237 ● Oslo kommune skal ha nok egne kontrollører og anskaffelsesfaglig kompetanse til å
238 følge opp kontrakter, avdekke brudd og bruke sanksjoner.

- 239 ● Kommunen skal si opp kontrakter med bedrifter som bryter med bestemmelsene i
240 Oslo-modellen. Bedrifter som bryter lover som arbeidsmiljøloven og straffelovens
241 paragrafer om menneskehandel og lønnstyveri, skal anmeldes.
- 242 ● Oslo kommune skal utestenge leverandører med dokumenterte, alvorlige eller gjentatte
243 brudd på arbeidsmiljøloven eller reglene om allmenngjort lønn og andre arbeidsvilkår fra
244 kommunale anbud i inntil tre år. Kommunen skal bruke reglene om identifikasjon til å
245 hindre at utestengelsen omgås gjennom konkurs, selskapsbytte eller stråpersoner.

246 *For en Oslo-modell for kultursektoren: se Kultur og kunst.*

247 **Kamp mot sosial dumping**

248 EØS-avtalen er et rammeverk for å tvinge arbeidere til å konkurrere om jobbene, slik at bare
249 de som godtar de dårligste betingelsene er sikra jobb. Dette er innholdet i den
250 anbudsmodellen som både stat, kommune og private bedrifter følger.

251 I en anbudsmodell med konkurranse mellom virksomheter med ulike lønns- og arbeidsvilkår
252 blir det et kappløp mot bunnen som rammer oss alle. De av oss som rammes oftest, er
253 midlertidig ansatte, ansatte i bemanningsbyråer og folk uten fast opphold i Norge.
254 Arbeidsgivere bryter arbeidsmiljøloven, underbetaler ansatte og forfalsker papirer for å
255 kunne komme med det laveste anbudet. Rødt vil ha både strengere kontroll og høyere
256 straffer for disse lovbruddene.

257 Digitale arbeidsplattformer organiserer ofte ordinært arbeid som løsarbeid. De som gjør
258 jobben, må opptre som selvstendig næringsdrivende, selv om de i praksis er avhengige av
259 plattformen for arbeid og inntekt. De er ikke sikret arbeid, lønn eller rettigheter som
260 sykelønn, samtidig som selskapet ensidig kan endre betaling, arbeidsvilkår og tilgangen på
261 oppdrag. Denne organiseringen gjør det mulig å omgå arbeidsgiveransvaret og svekker
262 fagorganisering og kollektive forhandlinger.

263 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 264 ● Kommunen skal opprette et ombud mot arbeidslivsdiskriminering i samarbeid med
265 fagbevegelsen og ideelle organisasjoner. Ombudet skal gi lavterskel veiledning og
266 rettshjelp ved diskriminering, lønnstyveri og annen utnyttelse i arbeidslivet.
- 267 ● Alle arbeidsinnvandrere må få tilbud om gratis norskopplæring, helst i tilknytning til
268 arbeidsplassen. Innvandreres tiltak for selvorganisert språklæring og faglig og
269 sosialpolitisk skoling må få støtte av kommunen.
- 270 ● Flere tjenester, blant annet renhold, kantinedrift, parkdrift, vedlikehold og andre
271 beredskapskritiske tjenester, skal tas tilbake i kommunal egenregi og ikke lenger settes
272 ut på anbud.
- 273 ● Kommunalt støttede institusjoner skal ikke basere ordinært arbeid på plattformtjenester
274 som omgår arbeidsgiveransvar, tariffavtaler eller faste ansettelser.
- 275 ● Oslo skal etablere et partssammensatt råd for seriøsitet i reiseliv, servering og uteliv,
276 sammen med fagbevegelsen, seriøse arbeidsgivere og relevante myndigheter.
- 277 ● Oslo kommune skal samarbeide med studentorganisasjoner og fagbevegelsen om
278 informasjon til studenter og unge arbeidstakere om rettigheter, tariffavtaler, organisering
279 og hvor de kan få hjelp ved utnyttelse.

280 Tilsyn og kontroll

281 Lover og regler er lite verdt dersom brudd ikke blir avdekket og får konsekvenser. Oslo
282 kommune skal bruke sine kontroll- og tilsynsmuligheter aktivt for å stanse sosial dumping og
283 useriøse aktører.

284 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 285 • Kommunen må utføre egne kontroller for å sikre at reglene om åpningstider blir fulgt, og
286 at forbud mot søndagsåpne butikker overholdes.
- 287 • Kommunens kontroller skal samordnes med relevante statlige tilsyn og andre
288 myndigheter.
- 289 • Ansatte som utfører kommunale kontroller i utsatte bransjer, skal ha kompetanse til å
290 kjenne igjen tegn på sosial dumping og arbeidslivskriminalitet og melde fra til relevante
291 myndigheter.
- 292 • Fair Play Bygg Oslo skal sikres forutsigbar finansiering, og kommunen skal arbeide for
293 tilsvarende samarbeid i andre utsatte bransjer.
- 294 • Kommunen skal bruke tilsyn, veiledning og bevillingsmyndigheten til å motvirke sosial
295 dumping, utrygt alenearbeid, utrygge arbeidsforhold og useriøs drift i serverings- og
296 utelivsbransjen. Ved dokumenterte, alvorlige eller gjentatte brudd på reglene om lønn og
297 arbeidsvilkår skal kommunen aktivt bruke adgangen til å suspendere eller tilbakekalle
298 serveringsbevilling når lovens vilkår er oppfylt. Slike brudd skal også vektlegges ved
299 behandling av søknader om skjenkebevilling og fornyelse, som ledd i vurderingen av
300 søkerens egnethet.
- 301 • Oslo skal vurdere strengere rammer for skjenkebevillinger i områder der svært høy
302 konsentrasjon av skjenkesteder bidrar til useriøs drift, utrygge arbeidsforhold eller store
303 belastninger for nærmiljøet.
- 304 • Oslo kommune skal bruke løyve- og tilsynsmyndigheten aktivt for å sikre en seriøs
305 drosjenæring. Drosjesentralene skal føre reell kontroll med at tilknyttede løyvehavere
306 følger arbeidsmiljøloven, skatte- og avgiftsreglene og arbeidstakernes rettigheter.
307 Manglende oppfølging skal møtes med pålegg om retting og kunne føre til at
308 sentralløyvet trekkes tilbake.
- 309 • Rødt Oslo vil arbeide for å endre yrkestransportlova, slik at Oslo kommune kan
310 behovsprøve antallet drosjeløyver og stille krav om kjøreplikt.

311 Et arbeidsliv med plass til oss alle

312 Arbeidslivet skal ha plass til oss alle. Oslo kommune skal bekjempe diskriminering, legge til
313 rette for at flere kan delta og skape flere veier inn i arbeidslivet. De av oss som allerede er i
314 jobb, skal ha et trygt arbeidsmiljø og bli møtt med respekt. Målrettede tiltak er nødvendige
315 for grupper som møter særlig høye terskler inn i arbeidslivet.

316 Ordinært og lønnet arbeid skal være målet. Den første jobben skal gi unge inntekt, erfaring
317 og en vei videre. Mange møter usikre jobber og sosial dumping, mens andre aldri slipper inn.
318 Navs praksisplasser og lønnstilskudd blir misbrukt som gratis eller subsidiert arbeidskraft.
319 Noen av oss blir gående i tiltak i årevis uten reell mulighet til fast ansettelse. Om en
320 arbeidsplass har nytte av arbeidskraften din, skal du få lønn og en reell vei til jobb. Nav skal
321 drive aktiv arbeidsformidling og gi helhetlig oppfølging til dem som trenger det.

322 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 323 ● Kommunen må innføre en ordning med anonyme jobbsøknader som en sikring mot
324 diskriminering ved ansettelser.
- 325 ● Oslo kommune skal forebygge rasisme, funksjonsdiskriminering, alderisme, trakassering
326 og diskriminering på alle kommunale arbeidsplasser, i samarbeid med tillitsvalgte og
327 verneombud. Handlingsplaner mot diskriminering skal følges opp med konkrete tiltak på
328 arbeidsplassene.
- 329 ● Oslo kommune skal sikre et trygt og inkluderende arbeidsmiljø for skeive ansatte og
330 forebygge diskriminering og trakassering på grunn av seksuell orientering,
331 kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk.
- 332 ● Alle ledere med personalansvar skal ha kompetanse i kjønns- og seksualitetsmangfold
333 og i hvordan skeive ansatte skal møtes med respekt og likeverd.
- 334 ● Navs praksisplasser og andre sysselsettingstiltak skal ikke fortrenge ordinære stillinger.
335 Tiltakene skal ha tydelige mål, avgrenset varighet og en plan for jobb eller utdanning. De
336 som utfører ordinært arbeid, skal ha ordinære lønns- og arbeidsvilkår.
- 337 ● Oslo kommune skal jobbe aktivt med å ha et inkluderende arbeidsliv for kronikere og
338 mennesker som har nedsatt arbeidskapasitet gjennom å bruke lønnstilskudd og
339 tilpasninger på arbeidsplassen for å holde folk i arbeid.
- 340 ● Nav-kontorene i Oslo skal drive aktiv arbeidsformidling og samordne kvalifisering,
341 arbeidstiltak og nødvendig sosial oppfølging.
- 342 ● Frivillig innsats skal ikke erstatte ordinære stillinger eller arbeidsoppgaver som skal
343 utføres av lønnede ansatte.
- 344 ● Kommunen skal sikre arbeidsrettede lavterskeltilbud innen psykisk helse uten krav om
345 henvisning, og gi ideelle og ikke-kommersielle arbeidsfellesskap forutsigbare og
346 langsiktige rammer.
- 347 ● Oslo kommune skal opprette flere læreplasser, inkludert voksenlærlingplasser.
- 348 ● Ved samarbeid med private virksomheter skal kommunen stille krav om at de tar inn
349 lærlinger når de kan godkjennes som lærebedrift.

350 *For sommerjobber og deltidsjobber for ungdom: se Oppvekst, fritid, idrett og frivillighet.*

351 **Sekstimersdag**

352 Tida vår er livet vårt. Likevel tar arbeidslivet for mye av kreftene til altfor mange. Mange av
353 oss går hjem fra jobb uten overskudd til barn, familie, venner, frivillighet, politikk og
354 samfunnsengasjement, trening eller hvile. I sliteryrker betaler folk med kroppen, helsa og
355 fritida si.

356 Vi vil ha større makt over egen tid. Sekstimersdag handler om et arbeidsliv folk kan stå i,
357 mer tid til livet utenfor jobben, bedre likestilling, mer heltid, bedre helse og sterkere
358 velferdstjenester.

359 For mange ansatte, særlig i kvinnedominerte yrker, er seks timer allerede i hverdagen - men
360 som deltid, med lavere lønn, lavere pensjon og mindre økonomisk frihet. Vi vil gjøre seks
361 timer til full arbeidsdag, med full lønn. Det er heltidskultur i praksis.

362 Mer fritid er også demokratisk makt. Når folk ikke bruker opp hele seg på jobb, får flere tid til
363 familien, nabolaget, fagforeninga, frivilligheten og politikken.

364 Dette blir enda viktigere når stadig mer ansvar skyves over på familiene. Når barnehager,
365 skoler, helsetjenester, eldreomsorg og støtteordninger ikke strekker til, er det ofte foreldre,
366 døtre, sønner, partnere og besteforeldre som må fylle hullene. Politikere kan snakke varmt
367 om pårørende, men kommunen skal ikke basere tjenestene sine på at pårørende jobber
368 gratis. Sekstimersdag gir folk mer tid og krefter til å være familie - uten at familien skal
369 erstatte velferdsstaten.

370 Oslo har prøvd nok til å gå videre. Erfaringene fra prosjektet med sekstimersdag i Lillo Gård
371 barnehage i Sagene viser at kortere arbeidsdag kan gi bedre arbeidsmiljø, mer overskudd
372 og gjøre viktige velferdsyrker mer attraktive. Nå trenger vi ikke flere små forsøk som
373 avsluttes av høyresida når erfaringene er gode. Nå må Oslo gå fra forsøk til innføring.

374 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 375 ● Oslo kommune skal starte innføringen av sekstimersdag / 30-timersuke med full
376 lønnskompensasjon for kommunens ansatte. Det betyr kortere vanlige arbeidsdager,
377 ikke en komprimert firedagersuke.
- 378 ● Full lønnskompensasjon skal være et premiss. Kortere arbeidstid skal ikke bli lavere
379 lønn, deltidslønn eller dårligere pensjon.
- 380 ● Første trinn skal innføres i sliteryrker der belastningen er høy og kommunen sliter med å
381 rekruttere og beholde ansatte, som barnehager, eldreomsorg, hjemmetjeneste, renhold,
382 renovasjon, vann og avløp og andre kommunale driftsykker.
- 383 ● Oslo kommune skal lage en forpliktende plan for hvordan sekstimersdag kan innføres
384 videre i hele kommunen.
- 385 ● Oslo kommune skal støtte tariffkrav om arbeidstidsforkortelse og bruke rollen sin som
386 arbeidsgiver til å presse fram den neste store arbeidstidsreformen.
- 387 ● Innføring av sekstimersdag skal skje i tett samarbeid med fagforeningene, tillitsvalgte,
388 verneombud og ansatte på arbeidsplassene. De ansatte skal ha reell medvirkning i
389 turnus, bemanning og organisering av arbeid dagen.
- 390 ● Sekstimersdag skal ikke brukes til å øke tempoet, kutte pauser eller presse like mye
391 arbeid inn på færre timer. Der tjenestene krever det, skal kortere arbeidstid følges av
392 flere ansatte og bedre bemanning.

- 393 ● Oslo kommune skal legge fram kostnadsberegninger for innføring. På kort sikt må
394 reformen budsjetteres som økte lønns- og bemanningskostnader. Sekstimersdag skal
395 ikke selges inn som et sparetiltak, men som en investering i folk, folkehelse, heltid,
396 rekruttering og bedre tjenester.
- 397 ● Kommunen skal følge utviklingen i arbeidsmiljø, rekruttering, turnover, folkehelse,
398 heltidsandel, tidlig avgang, sykefravær, vikarbruk og tjenestekvalitet i virksomheter med
399 kortere arbeidstid. Lavere sykefravær skal ikke være eneste mål på om reformen lykkes.
- 400 ● På sikt skal mer av samfunnets produktivitetsvekst tas ut i fri tid og velferd, ikke bare i
401 stadig høyere forbruk. Det skal ikke gå på bekostning av lønnsvekst for lavtlønte.

402 Kvinnefrigjøring

403 Over halvparten av befolkningen i Oslo er kvinner. Vi kvinner opplever undertrykking i alle
404 livets faser og roller. Vi får mindre betalt enn menn og vi jobber mer ufrivillig deltid. Fritiden
405 vår blir i større grad brukt på husarbeid og omsorgsarbeid. Vi utsettes for vold i form av
406 overgrep, fysisk og psykisk vold, og gjennom prostitusjon. Rødt ønsker at kvinner skal kunne
407 leve hele og frie liv, der deres kjønn ikke blir en begrensning for livet.

408 Kvinneundertrykkinga er innvevd i kapitalismen og rammer kvinner på tvers av klasser og
409 etnisiteter. Full kvinnefrigjøring krever grunnleggende endringer i organiseringa av både
410 arbeidsliv og samfunnsliv. Vi må bryte ned tradisjonelle forestillinger om hvordan kvinner er,
411 bør være og kan gjøre. Rødt vil arbeide i og sammen med kvinnebevegelsen, fagbevegelsen
412 og alle andre krefter som arbeider for å styrke kvinners stilling i samfunnet.

413 Økonomisk selvstendighet

414 Økonomisk uavhengighet er en forutsetning for kvinners frigjøring. Å ha økonomi til å kunne
415 forsørge seg selv og eventuelle barn er avgjørende for kvinners trygghet. En sterk
416 velferdsstat, sekstimersdag, likelønn, lovfesta rettigheter og økte minsteytelser er viktige
417 skritt mot målet om økonomisk selvstendighet. Kvinner eier og tjener fortsatt mindre enn
418 menn, og kvinners arbeid verdsettes ikke på samme måte som menns.

419 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 420 • At Oslo kommune som arbeidsgiver skal praktisere reell likelønn, med lik lønn for arbeid
421 av lik verdi.
- 422 • At sosialhjelpssatsene skal være høye nok.
- 423 • Etablere samarbeid mellom byrådet og fagforeningene om bedre lønns- og arbeidsvilkår
424 for ansatte i kommunen.
- 425 • Kommunen skal kunne gå inn med ekstra lønnsmidler for å innfri tariffkrav som gir
426 kvinnelønn et ekstraordinært løft, for eksempel i form av en kvinnepott.
- 427 • Mira-senteret, sammen med fagforeningene og andre med kunnskap på feltet, brukes
428 som en ressurs for å få slutt på at kvinner med innvandrer- og/eller minoritetsbakgrunn
429 diskrimineres på arbeidsmarkedet.
- 430 • Kommunen må sette av midler til integrerings- og yrkesrettede tiltak for kvinner med
431 innvandrerbakgrunn.
- 432 • Kommunen må iverksette tiltak som vil styrke kvinners økonomi. Dette kan for eksempel
433 være lavere satser/gratis barnehage, subsidiering av barneidretten og kulturskolene,
434 redusert pris/gratisbilletter i svømmehaller og kollektivtrafikk mm.

435 *For likelønn og hele, faste stillinger: se Arbeidsliv.*

436 Styrk offentlig velferd - bedre bemanning og bedre tjenester 437 frigjør kvinner

438 Nedbygging og svikt i kommunale velferdstjenester fører til at kvinner, som omsorgsgivere
439 og pårørende, må overta der det offentlige tilbudet svikter. Dette gjelder alt fra ulønnet
440 permisjon fra jobb i påvente av barnehageplass, arbeide i redusert stilling mens en har små
441 barn, til omsorg for hjemmeboende, pleietrengende ektefeller eller foreldre som ikke får
442 tilstrekkelige hjemmetjenester, avlastning eller sykehjemsplass. Kvinners gratisarbeid gjør at

443 Oslo kommune kan opprettholde dårlig kvalitet på tjenestetilbudet. Rødt Oslo vil arbeide for
444 å bygge opp og forsvare det offentlige velferdstilbudet i Oslo. Den viktigste faktoren for
445 forsvarlige velferdstjenester er bemanning. Ingen teknologi kan erstatte menneskelige
446 ressurser. God organisering og ledelse, og kompetanseheving er andre avgjørende faktorer i
447 velferden.

448 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 449 • Løpende opptak til barnehage, slik at kvinner ikke må ta ulønnet permisjon fra jobb
- 450 • Innbyggere med pleie- og omsorgsbehov skal få godt tilpasset og tilstrekkelig
- 451 tjenestetilbud hjemme og/eller på institusjon
- 452 • Omsorgspersoner skal få avlastning og tilrettelegging tilpasset sine behov
- 453 • Styrking av bemanningen i barnehage, skole, AKS, hjemmetjenesten og sykehjem
- 454 • 6-timers arbeidsdag med full lønnskompensasjon er et viktig grep for kvinnefrigjøring.

455 *For kortere arbeidstid: se Sekstimersdag.*

456 *For pårørendestøtte: se Helse og velferd.*

457 **Bekjemp menns vold mot kvinner**

458 Menns vold mot kvinner er et alvorlig samfunnsproblem. Det meste av volden skjer i
459 hjemmet. Kvinner utsettes også for vold og undertrykking i det offentlige rom gjennom
460 prostitusjon og på barer med stripping og toppløs servering. Kvinner i omsorgsykker er utsatt
461 for vold på arbeidsplassen, oftest fra pasienter og brukere. Arbeid for å forebygge vold
462 handler både om å endre strukturer og om bevisstgjøring.

463 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 464 • Oslo kommunes handlingsplan mot vold i nære relasjoner må følges opp og forbedres.
- 465 • Samarbeidet mellom Oslo krisesenter, bydelene, boligetaten og Nav må styrkes.
- 466 • Å sikre at ansatte i Oslo kommune har tilstrekkelig kompetanse om kjønnsbasert vold.
- 467 • Koordinator for voldsutsatte skal ha tilstrekkelig tid og myndighet i alle bydeler.
- 468 • Tilbudet til barn som oppholder seg på krisesentre må styrkes.
- 469 • Oslo kommune må sette av midler til flere og faste bevilgninger til Oslo krisesenter,
- 470 overgrepsmottaket på Oslo Legevakt, Alternativ til vold, ROSA-prosjektet og Thereses
- 471 hus.
- 472 • Oslo kommune må ha gode exit-tiltak og hjelpetilbud for personer i prostitusjon.
- 473 • Finansieringen av tolketjenesten må styrkes – menn og barn til overgrepsutsatte kvinner
- 474 skal aldri brukes som tolk.
- 475 • Egen koordinatorordning for utsatte kvinner som velger å bryte ut av voldelige forhold for
- 476 å bidra til en trygg overgang i reetableringsfasen.
- 477 • Styrke tiltak som bidrar til kvinners reelle tilgang til rettigheter, økonomisk selvstendighet
- 478 og mulighet til å bryte ut av vold, utnyttelse og sosial kontroll, som JURK og kontoret for
- 479 Fri rettshjelp
- 480 • Skjenkebevilling skal nektes til barer og klubber med stripping og toppløs servering.
- 481 • Oslo kommune må gjennomføre holdningskampanjer om voldtekt og forståelse av
- 482 samtykke til sex rettet inn mot unge gutter og voksne menn.

483 *For hjelpetilbud til voldsutsatte: se Helse og velferd.*

484 **Oslo skal være en by for kvinner**

485 For at vi skal oppnå full kvinnefrigjøring, må kvinner bli anerkjent som hele mennesker.

486 Kjønnssroller og kjønnsstereotyper legger føringer og begrenser hvilken plass kvinner får, og
487 tar, i samfunnet. Rødt Oslo krever at kvinner skal få den samme synligheten og tryggheten
488 menn tar for gitt

489 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 490 • Byens uterom, særlig gater og underganger, må utformes sånn at det oppleves trygt å
491 ferdes ute til alle døgnetts tider.
- 492 • Det skal utarbeides en Oslo-standard som sikrer kvinners synlighet og trygghet
- 493 • Rammer rundt feiringer og markeringer i regi av kommunen skal være like uavhengig av
494 om det er menns eller kvinners prestasjoner som feires eller markeres
- 495 • Fritidstilbud som fritidsklubber på skoler skal legge til rette for at jenter også ønsker å
496 benytte seg av dem, gjerne gjennom egne jentekvelder eller arrangementer i tillegg til et
497 allsidig tilbud
- 498 • Flere veier, gater, plasser og bygninger skal oppkalles etter kvinner.
- 499 • «Kvinnepotten» som kvinneorganisasjoner kan søke midler fra må forbli en fast post på
500 kommunens budsjett.
- 501 • Det opprettes et eget kvinnehus i samarbeid mellom kommunen og
502 kvinneorganisasjonene med rom for kontor og møteplasser.

503 *For kvinnehelse: se Helse og velferd.*

504 **Kamp mot all undertrykking**

505 Oslo skal være en by der alle kan leve frie liv og delta på like vilkår. Men frihet og likestilling
506 kommer ikke av seg selv. Rasisme, diskriminering, hets, hatefulle holdninger og ytringer er
507 dessverre noe mange av Oslos innbyggere opplever. For Rødt handler kampen mot
508 undertrykking om å utfordre makt, strukturer og praksiser som gir noen færre muligheter enn
509 andre.

510 Vi vil ha et Oslo der fellesskapet sikrer reell frihet og likestilling for alle, framfor at
511 enkeltindividers muligheter bestemmes av økonomi, bakgrunn, kjønnsuttrykk eller
512 funksjonsevne. Kommunen har et særlig ansvar for å motarbeide diskriminering og sikre at
513 alle får tilgang til likeverdige tjenester, utdanning, arbeid, bolig, kultur og demokratisk
514 deltakelse. Rødt Oslo vil styrke organisasjonene som kjemper mot undertrykking, og sørge
515 for at de som opplever diskriminering får mer makt og innflytelse over politikken.

516 **Antirasisme**

517 Vi som bor i Oslo har bakgrunn fra hele Norge og fra hele verden. Vi har med oss utallige
518 kulturer og vi snakker mange språk. Fortsatt møter mange av oss rasistisk diskriminering
519 eller hat i hverdagen, fordi vi har en annen hudfarge, en annen religion eller snakker et annet
520 språk. Rødt er et tydelig antirasistisk parti som jobber aktivt for at ingen skal diskrimineres
521 på bakgrunn av hudfarge, religion, kultur eller etnisitet. Oslo skal være en inkluderende by
522 hvor vi alle skal kunne føle oss hjemme, kjenne tilhørighet og samhold. Vi jobber for at alle
523 skal ta et aktivt standpunkt mot rasisme, og at vi alle skal si fra når vi møter rasisme i
524 hverdagen. Kampen mot rasisme handler både om å bekjempe rasistiske holdninger og hat,
525 og om å motarbeide strukturer og praksiser som fører til diskriminering og
526 forskjellsbehandling.

527 **Tiltak mot diskriminering**

528 Mange av oss opplever diskriminering på grunn av for eksempel etnisk bakgrunn eller
529 religiøs tilhørighet – på arbeidsplassen og skolen, i boligmarkedet og i samfunnslivet for
530 øvrig. Noe av denne diskrimineringen kan vi møte med konkrete tiltak.

531 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 532 ● Oslo kommune skal jobbe for at ansatte i kommunens virksomheter gjenspeiler
533 mangfoldet i Oslos befolkning. Det skal spesielt jobbes for å gjenspeile dette mangfoldet
534 i lederstillinger.
- 535 ● Oslo kommune skal opprette et uavhengig rasisme- og diskrimineringsombud som skal
536 kartlegge diskriminering i Oslo, følge opp kommunens arbeid og foreslå tiltak mot
537 diskriminering. Ombudet skal samarbeide med og styrke, ikke erstatte, eksisterende
538 ideelle organisasjoner og kompetansemiljøer
- 539 ● Oslo kommune må øke samarbeidet med, og tilskuddet til organisasjoner som
540 motarbeider rasisme og diskriminering.
- 541 ● Oslo kommune må jobbe for å bekjempe rasisme på utesteder og for at det skal være
542 mulig å inndra skjenkebevilling til utesteder som har en diskriminerende praksis.
- 543 ● Det må innføres en permanent kvitteringsordning ved politikontroller for å motvirke etnisk
544 profilering. Ordningen må sikre et datagrunnlag som gjør det mulig å avdekke
545 systematisk forskjellsbehandling på bakgrunn av blant annet etnisitet eller hudfarge

- 546 • Tilreisende fattige fra andre europeiske land, blant dem tilreisende rom, skal møtes med
547 verdighet og ha tilgang til grunnleggende sanitær- og hjelpetilbud. Rødt Oslo er imot
548 tiggeforbud og andre tiltak som kriminaliserer fattigdom.

549 *For tiltak mot diskriminering i arbeidslivet: se Arbeidsliv.*

550 **Vern mot rasisme og hat i det offentlige rom**

551 Vi opplever dessverre sterk vekst i rasisme og høyreekstremisme, både i Norge og resten av
552 Europa. Digital radikalisering, rekruttering av svært unge mennesker og normalisering av
553 ideer som «remigrasjon» og konspirasjonsteorier om befolkningsutskiftning skaper splid, hat
554 og usikkerhet i samfunnet. Hets, trusler og spredning av fremmedfrykt er virkemidler som
555 innskrenker andres rett til ytringsfrihet. De av oss som har minoritetsbakgrunn opplever dette
556 i økende grad, særlig på internett. Noen bruker sin ytringsfrihet til å skremme andre fra å ytre
557 seg. Dette er et demokratisk problem.

558 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 559 • Oslo kommune skal styrke det forebyggende arbeidet mot høyreekstremisme og
560 radikalisering, særlig blant barn og unge, og sikre nødvendig kompetanse i skole og
561 relevante kommunale tjenester.
- 562 • Oslo kommune må støtte organisasjoner og prosjekter som jobber mot rasisme, netthets,
563 hatytringer og hatkriminalitet.
- 564 • Ingen rasistiske, islamofobe, antisemittiske eller høyreekstreme organisasjoner skal få
565 økonomisk eller annen støtte fra Oslo kommune.
- 566 • Nazistiske og høyreekstreme miljøer som forsøker å markere seg i det offentlige rom,
567 skal møtes med antirasistisk og antifascistisk motmobilisering.
- 568 • Forbud mot rasistiske og nazistiske arrangementer må inn i Oslo kommunes
569 politivedtekter
- 570 • Ingen rasistiske, islamofobe, antisemittiske eller høyreekstreme organisasjoner skal få
571 leie lokaler av Oslo kommune. Det skal utarbeides tydelige retningslinjer som hindrer at
572 organisasjoner som fremmer rasisme, diskriminering eller hat mot utsatte grupper får leie
573 kommunens lokaler.

574 **Samer**

575 Den norske statens historie er ikke alltid stolt, og den flere hundreårige undertrykkinga av
576 den samiske befolkninga i Norge er en del av denne historien. De av oss som tilhører det
577 samiske folket opplever fortsatt rasisme fordi vi er samer. Mange lærte aldri samisk, fordi
578 fornorskingspolitikken hadde store konsekvenser for bruk av samisk språk og læring av
579 samisk som morsmål. Vi vet ikke hvor mange av oss i Oslo som har samisk bakgrunn, men
580 det er langt flere enn de nesten tusen som står i samemanntallet.

581 Rødt Oslo vil ha et samfunn hvor urfolks rettigheter og kultur ivaretas, utvikles og har en
582 rettmessig plass.

583 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 584 • Driften av den samiske barnehagen Cizàs som ligger på Tøyen skal sikres økonomisk av
585 Oslo kommune, og ikke overlates til bydelsnivå.

- 586 • Alle barn med samisk bakgrunn skal ha tilgang på morsmålsundervisning i samisk,
587 uavhengig av hvilken skole eller hvilket klassetrinn de tilhører. Godt tilrettelagt
588 transporttilbud fra nærscole til samisk skole er avgjørende.
- 589 • Osloskolen skal ha tilbud om undervisning i nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Alle
590 elever i norsk grunnskole og videregående skole må få rett til å velge samisk som fag,
591 uavhengig av egen bakgrunn.
- 592 • Oslo kommune må støtte Samisk hus, Oslo Samiid Searvi og aktivitetene og
593 organisasjonene som hører til der, blant annet samisk helsetreff for eldre og kurs i
594 samisk.
- 595 • Bedre helsetjenester for eldre med samisk bakgrunn og språk, samiskspråklig
596 helsepersonell og tilgjengelige tolkerressurser er spesielt viktig for demente.
- 597 • Oslo kommune skal utvikle en handlingsplan for samiskspråklige helsetjenester.
- 598 • Oslo kommune skal styrke samiskopplæring for voksne gjennom økonomisk støtte til
599 kurs og tiltak.
- 600 • Oslo kommune skal støtte samisk språk og kulturutvikling og legge til rette for samiske
601 kulturarrangementer gjennom hele året.
- 602 • Samisk historie, identitet og kultur skal ha en synlig plass i Oslos offentlige rom, blant
603 annet gjennom navn på gater og plasser, kunst og skilting.
- 604 • Oslo kommune, bydelene, barnehager og skoler i Oslo skal aktivt markere samenes
605 nasjonaldag 6. februar, i tråd med samers egne tradisjoner.
- 606 • Oslo Rådhus skal fortsatt stilles til disposisjon for markering av 6. februar, og kommunen
607 skal samarbeide med samiske foreninger og organisasjoner om markering av dagen, så
608 flest mulig i den samiske befolkningen får delta.

609 **Nasjonale minoriteter**

610 Oslo har en spesiell posisjon som hovedstad og Norges største by, og Oslo kommune har
611 dermed også et spesielt ansvar for å markere mangfoldet i Norge og bidra til synliggjøring av
612 de nasjonale minoritetene (kvener, rom, romani, skogfinner og jøder).

613 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 614 • Nasjonale minoriteters flaggdager skal markeres med flaggheising ved Oslo rådhus.
- 615 • Driftsstøtte til Romano Kher, romsk hus og ressurscenter i Oslo som arbeider med romsk
616 kultur, identitet, inkludering og sosiale tilbud
- 617 • Driftsstøtte til jødisk bo- og seniorsenter.

618 *For mer om Rødts politikk for nasjonale minoriteter: se [Rødts nasjonale arbeidsprogram](#).*

619 **Skeive**

620 Vi som bor i Oslo er ulike og mangfoldige, også når det gjelder seksuell orientering og
621 kjønnsuttrykk. Kampen for like rettigheter for oss alle har kommet langt i Norge, men vi har
622 fortsatt en vei å gå. De av oss som bryter med normer for kjønn og seksualitet, risikerer
623 fortsatt å bli møtt med diskriminering, hets og hat i hverdagen. 25. juni i 2022 ble det skeive
624 miljøet i Oslo rammet av masseskyting og terror retta mot LHBT+-personer. Den hatefulle
625 retorikken, trakassering og hets mot skeive har dessverre blitt mer vanlig. Rødt Oslo jobber
626 for å bekjempe all undertrykking, hat, trusler og vold mot skeive, og vil styrke skeives
627 organisasjoner.

628 Økonomisk støtte til organisasjoner og aktiviteter

629 Behovet for ulike skeive organisasjoner er stort. For mange av oss som er skeive skaper
630 organisasjonene trygge møteplasser, mulighet til å utfolde oss fritt, finne trygghet og utvikle
631 egen identitet. De skeive organisasjonene er også viktige for å løfte ulike spørsmål som
632 majoritetssamfunnet overser eller glemmer.

633 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 634 • Skeive organisasjoner i Oslo må få økt økonomisk støtte fra kommunen, slik at
635 foreningene kan utvide sitt støtte- og aktivitetstilbud.
- 636 • Skeive organisasjoner som jobber spesielt for LHBT+-folk med minoritetsbakgrunn eller
637 funksjonsnedsettelse må få selvstendig støtte. Å være en minoritet i minoriteten
638 innebærer ekstra belastning og utfordringer.
- 639 • Festivalen Oslo Pride er en viktig politisk, kulturell og sosial møteplass for LHBT+-folk fra
640 hele landet, og under Pride-uka er det mange ulike arrangementer. Oslo kommune må gi
641 økonomisk støtte som bidrar til at ulike stemmer blir hørt og det må skapes rom for
642 ikke-kommersielle aktiviteter.
- 643 • Kjønnsnormer skal ikke begrense hvordan barn og unge skal oppføre seg, kle seg, eller
644 hvilke leker, fritidsinteresser, skole og yrkesvalg de ønsker seg.

645 Oslo kommune og LHBT+

646 Rødt Oslo mener Oslo kommune gjennom blant annet barnehager, skoler og helsetjenester
647 har et særegent ansvar for å bidra til at alle opplever tilhørighet og trygghet i egen identitet.
648 Oslo kommune må også sørge for et helsetilbud som ivaretar alle.

649 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 650 • Bydelenes tjenester skal ha skeiv kompetanse, slik at ansatte i Oslo kommune møter
651 alle innbyggere i alle livsfaser med åpenhet og respekt.
- 652 • Oslo kommune skal sikre likeverdige tjenestetilbud for LHBT+-eldre, blant annet ved å
653 utvikle kurs for ansatte i hjemmetjenesten og eldreomsorgen.
- 654 • Helsestasjonen for kjønn og seksualitet (HKS) må styrkes gjennom økt bemanning og
655 ressurser. Oslo kommune må forplikte seg til å gi HKS varig og stabil finansiering for å
656 kunne gi de som mottar behandling stabile livsforhold.

657 For helsetilbud: se [Helse og velferd](#).

658 Mennesker med nedsatt funksjonsevne

659 Av alle som bor i Oslo har mer enn 100 000 av oss nedsatt funksjonsevne. Noen av oss er
660 født med nedsatt funksjonsevne, mange er det i perioder av livet og de fleste av oss
661 opplever det når vi blir eldre. Nedsatt hørsel eller syn, og ulike former for
662 bevegelsehemming er de vanligste og mest synlige utfordringene, men noen av oss har
663 også funksjonsnedsettelse som ikke er synlige. Noen av oss som har nedsatt
664 funksjonsevne har behov for tilrettelegging for å kunne ta del i samfunnet på lik linje med
665 andre. Rødt Oslo arbeider for at alle med nedsatt funksjonsevne skal få likeverdige
666 muligheter til å delta i samfunnet.

667 **Medvirkning, selvbestemmelse og likestilling**

668 Mange av oss med nedsatt funksjonsevne opplever å bli utsatt for diskriminering, mobbing
669 og hatytringer. Det er behov for økt bevisstgjøring rundt dette i samfunnet, og gode tiltak
670 som kan forebygge og møte problemer når de kommer. Funksjonshemmedes
671 organisasjoner er spesielt viktige i dette arbeidet, i tillegg til at de er viktige for å styrke og
672 fremme medlemmenes rettigheter. Skal vi oppnå god inkludering, må dette bygge på reell
673 likestilling.

674 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 675 • Funksjonshemmedes organisasjoner og ungdomsorganisasjoner må få økt økonomisk
676 støtte, slik at organisasjonene kan øke sitt politiske arbeid, støtte- og aktivitetstilbud.
- 677 • Kunnskap om ulike funksjonsnedsettelse må spres i barnehager, skoler, på
678 arbeidsplasser og andre steder folk møtes.
- 679 • Personer med nedsatt funksjonsevne i arbeidsmarkedsbedrifter skal ha en lønn som
680 fører til økonomisk selvstendighet, ikke en symbolsk godtgjørelse.
- 681 • Skoler som ønsker å tilby tegnspråk som valgfag, skal få særskilt støtte til dette.

682 **Universell utforming**

683 For mange av oss med nedsatt funksjonsevne, er det ofte praktiske hindringer som gjør det
684 vanskelig å delta. Ofte er det ganske små justeringer som skal til for at det som fungerer for
685 de fleste, skal kunne fungere for oss alle. I noen tilfeller er det nødvendig med mer
686 omfattende tiltak.

687 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 688 • Alle Oslo kommunes møtelokaler og andre offentlige arenaer skal være universelt
689 utformet.
- 690 • Offentlig transport og tilhørende infrastruktur må være universelt utformet. Alternative
691 transporttilbud må være fullgode alternativer til det vanlige transporttilbudet.
- 692 • Oslo kommune må kreve at alle aktører som leverer tjenester til kommunen følger
693 retningslinjer om universell utforming.
- 694 • Alle arrangører av idretts- og kulturarrangement må ha klare planer for tilgjengelighet for
695 alle.
- 696 • Alle IKT-løsninger som kommunen kjøper inn skal følge gjeldende krav om universell
697 utforming. Dette gjelder også fagsystemer og systemer som skal benyttes av
698 kommunens ansatte.
- 699 • Oslo kommune må lage en handlingsplan sammen med næringsdrivende i Oslo, slik at
700 universell utforming kan bli en realitet i hele byen, i butikker, restauranter, kafeer og
701 puber, ikke bare i kommunale bygg.
- 702 • På offentlige arrangementer i regi av Oslo kommune skal det være tegnspråktolker.

703 *For TT og tilgjengelig kollektivtransport: se Samferdsel.*

704 **Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)**

705 Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er et viktig likestillingsverktøy for mange av oss med
706 nedsatt funksjonsevne.

707 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 708 • Den enkeltes egen oppfatning av behov og spesialisthelsetjenestens uttalelser skal
709 legges til grunn ved behandling av søknader.
- 710 • Oslo skal etablere en sentral bestillerenhet for BPA med reell vedtaksmyndighet og
711 økonomisk ansvar, slik at praksis, kompetanse og rettssikkerhet ikke varierer fra bydel til
712 bydel.
- 713 • BPA skal også være en reell mulighet for personer med utviklingshemming, og ikke
714 avvises automatisk på grunn av diagnose eller hjelpebehov.
- 715 • BPA skal også innvilges til de som trenger færre enn 25 timer pr. uke.
- 716 • Innbyggere over 67 år skal også få innvilget BPA.
- 717 • Oslo kommune skal anse BPA som et likestillingsverktøy, ikke en helsetjeneste.

718 Utviklingshemmede skal ha selvbestemmelse

719 Personer med utviklingshemming har rett til et trygt og tilrettelagt hjem, gode tjenester,
720 selvbestemmelse og deltakelse i samfunnet. Likevel går utviklingen flere steder i feil retning.
721 Når boliger blir større, tjenestene mer standardiserte og vedtakene mindre konkrete, blir det
722 vanskeligere å leve et selvstendig liv.

723 Rødt vil stoppe utviklingen mot store, samlokaliserte og institusjonslignende boliger.
724 Tjenestene skal bygges rundt mennesket, ikke rundt turnus, drift og sparekrav.

725 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 726 • Oslo skal ha en kommunal strategi for å implementere FN-konvensjonen om rettighetene
727 for mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD).
- 728 • Personer med utviklingshemming skal kunne bo i eget hjem med tjenester tilpasset egne
729 ønsker og behov, ikke presses inn i standardiserte løsninger.
- 730 • Nye boliger for personer med utviklingshemming skal etableres som ordinære boliger i
731 vanlige bomiljøer, og Oslo bør sette en øvre grense for antall beboere i kommunale
732 bofellesskap.
- 733 • Store, samlokaliserte og institusjonslignende boliger skal ikke være kommunens
734 normalmodell.
- 735 • Tjenester til personer med utviklingshemming skal være individuelt tilpasset og i tråd
736 med nasjonale faglige føringer.
- 737 • Kommunen skal forebygge bruk av tvang og makt gjennom bedre bemanning,
738 kompetanse, ledelse og oppfølging.
- 739 • Ansatte i tjenestene skal få systematisk opplæring i utviklingshemming, alternativ og
740 supplerende kommunikasjon, psykisk helse og forebygging av tvang.
- 741 • TryggEst-modellen skal innføres i relevante tjenester for å styrke arbeidet mot vold og
742 overgrep mot risikoutsatte voksne.
- 743 • Tilsyn, kvalitetskontroll, internkontroll og varsling i tjenester til personer med
744 utviklingshemming må styrkes.
- 745 • Oslo skal styrke mulighetene for arbeid, aktivitet og samfunnsdeltakelse for personer
746 med utviklingshemming, blant annet gjennom flere inkluderende arbeidsplasser i
747 kommunen.

748 Forebygging og kriminalitet

749 Vi tar kriminalitet på alvor fordi vold, ran, trusler, overgrep og utrygghet ødelegger liv, familier
750 og nærmiljøer. Folk skal kunne gå trygt hjem, sende barna sine på skolen, bruke
751 kollektivtransporten, være på jobb og leve et liv uten frykt.

752 Samtidig blir ikke byen tryggere av panikkpolitikk, mistenkeliggjøring eller konkurranse om
753 hvem som roper høyest om straff. Vi får ikke tryggere barn av å gjøre hele ungdomsmiljøer,
754 bydeler eller minoritetsgrupper til et problem. Da skyver vi folk lenger unna fellesskapet, og
755 gjør det vanskeligere å forebygge.

756 Vi vil ha en politikk som stopper vold og kriminalitet, men som også forstår hvorfor barn og
757 unge havner der. Barn og unge som begår alvorlig kriminalitet, skal møtes med tydelige
758 grenser, raske reaksjoner og tett oppfølging. De som blir utsatt for kriminalitet, skal få hjelp
759 og trygghet. Og barn som er på vei inn i kriminalitet, må få en vei ut før det er for sent.

760 Trygghet bygges i hverdagen

761 Kriminalitet oppstår ikke i et vakuum. Når barn vokser opp med dårlig råd, ustabile boforhold,
762 lite fritidstilbud, skolefravær, psykiske vansker, rus i familien, vold hjemme eller foreldre som
763 står alene med for mye, øker risikoen for at noe går galt.

764 Derfor er kriminalitetsforebygging også velferdspolitik, skolepolitikk, boligpolitikk,
765 fritidspolitik og arbeidspolitik. Vi forebygger ikke kriminalitet bare med flere kontroller. Vi
766 forebygger kriminalitet når barn og unge har steder å være, voksne som ser dem, familier
767 som får hjelp, og en kommune som møter problemer før de blir kriser.

768 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 769 • Oslo skal forebygge kriminalitet ved å redusere forskjeller, bekjempe fattigdom og sikre
770 barn og unge gode oppvekstvilkår i alle bydeler.
- 771 • Forebyggende arbeid skal være faste tjenester med langsiktig finansiering, ikke korte
772 prosjekter som forsvinner når tilliten endelig er bygd opp.
- 773 • Fritidsklubber, ungdomshus, åpne idrettshaller, bibliotek, kulturtilbud og trygge
774 møteplasser skal styrkes som en del av det kriminalitetsforebyggende arbeidet.
- 775 • Alle barn og unge skal ha reell tilgang til minst ett gratis eller svært billig fritidstilbud i sitt
776 nærmiljø.
- 777 • Skoler i levekårsutsatte områder skal ha flere miljøarbeidere, sosiallærere,
778 helsesykepleiere, skolepsykologisk kompetanse og voksne som kan følge opp elever
779 tidlig.
- 780 • Oslo skal satse kraftig på sommerjobber, deltidsjobber, læreplasser og arbeidstrening for
781 ungdom, særlig i bydeler med høy fattigdom og mange unge utenfor arbeid og
782 utdanning.
- 783 • Kommunale boliger, trygge bomiljøer og stabil bosituasjon skal regnes som en del av
784 forebyggingen.

785 Tidlig hjelp og trygge voksne

786 Barn og unge trenger voksne som ser dem før problemene blir store. Forebygging virker
787 best når hjelpen kommer tidlig, er tett på hverdagen og varer lenge nok til å bety noe. Vi vil
788 at det forebyggende arbeidet skal være sterkere, mer forpliktende og mer likt tilgjengelig i

789 hele byen. Når bydelene blir større, må ikke tjenestene bli fjernere. Ungdom trenger voksne
790 som kjenner nærmiljøene, ikke systemer som først reagerer når alt har gått galt.

791 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 792 • SaLTo-arbeidet skal ha nok ansatte, faste stillinger og lokal tilstedeværelse i alle bydeler
793 og tidligere bydelsområder, slik at forebygging ikke blir fjernere når bydelene blir større.
- 794 • Etter bydelsreformen må SaLTo, utekontakter og andre forebyggende tjenester være til
795 stede også i de gamle bydelsområdene.
- 796 • Barn og unge med høy risiko skal ha én forpliktende plan, én ansvarlig koordinator og
797 faste voksne rundt seg, slik at de ikke blir kasteballer mellom skole, bydel, barnevern,
798 politi, Nav og helse.
- 799 • Utekontaktene i bydelene og Uteseksjonen i Velferdsetaten skal styrkes, med nok
800 ansatte til å være der ungdom faktisk er – på gata, på fritidsarenaer, i sentrum og på
801 nett.
- 802 • Digitalt oppsøkende ungdomsarbeid skal bygges opp, finansieres og samordnes som en
803 del av det ordinære forebyggende arbeidet.
- 804 • Natteravner og andre frivillige trygghetstiltak skal få bedre støtte, men frivillige skal aldri
805 erstatte fagfolk, utekontakter eller kommunalt ansvar.
- 806 • Foreldre og familier skal få lett tilgjengelig hjelp, veiledning og avlastning når barn viser
807 tegn til alvorlig skolefravær, rus, vold, psykiske vansker eller kriminalitet.
- 808 • Forebyggingen skal også fange opp jenter og unge kvinner i risikomiljøer, som ofte blir
809 oversett fordi kriminalitet og gjengmiljøer framstilles som et gutteproblem.

810 *For fritidsklubber: se Oppvekst, fritid, idrett og frivillighet.*

811 *For utekontakter: se Oppvekst, fritid, idrett og frivillighet.*

812 **Ungdom i kriminalitet**

813 Barn og unge som begår alvorlig kriminalitet må få hjelp til en vei ut. De som blir utsatt for
814 vold, ran, trusler eller overgrep, skal tas på alvor og få hjelp. Samtidig må reaksjonene virke.

815 Det hjelper lite med tøffe ord hvis ungdommen går rett tilbake til samme miljø, samme gjeld,
816 samme rus, samme skolefravær og samme voksne kriminelle nettverk. Reaksjoner må ha
817 innhold. De må stille krav, men også gi en reell vei ut.

818 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 819 • Ungdom som begår alvorlig eller gjentatt kriminalitet, skal få rask og tett oppfølging med
820 tydelige krav, faste voksne og en plan som faktisk følges opp.
- 821 • Oslomodellen for én-til-én-oppfølging skal være en varig, fullfinansiert og åpent evaluert
822 innsats, med nok kapasitet der behovet er størst, tydelig ansvar og reell hjelp til skole,
823 arbeid, fritid, familie, helse og bolig.
- 824 • Ofre for kriminalitet skal få god informasjon, trygghetsoppfølging og reell mulighet til å bli
825 hørt.
- 826 • Ungdomsstraff og ungdomsoppfølging skal fylles med reelt innhold: skole, arbeid,
827 rusoppfølging, psykisk helsehjelp, fritid, familiearbeid og bolig.
- 828 • Barn under kriminell lavalder som begår alvorlige handlinger, skal møtes med
829 forpliktende oppfølging fra barnevern, skole, helse, familie og nærmiljø.
- 830 • Exit-, EXIN- og avhoppertilbud skal styrkes og tilpasses både ungdom og voksne som vil
831 ut av kriminelle miljøer.

- 832 • Ungdom som har gjeld, trues eller presses av kriminelle miljøer, skal få rask hjelp til
833 trygghet, økonomisk rådgivning, familiearbeid og veier ut.
- 834 • Barn og unge som utsettes for vold, ran, trusler, overgrep eller hatkriminalitet, eller som
835 er vitner til alvorlige hendelser, skal få rask oppfølging, trygghetsarbeid og hjelp til å
836 komme tilbake til skole, fritid og hverdagsliv.

837 **Stopp rekruttering, bakmenn og kriminalitet på nett**

838 Rekruttering skjer ikke lenger bare på gata. Den skjer også på digitale arenaer. Barn og
839 unge kan lokkes med penger, status, tilhørighet eller trusler. Voldsvideoer, gjeld, salg av
840 ulovlige tjenester og press kan spre seg raskt.

841 Voksne bakmenn, kriminelle nettverk og folk som rekrutterer barn til vold og kriminalitet, må
842 møtes langt hardere. Samtidig må kommunen forstå ungdommens digitale liv bedre og være
843 til stede der rekrutteringen faktisk skjer.

844 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 845 • Digitalt oppsøkende arbeid skal bygges opp som en fast del av Uteseksjonen og
846 bydelenes forebyggende arbeid.
- 847 • Digitale forebyggingstiltak skal ha tydelige juridiske og etiske rammer,
848 ungdomsmedvirkning og god kobling mellom digitalt og fysisk feltarbeid.
- 849 • Skoler, fritidsklubber og foreldre skal få bedre kunnskap om digital rekruttering, trusler,
850 deling av voldsvideoer, gjeld, press og kriminelle nettverk på nett.
- 851 • Oslo kommune skal presse på for at digitale plattformer tar større ansvar for å stanse
852 rekruttering, trusler, salg av ulovlige tjenester og spredning av voldsvideoer.
- 853 • Arbeidet mot digital kriminalitet skal ikke brukes som unnskyldning for masseovervåking
854 av ungdom, men rettes mot konkrete trusler, rekruttering og voksne kriminelle aktører.

855 **Trygghet uten rasisme og mistenkeliggjøring**

856 Trygghet krever tillit. Når ungdom opplever å bli stoppet, kontrollert eller mistenkeliggjort på
857 grunn av hudfarge, klær, religion, språk eller hvilken bydel de kommer fra, svekkes tilliten til
858 politiet og kommunen. Det gjør det vanskeligere å forebygge kriminalitet, vanskeligere å få
859 tips og vanskeligere å hjelpe ungdom ut.

860 Vi vil ha politi som er til stede, kjenner nærmiljøene og bygger relasjoner over tid. Trygghet
861 skapes ikke av visitasjonssoner eller tøff retorikk som gjør minoritetsungdom til en trussel.

862 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 863 • Oslo kommune skal arbeide for et nærpolti uten fast bevæpning som er synlig,
864 tilgjengelig og til stede over tid i nærmiljøene.
- 865 • Politiet skal samarbeide tettere med skoler, fritidsklubber, bibliotek, idrettslag,
866 ungdomsmiljøer, foreldre og lokale organisasjoner.
- 867 • Oslo kommune skal arbeide aktivt mot etnisk profilering og støtte tiltak som gjør politiets
868 personkontroller åpne, begrunnede og etterprøvbare.
- 869 • Oslo skal arbeide for kvitteringsordning eller andre kontrollmekanismer ved
870 personkontroller, for å styrke rettssikkerheten og tilliten mellom politi og innbyggere.
- 871 • Oslo kommune skal motsette seg visitasjonssoner og andre brede kontrolltiltak som
872 rammer ungdom uten konkret mistanke.

873 Hatkriminalitet og høyreekstremisme

874 Hatkriminalitet er et angrep på både enkeltmennesker og demokratiet. Når folk angripes på
875 grunn av hudfarge, religion, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller politisk
876 ståsted, skaper det frykt langt utover den som rammes direkte.

877 Vi vil ha en by der alle kan delta trygt i fellesskapet. Kampen mot rasisme,
878 høyreekstremisme, hat mot kvinner eller skeive er en del av trygghetspolitikken.

879 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 880 • Oslo skal bruke det juridiske handlingsrommet fullt ut for å hindre at kommunale lokaler,
881 støtteordninger og offentlige arrangementer brukes til rasisme, nazisme, hat og voldelig
882 ekstremisme.
- 883 • Kommunal støtte, lokaler og samarbeid skal ikke gis til organisasjoner som fremmer
884 rasisme, nazisme, voldelig ekstremisme eller hat mot minoriteter.
- 885 • Utesteder som praktiserer diskriminering, skal risikere å miste skjenkebevillingen.
- 886 • Skoler, fritidsklubber, bibliotek og kulturarenaer skal styrkes som demokratiske
887 møteplasser mot rasisme, hat og ekstremisme.

888 *For mer om arbeidet mot rasisme og høyreekstremisme: se Kamp mot all undertrykking.*

889 Trygge byrom og trygt uteliv

890 Trygghet handler også om hverdagsbyen. Gode lys, trygge kollektivtilbud, nattbusser, åpne
891 møteplasser, synlige voksne og en ansvarlig skjenkepolitikk kan forebygge vold,
892 trakassering og utrygghet.

893 Byen skal være levende, men den skal også være mulig å bo i. Folk skal kunne bruke
894 sentrum, nærmiljøet, parker, torg, kollektivknutepunkter og kulturtilbud uten å føle seg
895 utrygge eller presset ut.

896 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 897 • Oslo skal ha trygge byrom med bedre belysning, universell utforming, åpne møteplasser
898 og trygge veier hjem.
- 899 • Utrygge kollektivknutepunkter, mørke gangveier og områder med mye vold og
900 trakassering skal følges opp med konkrete lokale tiltak.
- 901 • Nattbuss og nattkollektiv skal styrkes, særlig i områder der dårlig kollektivtilbud gjør
902 ungdom, kvinner, skeive og andre mer utsatt på vei hjem.
- 903 • Oslo skal ha flere alkoholfrie møteplasser for både ungdom og voksne.
- 904 • Idretts- og kulturarrangementer der barn og ungdom deltar, skal være alkoholfrie.
- 905 • Skjenkepolitikken skal brukes for å redusere vold, bråk og belastning for naboer, særlig i
906 boligstrøk og områder med høy konsentrasjon av skjenkesteder.
- 907 • Oslo skal ha kortere skjenke- og åpningstider der hensynet til trygghet, folkehelse og
908 bomiljø tilsier det.
- 909 • Rødt vil stramme inn skjenketidene i sentrum og sikre at uteserveringer i boligområder
910 ikke går på bekostning av nattero, trygghet og bomiljø.
- 911 • Kommunens torg, parker og offentlige rom skal brukes på en måte som tar hensyn til
912 naboer, trygghet, tilgjengelighet og ikke-kommersielle møteplasser.
- 913 • Bydelene skal være reelle høringsinstanser når kommunen gir tillatelser til store
914 arrangementer som belaster nærmiljøene.

915 En vei tilbake etter soning

916 God tilbakeføring etter soning er kriminalitetsforebygging. Mange løslates til gjeld, rus, dårlig
917 helse, uten bolig, uten jobb og uten nettverk. Da øker risikoen for ny kriminalitet.

918 Vi vil at folk som har sonet, skal få en reell mulighet til å bygge et liv uten kriminalitet. Det
919 krever at kommunen, Nav, kriminalomsorgen, helsetjenestene, voksenopplæringen og
920 frivillige organisasjoner jobber sammen før folk står på gata.

921 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 922 ● Oslo kommune skal inngå forpliktende samarbeid med fengslene, Nav,
923 kriminalomsorgen, voksenopplæringen og frivillige organisasjoner om oppfølging før og
924 etter løslatelse.
- 925 ● Oppfølgingen skal starte før løslatelse, slik at bolig, økonomi, helsehjelp, rusbehandling,
926 utdanning eller arbeid er avklart før folk står på gata.
- 927 ● Innsatte og løslatte skal få hjelp med bolig, økonomi, helse, rusbehandling, utdanning,
928 arbeid og nettverk, slik at veien ut av fengsel ikke blir en vei rett tilbake til kriminalitet.
- 929 ● Unge innsatte, kvinner og innsatte med psykiske helseutfordringer, rusproblemer eller
930 omsorgsansvar skal få bedre kommunal oppfølging under og etter soning.
- 931 ● Den kommunale helsetjenesten i byens fengsler skal styrkes.
- 932 ● Frivillige og ideelle organisasjoner som hjelper folk under og etter soning, skal sikres
933 bedre og mer forutsigbare rammer.

934 *For rusbehandling og ettervern: se Helse og velferd.*

935 *For kommunale boliger: se Bolig.*

936 Barnehage, skole og utdanning

937 Barnehage, skole og utdanning er fellesskapets ansvar, og blant samfunnets viktigste
938 verktøy for inkludering og utjevning av forskjeller. Alle barn og unge i Oslo skal ha rett til
939 tilhørighet, utvikling og kunnskap – uavhengig av foreldrenes økonomi, bakgrunn og bosted.
940 En god barnehage og fellesskole forutsetter nok og kompetente ansatte, og tid og tillit til
941 læringsprosessene.

942 Rødt vil ha en skole der fellesskap og faglighet trumfer målstyring. Standardiserte
943 programmer og testregimer fratar pedagoger faglige handlingsrom. Vi vil bygge
944 utdanningspolitikken i Oslo på tillit, likeverd og fellesskap – ikke markestenkning, kontroll
945 og sortering. Alle elever skal ha tilgang til en god offentlig skole i sitt nærmiljø. Yrkesfag og
946 fagskole er avgjørende for arbeidslivets kompetansebygging. Rødt vil jobbe for et godt
947 velferdstilbud for alle elever og studenter i byen vår.

948 Barnehage

949 Barnehagen skal, i nært samarbeid med barnas hjem, være et sted for omsorg, lek og læring
950 for alle barn i Oslo. Barnehagene er en av våre viktigste inkluderingsarenaer. Gjennom leken
951 møter barna verden, bygger relasjoner og utvikler språk, kreativitet, nysgjerrighet, motoriske
952 ferdigheter og sosial trygghet. Barnehagen skal ikke bli skole før skolen. Barn skal få utvikle
953 seg i sitt eget tempo, innenfor rammeplanens mål og med ansatte som har tid og
954 kompetanse til å se hvert enkelt barn.

955 Drift, finansiering og utforming

956 Bygging og drift av barnehager er et offentlig ansvar, ingen skal tjene penger på å drive
957 barnehager med offentlige midler. Alle penger bevilget til barnehager skal gå til drift av
958 barnehager. Barnehagene skal sikres bygninger og uteareal som er tilpasset barnehagens
959 behov, og bydelene skal sikres midler til å finansiere både grunnbemanning, vikarer og
960 spesialpedagogiske tilbud.

961 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 962 • Kommersielle barnehager overtas av kommunen. Fram til da må kommunen kreve
963 tariffavtale i private barnehager som mottar offentlige tilskudd, slik at ansatte sikres minst
964 like gode lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår som i de kommunale barnehagene.
965 Barnehagelovens § 14 a – som begrenser muligheten for å ta ut overskudd – skal følges
966 og praktiseres strengt.
- 967 • Den anbefalte statlige arealnormen skal følges ved at Oslo kommune vedtar
968 retningslinjer for areal inne og ute. Disse skal gjelde både for tradisjonelle
969 avdelingsbarnehager og for større basebarnehager.
- 970 • Små barnehager skal bevares, og store barnehager må bygges på en slik måte at det
971 sikres små enheter.
- 972 • Overkapasitet i store barnehager skal ikke føre til nedleggelse av små barnehager.
- 973 • Bydelene må få øremerkede midler både til å styrke fagsentrene og for å betale for
974 vedtak etter opplæringsloven.
- 975 • Spesialbarnehager skal ha god nok kapasitet til at barn som trenger det kan få plass.

976 **Bemanning**

977 Den viktigste faktoren for en god barnehage er de ansatte. Nok ansatte med riktig
978 kompetanse gir trygghet, omsorg, lek, språk, læring og gode relasjoner. Dagens bemanning
979 er for ofte bare god nok noen timer om dagen, og er ikke dimensjonert for sykefravær, møter,
980 planlegging, for- og etterarbeid eller barns faktiske behov.

981 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 982 • Bemanningsnormen skal gjelde for hele åpningstiden, i både kommunale og private
983 barnehager i Oslo, og det skal settes inn vikar fra første fraværsdag.
- 984 • Barnehagelærernormen på 50 % skal oppfylles. Bydelene må være restriktive med å
985 innvilge dispensasjon fra utdanningskrav, ingen varige dispensasjoner skal innvilges.
- 986 • Alle barnehager skal finansieres slik at de kan ansette minst én barnehagelærer utover
987 lovens minimumskrav.
- 988 • Alle barnehager skal ha egen stedlig styrer
- 989 • Oslo kommune skal opprette egne vikarpooler for kommunale barnehager.
- 990 • Tilsynsmyndighetene skal jevnlig og systematisk gjennomføre tilsyn for å sikre at
991 bemanningsnormen overholdes.
- 992 • Grupper med barn som har behov for tilrettelegging skal ha styrket bemanning, både
993 gjennom direkte hjelp til barn og gjennom kompetanseheving for personalet.
- 994 • Barnehagemedarbeidere skal få tilbud om kompetanseheving slik at de kan ta fagbrev
995 eller videreutdanne seg til barnehagelærere, hvis de ønsker det
- 996 • Satsning på kompetanseheving i alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK).
- 997 • Barnehagene skal ha kjøkkenpersonell som tar seg av matlaging og
998 måltidsforberedelser, samt merkantilt personale, vaktmestertjenester og andre
999 støttefunksjoner som gir de pedagogiske ansatte mer tid med barna.
- 1000 • Oslo skal innføre en styrernorm som sikrer nok ledelsesressurs i barnehagene, minst 25
1001 prosent styrerressurs per tre årsverk.
- 1002 • Alle barnehager skal ha én tilstedeværende styrer med reell kapasitet til pedagogisk,
1003 personalmessig og administrativ ledelse.

1004 **Barnehageplass og kontakt med hjemmet**

1005 Rødt vil at alle barn skal få rett til gratis heldagsplass i barnehage fra de er ett år. Rødt vil
1006 også fjerne kostpenger i barnehagen. Barnehagetilbudet er viktig for barns utvikling, og en
1007 forutsetning for at småbarnsforeldre skal kunne delta i arbeid, utdanning og samfunnsliv.
1008 Oslo kommune skal arbeide aktivt for å øke barnehagedeltakelsen i levekårsutsatte
1009 områder.

1010 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1011 • Ordningen med gratis kjernetid skal gradvis utvides til å gjelde alle barn under
1012 skolealder. I første omgang skal alle 4- og 5-åringer i Oslo få tilbud om gratis barnehage.
- 1013 • Alle barn skal få gratis varm mat i barnehagen.
- 1014 • Rett til barnehageplass i eget nærmiljø. Barn skal få gå i barnehage nær der de bor.
- 1015 • Skriftlig informasjon til foresatte skal ved behov være tilgjengelig på foresattes morsmål
1016 og barnehagene må ha midler til å oppfylle tolkelovens krav til bruk av autorisert tolk ved
1017 behov.

1018 En god barnehage for alle

1019 I barnehagen skal barn få leke, lære og utvikle seg i sitt eget tempo, innenfor rammene og
1020 målsettingene i rammeplanen for barnehagen. Barnehagepersonalet velger arbeidsmåter og
1021 organisering av arbeidet i barnehagen, og det skal alltid tas utgangspunkt i barnas behov.
1022 Barn skal ikke presses inn i standardiserte programmer, massekartlegginger eller skolens
1023 mål før de begynner på skolen. Metodeansvaret må ligge hos profesjonen.

1024 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1025 • Barns frie lek skal sikres tilstrekkelig tid og gode rammevilkår.
- 1026 • Barn med behov for spesialpedagogisk tilrettelegging skal sikres et godt og likeverdig
1027 tilbud.
- 1028 • Barnehagens ansatte velger pedagogiske metoder med utgangspunkt i enkeltbarn og
1029 barnegruppas behov, og personalets kompetanse.
- 1030 • Barnehagene skal ikke pålegges standardiserte programmer for pedagogisk arbeid.
- 1031 • Skolens målsettinger skal ikke forflyttes til barnehagen.
- 1032 • Barn skal observeres og kartleggingsverktøy kan benyttes dersom det er grunn til å tro at
1033 barnet trenger spesialpedagogisk hjelp, det skal ikke innføres metoder for
1034 massekartlegging av barnas ferdigheter.
- 1035 • Flerspråklighet skal møtes som den ressursen det er, og barn skal få utvikle språket sitt
1036 gjennom aktiviteter og oppfølging fra de ansatte.
- 1037 • Tilgang til og bruk av materiell og bøker m.m. som bidrar til å synliggjøre mangfoldet av
1038 kjønnsidentiteter og seksuelle orienteringer på en god, tilpasset måte for barnehagebarn.
- 1039 • Skeiv kompetanse blant ansatte. Holdninger og kunnskap er like viktig som
1040 undervisningsmaterialet.
- 1041 • Fagsentrene og PPT Oslo skal styrkes og få øremerkede midler, slik at barn får den
1042 spesialpedagogiske hjelpen de har krav på.
- 1043 • Vedtak etter barnehageloven § 31 skal fullfinansieres og gjennomføres med kvalifisert
1044 personale.
- 1045 • Vedtakstimer i barnehagen skal faktisk gjennomføres, og skal ikke slås sammen eller
1046 kuttes av økonomiske grunner.
- 1047 • Behovet for testing og kartlegging skal defineres av barnehagens pedagogiske
1048 personale.

1049 Grunnskole

1050 De fleste av oss er skoleelever gjennom store deler av de tjue første leveårene våre. Både
1051 grunnskolen og videregående skole skal gi barn og unge tilpasset og likeverdig opplæring.
1052 Rødt vil ha en offentlig skole som rommer ulike pedagogiske retninger, og som åpner for
1053 større variasjon og forsøksvirksomhet enn det den offentlige skolen gjør i dag. Skolen skal
1054 være en arena for mange ulike læringsformer, og elevene skal lære å bruke ulike verktøy og
1055 arbeidsmåter. Det er viktig at ulike arbeidsformer får god plass, og at lærernes metodefrihet
1056 sikres. Opplæringa skal bidra til elevenes faglige, personlige og sosiale utvikling, og
1057 forberede dem på å bli aktive samfunnsborgere. Utvikling av kritisk tenkning må stå sentralt.
1058 Elevene må, med utgangspunkt i egen alder, få delta i planlegging av både opplæring og
1059 vurdering.

1060 Ressurser i og til skolen

1061 I dag får skolene i Oslo altfor lite penger. Både i grunnskolen og videregående mangler det
1062 penger til vikarer, spesialundervisning, utstyr, lærebøker, m.m. Grunnskolene er
1063 underfinansiert fordi de får penger per elev. Videregående skoler er også underfinansiert,
1064 fordi de bare får delvis penger per klasse. Rødt mener at skoler burde bli finansiert per
1065 klasse, ikke per elev. Rødt vil ha slutt på at «pengene følger eleven», altså
1066 stykkprisfinansiering, i Oslo skolen. Skolene må få tildelt penger etter hva slags skole det er,
1067 antall elever og utdanningsprogram. I tillegg må skolene få dekket reelle lønnsutgifter og få
1068 øremerkede midler til å dekke utgifter til spesialundervisning.

1069 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1070 • Klassestørrelsen i Oslo må ned. Første skritt er å sette maksgrenser på 30 elever på
1071 studiespesialiserende. Rødt Oslos langsiktige mål er at det er maks 20 elever pr. klasse i
1072 grunnskolen, maks 24 elever pr. klasse på studiespesialiserende studieretninger og
1073 maks 12 elever pr. klasse på yrkesfaglige studieretninger.
- 1074 • Minstenormen for lærertetthet skal beholdes på skolenivå, ikke svekkes eller flyttes til
1075 kommunenivå.
- 1076 • Klassedelingstall skal gjeninnføres på alle trinn, slik at økonomimodellen ikke presser
1077 fram stadig større klasser.
- 1078 • Grunnskolene skal sikres en rammefinansiering som tar utgangspunkt i antall klasser og
1079 grupper, ikke bare antall elever.
- 1080 • Skoler skal ikke tape penger fordi elevtallet går litt ned, dersom behovet for klasser,
1081 lærere og oppfølging fortsatt er der.
- 1082 • Vedtak om spesialundervisning, individuelt tilrettelagt opplæring og særskilt
1083 språkopplæring skal fullfinansieres og gjennomføres med kvalifisert personale.
- 1084 • Rødt ønsker forsøk med tolærersystem. Forsøkene må følges av forskning som viser
1085 effekt på læringsmiljø og arbeidsmiljø for både elever og lærere.
- 1086 • Det skal settes inn vikar fra første fraværssdag for både lærere og assistenter.
- 1087 • Alle skoler skal ha skolebibliotek med egen skolebibliotekar og åpningstid som tilsvarer
1088 tiden elevene er til stede på skolen.
- 1089 • Fritt skolevalg utvikles i grunnskolen. Elever kan søke om begrunnet skolebytte.
- 1090 • Grunnleggende skriftlig informasjon fra skolen skal foreligge på et språk elevens
1091 foresatte kan lese og forstå.
- 1092 • Skoler og barnehager må få midler til å følge tolkeloven, det må bli slutt på praksisen der
1093 man bruker familie og private nettverk som tolk.

1094 Seksåringene og skolen

1095 Da seksåringene kom inn i skolen i 1997, var målet at første klasse skulle ha «det beste fra
1096 barnehage og skole». Sann har det ikke blitt. Altfor mange førsteklasinger går i for store
1097 klasser med for få ansatte og med lite rom for lek og fysisk utfoldelse. Rødt mener skolestart
1098 skal være fra 7 år, og inntil det oppnås, må hverdagen i første klasse ha barnehagen som
1099 forbilde.

1100 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1101 • I første klasse skal det være to lærere i alle timer hvor det er 18 eller flere elever.
- 1102 • Alle førsteklasinger skal ha klasserom, utstyr og uteareal som gir rom for fri lek og
1103 utfoldelse.

1104 Opplæring, læremidler og metodefrihet

1105 Vi må stoppe prøvepresset på elevene og gi lærerne tid til å drive med opplæring, ikke
1106 «drilling» før tester. Standardiserte prøver og kartlegginger brukes gjennom hele skoleløpet,
1107 og resultatene av noen av disse brukes i stor grad til å rangere skolene. Prøvene fokuserer
1108 på en liten del av skolens oppgaver og bidrar til at undervisninga vris mot reproduksjon av
1109 kunnskap på bekostning av forståelse og kunnskapsutvikling.

1110 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1111 • Lærerne må selv kunne velge de kartleggingsverktøyene de mener passer for sine
1112 elever, ingen prøver skal være obligatoriske. Ingen prøveresultater skal offentliggjøres.
- 1113 • Lærerne må ha god tilgang på ulike typer kartleggingsverktøy som er tilpasset ulike trinn
1114 og programfag.
- 1115 • Elevene skal ha god tilgang på skolebøker i grunnskolen.
- 1116 • Elevene skal ha tilgang på nok materiell og utstyr til praktisk-estetiske fag.
- 1117 • Elevene skal ha tilgang til gode, oppdaterte og egnede læremidler, og fysiske lærebøker
1118 skal styrkes særlig for de yngste elevene.
- 1119 • Skolene skal ha digitale løsninger som støtter lærernes arbeid og elevenes læring, ikke
1120 systemer som skaper merarbeid, kontroll eller leverandørbinding.
- 1121 • Bruk av kunstig intelligens i skolen skal reguleres slik at lærernes faglige vurdering,
1122 elevenes personvern og rettferdig vurdering sikres.
- 1123 • Osloskolen skal ikke binde seg til en tek-leverandør (eks. Apple).
- 1124 • Nettbrett i klassesett kan brukes som verktøy i gitte situasjoner.
- 1125 • Fra 5. klasse får elevene tilgang på PC som verktøy.
- 1126 • Det skal innføres delingstimer i praktisk-estetiske fag på alle trinn i grunnskolen.
1127 Innføringen skal begynne på ungdomstrinnet.
- 1128 • Alle barn må sikres svømmeundervisning som gjør dem svømmedyktige og trygge i
1129 vann. Elever som ikke er svømmedyktige innen utgangen av 4. trinn, skal få tilbud om
1130 gratis svømmeopplæring utenom skoletid.
- 1131 • Tilgang til og bruk av undervisningsmateriell, bøker, filmer, m.m. som bidrar til å
1132 synliggjøre mangfoldet av kjønnsidentiteter og seksuelle orienteringer for barn og unge.
- 1133 • Skeiv kompetanse blant ansatte. Holdninger og kunnskap er like viktig som
1134 undervisningsmaterialet.
- 1135 • Skolen skal være livssynsnytral. Skolegudstjenester skal være et reelt frivillig tilbud og
1136 ligge utenom ordinær skoletid. Avslutninger i skolens regi skal være inkluderende og
1137 tilgjengelige for alle elever.
- 1138 • Skolen skal være leksefri. Skolearbeidet skal foregå på skolen.

1139 Språklig mangfold

1140 Det språklige mangfoldet i Osloskolen er en styrke for både samfunnet som helhet og den
1141 enkelte elev. God språkopplæring tidlig vil sikre god språkkompetanse gjennom livet. Mange
1142 av oss som bor i Oslo har andre morsmål enn norsk. Rødt vil jobbe for at alle skal føle
1143 stolthet og glede over eget morsmål og egen flerspråklighet. Oslo kommune må få på plass
1144 oversettingstjenester som gjør det enkelt for skolene å oversette informasjon til andre språk
1145 for at foresatte skal kunne følge opp elevene og delta i samarbeidet med skolen.

1146 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1147 • Skolene må sikres midler til særskilt språkopplæring, og enkeltvedtak må følges opp
- 1148 med tilstrekkelige ressurser.
- 1149 • Alle elever med behov for det skal få morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagstøtte, jf.
- 1150 Opplæringslovens paragraf 2-8. Elever som kommer til Norge uten å kunne norsk skal få
- 1151 være i mottaksklasser til de behersker norsk godt nok til å gå i ordinære klasser.
- 1152 • Morsmålsopplæring gjeninnføres som et tilbud til flerspråklige elever.
- 1153 • Videregående skoler som ønsker det skal få støtte til å tilby flere språk som andre
- 1154 fremmedspråk.
- 1155 • Rødt Oslo vil arbeide for at statusen til morsmål blir hevet i grunnskolen.

1156 **Vurdering**

1157 Dagens karaktersystem fungerer ikke etter hensikten. Det må jobbes med å utvikle
1158 vurderingsformer som legger vekt på elevenes faglige vekst og utvikling. Alle forsøk med
1159 alternative vurderingsformer må følges av ressurser som gir lærere og elever tid til utprøving
1160 og evaluering. I evalueringene må blant annet effekten på elevens faglige utvikling
1161 undersøkes.

1162 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1163 • Det må settes i gang flere forsøk med karakterfri vurdering i både ungdomsskolen og på
- 1164 videregående skoler.
- 1165 • Rødt ønsker forsøk med alternative vurderingsformer. Forsøkene bør omfatte ulike
- 1166 alternativer til standpunktkarakterer og eksamen, særlig vurderingsformer uten
- 1167 karakterer. Målet må være å fjerne eksamen. Ordninger med opptaksprøver må testes
- 1168 ut.

1169 **Elever og medvirkning**

1170 Vi tilbringer en stor del av oppveksten vår som elever, og som elever må vi sikres mulighet til
1171 å påvirke vår egen hverdag.

1172 Utvikling av kritisk tenkning og selvstendighet har liten verdi hvis vi ikke kan få bruke disse
1173 egenskapene på skolen.

1174 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1175 • Klassens time gjeninnføres og videreutvikles på alle trinn i grunnskolen og videregående
- 1176 skole.
- 1177 • I samarbeid med elev- og lærerorganisasjoner må det jobbes for å utvikle alternativer til
- 1178 dagens fraværsgrænse i videregående.
- 1179 • I samarbeid med elev- og lærerorganisasjoner skal det jobbes for at elevrådene får
- 1180 større påvirkningskraft på skolehverdagen, der hvor elevers stemme blir fremmet og
- 1181 hørt.

1182 **Hjelp når du trenger det**

1183 Skolen er en stor del av livet vårt i mange år, og noen ganger trenger vi mer hjelp enn det en
1184 lærer kan nå over. I dag er det opp til skolene selv å fordele ressursene, noe som gjør at vi
1185 får ulike standarder når det gjelder psykososial støtte. Rødt ønsker å sikre en

1186 minimumsstandard på hva alle skolene skal tilby barna våre. Skolene må sikres ressurser til
1187 helsetjeneste, miljøarbeidere, rådgivere, sosiallærere, m.m.

1188 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1189 • Alle med rett til spesialundervisning skal kunne få dette på nærskolen. Skolene må få
1190 øremerka ressurser til å følge opp alle vedtak om spesialundervisning, og dette må
1191 utføres av spesialpedagoger.
- 1192 • Alle skoler må ha minst én helsesykepleier i 100 % stilling pr. 300 elever.
- 1193 • Alle skoler skal ha to miljøterapeuter eller miljøarbeidere med fagbrev per 300 elever.
- 1194 • Oppfølgingstjenesten for elever som faller ut av ungdomsskolen og av videregående
1195 opplæring må organiseres byomfattende og sikre et likeverdig tilbud for elever over hele
1196 byen.
- 1197 • Vold, trusler og trakassering i skolen skal forebygges med nok ansatte, mindre grupper,
1198 trygge klassemiljøer og tidlig hjelp.
- 1199 • Skolene skal ha ressurser til å håndtere alvorlige hendelser på en måte som ivaretar
1200 både enkeltelever, klassen som helhet og ansatte.
- 1201 • Elever med alvorlige atferdsutfordringer skal få et godt pedagogisk tilbud som gir dem
1202 meningsfull og trygg opplæring, samtidig som medelever og ansatte sikres en trygg
1203 skolehverdag.

1204 *For skolehelsetjenesten og ungdomshelse: se Helse og velferd.*

1205 **Skolebygg og rehabilitering**

1206 Med økning i elevtall må det bygges flere skoler for barn og ungdom. I tillegg må gamle
1207 skolebygg rehabiliteres eller erstattes med nye bygninger. Det er skolebehovsplanen som
1208 skal dokumentere dette behovet og inneholde nødvendig framdriftsplan, men de siste årene
1209 har det oppstått et stort etterslep, spesielt på østkanten.

1210 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1211 • Det må bevilges nok penger til kontinuerlig vedlikehold, opprusting og modernisering av
1212 skolene.
- 1213 • Skolebygg skal tilbake til full offentlig styring, offentlig-privat samarbeid (OPS) for
1214 skolebygg avvikles som modell.
- 1215 • Opprettholde fungerende nærskoler.
- 1216 • Opprettholde skoler med 1.-10. trinn.
- 1217 • Unngå store ungdomsskoler, både elever og skoler har det best med oversiktlige miljøer
- 1218 • Lytte til barn, foreldre og nærmiljøene med hensyn til skolesituasjonen for barn bosatt i
1219 indre by.
- 1220 • Grunnskolen i Bjørvika skal bygges med barnetrinn.
- 1221 • Myntgata vgs skal bygges som yrkesfagskole.
- 1222 • Små skoler skal bestå.
- 1223 • Nyetableringer av privatskoler må avvises.
- 1224 • Det må bli raskere framdrift når det gjelder rehabilitering og nybygging av skoler.
- 1225 Nybygging kan ikke vedtas uten at nødvendig vedlikehold av eksisterende bygg er sikret.
- 1226 Vi godtar ikke at barn og ungdom blir tvunget til å gjennomføre skoledagen i helsefarlige
1227 bygninger.

- 1228 • Skolebyggmanualen skal endres slik at nye og rehabiliterte skoler får gode
- 1229 læringsarealer, mindre støy, mindre uro, bedre NPF-tilpasning og rom for ulike
- 1230 undervisningsformer.
- 1231 • Krav til glassvegger, åpne arealer og transparente løsninger skal endres der de svekker
- 1232 konsentrasjon, skjerming, trygghet eller læringsmiljø.
- 1233 • Foresatte, elever, ansatte, fagforeninger og brukerorganisasjoner skal ha reell
- 1234 medvirkning når skolebygg planlegges og skolebyggmanualen endres.
- 1235 • Videregående skoler, særlig yrkesfag, skal ha nok kapasitet, egnede verkstedarealer og
- 1236 oppdatert utstyr.

1237 Aktivitetsskolen

1238 Aktivitetsskolen (AKS) er en møteplass for lek og inkludering for alle barn i 1.-4. klasse. Her
 1239 skal barna kunne være før og etter skoletid, med trygt tilsyn og tilbud om ulike aktiviteter. Det
 1240 skal ikke være en forlengelse av skoledagen, det er et fritidstilbud. Aktivitetsskolens viktigste
 1241 funksjon er som sosial samlingsplass der barn får være aktive og utvikle seg sammen med
 1242 andre barn, og får ha medvirkning og innflytelse på valg av aktiviteter.

1243 Bemanning og ressurser

1244 AKS må også sikres en bemanning som oppfyller barnas behov for tilsyn og aktiviteter og de
 1245 ansattes behov for gode arbeidsvilkår. Aktivitetsskolen skal ha egne og passende lokaler.

1246 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1247 • Det skal være en bemanningsnorm i aktivitetsskolen. Det skal være maks 10 barn pr.
- 1248 ansatt i aktivitetsskolen og bemanningsnormen skal gjelde hele åpningstiden. Det må
- 1249 gjennomføres jevnlige og systematiske tilsyn for å sikre at bemanningsnormen
- 1250 overholdes.
- 1251 • Barnegruppene i aktivitetsskolen skal være på maksimum 20 barn pr. fagansatt som for
- 1252 eksempel barne- og ungdomsarbeidere.
- 1253 • Areal- og bemanningsnormer skal sikre barna gode og trygge forhold. Når nye skoler
- 1254 planlegges og bygges, skal det tas hensyn til aktivitetsskolen og behov for egne
- 1255 oppholdsrom. Det skal ikke planlegges for sambruk mellom skole og aktivitetsskole.
- 1256 • Vikar skal settes inn fra de ansattes første fraværsdag.
- 1257 • Det må ansettes kokk/kjøkkenpersonell i tilknytning til aktivitetsskolen slik at barna sikres
- 1258 sunn mat i aktivitetsskolen

1259 AKS for alle

1260 Tilbudet om gratis halvdagsplass gir flere enn tidligere mulighet til å delta i Aktivitetsskolen,
 1261 men målet er at alle barn skal kunne delta på AKS uavhengig av foreldres økonomi. Noen
 1262 barn har større behov for støtte fra voksne enn andre, og AKS må ha ressurser til å sikre at
 1263 også disse barna får et godt og inkluderende tilbud.

1264 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1265 • Alle barn i 1.- 4. klasse skal ha rett til gratis heldagsplass i aktivitetsskolen.
- 1266 • Det må settes inn ekstra ressurser der det er barn med ekstra behov for tett oppfølging
- 1267 selv om barnet ikke har en satt diagnose eller tiltak.
- 1268 • Alle barn og unge med funksjonsnedsettelse skal ha tilbud om gratis etterskoletid-tilbud.
- 1269 Tilbudet skal også dekke de skoleferiene hvor aktivitetsskolen er åpen.
- 1270 • Skriftlig informasjon til foresatte skal ved behov være tilgjengelig på foresattes morsmål.

- 1271 • Øke kulturskole-gruppetilbudet på AKS. Dette tilbudet finnes pr. nå på under halvparten
- 1272 av barneskolene.

1273 Videregående skole

1274 Dagens inntaksordning basert på karakterer, kombinert med at skolene får mer penger jo
1275 flere elever de tar inn, gjør at de videregående skolene deles i et A-lag og et B-lag. A-laget
1276 har oversøking og bedre tilgang på økonomiske ressurser, B-laget har undersøking og får for
1277 lite penger til å utvikle fagtilbudene. Rødt mener inntaksordning og finansiering av skolene
1278 må sees på som en helhet, begge deler må endres. Alle videregående skoler i Oslo skal
1279 oppleves som et godt alternativ for elevene.

1280 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1281 • Alle videregående skoler må sikres finansiering som gjør at de kan gi gode tilbud både
- 1282 innen programfag og fellesfag.
- 1283 • Videregående skoler som har undersøking må få ekstra midler for å komme ut av en
- 1284 nedadgående spiral, og for å utvikle egne løsninger og tilbud.
- 1285 • Sikre et stabilt og forutsigbart tilbud om estetiske linjer i videregående skole.
- 1286 • En ny inntaksordning skal bidra til at alle skoler i Oslo får en elevsammensetning som
- 1287 representerer mangfoldet i byens befolkning, samtidig skal ingen elever ha en urimelig
- 1288 lang reisevei.
- 1289 • Alle elever i videregående som må bruke kollektivtransport til skolen skal få dekket
- 1290 reisen til skolen etter samme regler som i grunnskolen.

1291 Yrkesfag

1292 Yrkesfagene i videregående skole må prioriteres høyere. Behovet for faglært arbeidskraft er
1293 høyt, og i Oslo er det en lavere andel elever som velger yrkesfag enn ellers i landet. De
1294 praktisk-estetiske fagene må få en mer sentral plass i grunnskolen og skolene må settes i
1295 stand til å bruke mer praktiske metoder i læringsarbeidet, dette forutsetter mindre
1296 elevgrupper og nødvendig utstyr.

1297 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1298 • Oslo kommune må lage en egen strategisk plan for fag- og yrkesutdanningen i Oslo for å
- 1299 utvikle og beholde grunnleggende fagkompetanse i skolen og i egen etat.
- 1300 • Oslo kommune må utvikle et tettere samarbeid mellom partene i arbeidslivet og skolene
- 1301 om fag- og yrkesopplæringen for å gjøre det faglige innholdet i utdanningen og tilgangen
- 1302 til praksisplasser til felles ansvar mellom partene.
- 1303 • Det må tilføres ressurser til skolene slik at undervisningen i programfagene i større grad
- 1304 kan praksisforankres og lærerne får muligheter til god oppfølging av elevene i deres
- 1305 praksisperioder.
- 1306 • Det må være et system av lærlingkoordinatorer ved de videregående skolene i Oslo som
- 1307 har ansvar for å skaffe seg nettverk i ulike bransjer og har mentorfunksjon for elevene.
- 1308 • Praksisbrevordningen og praksiskandidatordningen må videreutvikles innenfor de
- 1309 fagområdene der dette er mulig.
- 1310 • Oslo kommune skal ha læreplaner som tilsvarer to promille av innbyggertallet, i tillegg
- 1311 må arbeidet med læreplassgarantier videreutvikles.

1312 Voksenopplæring

1313 Utdanning er en mulighet vi skal ha hele livet, og voksenopplæringa er et viktig tilbud for de
1314 av oss som må ta grunnskole eller videregående opplæring i voksen alder.

1315 Voksenopplæringa er også inngangen til det norske samfunnet gjennom opplæring i norsk
1316 og samfunnskunnskap, og kvalifisering til et arbeidsliv med generelt høye krav til formell
1317 kompetanse. Voksenopplæringa omfatter også viktig spesialundervisning for voksne med
1318 ulike typer funksjonsnedsettelse.

1319 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1320 • Deltakere i Oslo Voksenopplæring må sikres et bredt, fysisk undervisningstilbud i egnede
1321 lokaler.
- 1322 • Klassestørrelsen må legges til rette for god læring, tett oppfølging og deltakeraktivitet.
1323 Målet er at det ikke skal være mer enn 20 deltakere i vanlige grupper, og ikke flere enn
1324 15 deltakere i grupper med store behov for støtte.
- 1325 • Alle deltakere i voksenopplæringen skal ha rett til å ha en kontaktlærer.
- 1326 • Rådgivingstjenesten må styrkes ute på voksenopplæringssentrene. Deltakerne må få
1327 veiledning om utdanning og støtte til å komme ut i arbeidslivet. Den enkelte rådgiver skal
1328 ikke ha ansvar for mer enn 15 klasser/300 deltakere.
- 1329 • Det må opprettes lavterskel helsetilbud ved voksenopplæringssentrene etter modell av
1330 skolehelsetjenesten.
- 1331 • Spesialundervisningstilbudet skal dimensjoneres etter antall deltakere med behov, ingen
1332 skal stå uten tilbud.
- 1333 • Oslo kommune skal ikke kjøpe norskopplæring av kommersielle aktører.

1334 Fagskole og høyere yrkesfaglig utdanning

1335 Fagskolen er en viktig del av utdanningssystemet og arbeidslivets kompetansebygging. Den
1336 gir fagarbeidere mulighet til å bygge videre på fagbrev, arbeidserfaring og praktisk
1337 kompetanse. For Rødt er fagskolen viktig fordi den styrker yrkesfagene, gir flere veier inn i
1338 utdanning og arbeid, og bygger kompetanse som byen trenger i velferdstjenestene,
1339 klimaomstillingen, bygg, tekniske fag, kultur og oppvekst.

1340 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1341 • Fagskolen Oslo skal styrkes som offentlig, gratis og høyere yrkesfaglig utdanning.
- 1342 • Fagskolen Oslo skal ha stabile økonomiske rammer, gode lokaler, moderne utstyr og nok
1343 faste lærere.
- 1344 • Oslo skal styrke fagskoletilbud innen helse, oppvekst, eldreomsorg, psykisk helse, rus,
1345 bygg, energi, klima, vedlikehold, IKT, kulturteknikk og andre områder der byen trenger
1346 mer fagkompetanse.
- 1347 • Fagskolen skal være en reell videreutdanningsvei for fagarbeidere i Oslo kommune, med
1348 ordninger som gjør det mulig å ta utdanning ved siden av jobb.
- 1349 • Oslo kommune skal bruke Fagskolen Oslo aktivt til å gi ansatte i kommunen
1350 videreutdanning, uten at det går ut over lønn, stilling eller arbeidsvilkår.
- 1351 • Fagskolestudenter skal ha gode studentrettigheter, tilgang til studentvelferd og reell
1352 medvirkning i utviklingen av tilbudene.

- 1353 • Fagskolen skal ikke underlegges kommersielle interesser eller kortsiktige bestillinger fra
- 1354 næringslivet, men bidra til langsiktig samfunnsnyttig kompetanse og sterke offentlige
- 1355 tjenester.

1356 **Studenter**

1357 Oslo er Norges største studentby, og studenter er i praksis i mange av Oslo kommunes
1358 virksomheter. Rødt Oslo vil at det skal være mulig å være heltidsstudent i Oslo, og vi vil
1359 derfor jobbe for et godt velferdstilbud for studentene.

1360 For Rødt handler studentpolitikk om lik rett til utdanning. Det skal være mulig å være
1361 heltidsstudent i Oslo uten rike foreldre, uten å måtte jobbe seg utslitt ved siden av studiene,
1362 og uten å bli presset ut i et dyrt og utrygt leiemarked.

1363 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1364 • Oslo kommune skal følge opp studentplanen med konkrete tiltak, budsjett, tidsplan og
- 1365 reell medvirkning fra studentene, SiO, Velferdstinget og utdanningsinstitusjonene.
- 1366 • Det skal bygges langt flere rimelige, trygge og ikke-kommersielle studentboliger i Oslo.
- 1367 • Kommunen skal prioritere tomtefeste, langsiktige avtaler, rimelige tomter, egnede
- 1368 kommunale bygg og raskere reguleringsprosesser for Studentsamskipnaden SiO og
- 1369 andre ikke-kommersielle studentboligaktører.
- 1370 • Kommunale tomter og bygg som egner seg til studentboliger, skal vurderes for
- 1371 studentboligformål før de selges i markedet.
- 1372 • Staten må øke og sikre forutsigbare tilskudd til studentboliger, slik at SiO kan bygge flere
- 1373 boliger med husleier studentene faktisk kan betale.
- 1374 • Oslo kommune skal styrke studentenes psykiske helse gjennom langsiktig finansiering
- 1375 av SiOs helse- og rådgivningstilbud og bedre samarbeid mellom kommunen, SiO og
- 1376 lærestedene.
- 1377 • Studenter skal ha lett tilgang til lavterskel helsehjelp, psykisk helsehjelp, seksuell
- 1378 helsehjelp og informasjon om kommunale tjenester.
- 1379 • Oslo kommune skal opprette et kulturkort for studenter med rabatt på kommunalt
- 1380 finansierte kulturopplevelser.
- 1381 • Bibliotek, kulturhus, idrettsanlegg og andre kommunale møteplasser skal brukes mer
- 1382 aktivt for å inkludere studenter i byen.
- 1383 • Studenter i praksis i Oslo kommune skal ha god veiledning, trygge rammer og faglig
- 1384 kvalitet, og skal ikke brukes som erstatning for faste ansatte.
- 1385 • Oslo skal jobbe for billigere kollektivtransport for studenter, uten øvre aldersgrense.

1386 *For bygging av studentboliger: se Bolig.*

1387 Oppvekst, fritid, idrett og frivillighet

1388 Oslo er en fantastisk by å vokse opp i, men den er ikke lik for alle. Barn i byen vår vokser
1389 opp med ulike muligheter, avhengig av foreldrenes økonomi, hvilken bydel de bor i, hvilke
1390 nettverk familien har, og hvor lett det er å finne fram i systemet.

1391 Vi vil ha en by der alle barn og unge får en trygg oppvekst, steder å høre til, voksne som ser
1392 dem, og mulighet til å delta i lek, idrett, kultur og fellesskap. Barndommen skal ikke avgjøres
1393 av postnummer, lommebok eller foreldrenes tid og ressurser.

1394 Barn og unge har egne rettigheter. De skal ikke bare være mottakere av kommunale
1395 tjenester, men mennesker som skal lyttes til og tas på alvor. Når Oslo lager budsjetter,
1396 bygger skoler, fordeler anleggstid, planlegger fritidsklubber eller kutter i bydelene, skal
1397 konsekvensene for barn og unge vurderes åpent. Vi vil styrke hele laget rundt barn og unge:
1398 familien, nærmiljøet, skolen, fritida, frivilligheten, idretten og de offentlige tjenestene.

1399 En fritid alle har råd til

1400 Barn og unge merker forskjellene i Oslo direkte. Noen kan delta på alt. Andre må si nei fordi
1401 kontingenten er for høy, utstyret for dyrt, reisen for lang, informasjonen for vanskelig å finne,
1402 eller foreldrene ikke har tid og penger til å følge opp.

1403 Vi vil gjøre fritida billigere og mer tilgjengelig. Det holder ikke med små støtteordninger hvis
1404 tilbudene fortsatt er dyre, langt unna eller fulle. For barn er nærhet avgjørende. Et tilbud som
1405 ligger langt unna, går seint på kvelden eller krever at foreldre kjører, er i praksis ikke
1406 tilgjengelig for alle. Barn og unge trenger tilbud i sitt eget nærmiljø.

1407 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1408 • Sikre at alle barn og unge skal ha reell tilgang til minst ett gratis eller svært billig
1409 fritidstilbud i sitt nærmiljø.
- 1410 • Alle bydeler skal ha gratis ferie- og aktivitetstilbud for barn og unge, særlig i skolens
1411 ferier.
- 1412 • Gratis utlån av sportsutstyr, turutstyr, instrumenter og kulturutstyr skal bygges ut i alle
1413 bydeler.
- 1414 • Informasjon om fritidstilbud skal finnes på flere språk og nå ut gjennom skoler,
1415 helsestasjoner, bibliotek, fritidsklubber og bydeler.
- 1416 • Bydeler med mange lavinntektsfamilier skal ha fritidskontakter eller tilsvarende ordninger
1417 som hjelper barn og familier inn i lokale fritidstilbud.
- 1418 • Lag og foreninger som aktivt inkluderer barn fra lavinntektsfamilier, skal få ekstra støtte.
- 1419 • Barn og unge med funksjonsnedsettelse skal ha reell tilgang til idrett, kultur og
1420 fritidstilbud.

1421 *For kulturskole, friplasser og rimeligere kulturtilbud: se Kultur og kunst.*

1422 Fritidsklubber, ungdomskultur og trygge møteplasser

1423 Fritidsklubber og åpne møteplasser er noe av det viktigste vi har for barn og ungdom. Det er
1424 steder der unge kan være uten å måtte prestere, betale mye eller passe inn i et bestemt
1425 skjema. Det er steder der voksne ser dem, der vennskap bygges, der konflikter kan fanges
1426 opp tidlig, og der ungdom kan skape sin egen kultur.

1427 Når fritidsklubber kuttet, forsvinner ikke ungdommene. De mister bare et trygt sted å være.
1428 Derfor kan fritidsklubber ikke behandles som en salderingspost når bydelene får dårlig råd.

1429 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1430 • At hver skolekrets skal ha et gratis, åpent og trygt fritidsklubbtilbud.
- 1431 • Fritidsklubber og ungdomstilbud i alle bydeler skal ha varig og øremerket
- 1432 grunnfinansiering.
- 1433 • Fritidsklubbene skal ha åpningstider på kvelder, helger og i ferier, når ungdom faktisk
- 1434 trenger dem.
- 1435 • Bemanningen på fritidsklubber og ungdomshus skal styrkes, med trygge voksne,
- 1436 fagkompetanse og tid til relasjonsarbeid.
- 1437 • Ungdom skal få reell medbestemmelse over aktiviteter, utstyr, lokaler og prioriteringer.
- 1438 • Rusfrie møteplasser, ungdomsscener, øvingsrom, studioer og lavterskel kulturtilbud skal
- 1439 bygges ut i hele byen.
- 1440 • Fritidstilbud for ungdom skal ikke legges ned eller svekkes som følge av bydelsreformen.

1441 **Jobb for ungdom**

1442 Mange ungdommer ønsker seg jobb for å tjene egne penger, bidra hjemme, få erfaring og
1443 komme inn i arbeidslivet. Men mange finner ikke jobb, særlig hvis de mangler nettverk eller
1444 bor i områder der færre kjenner noen som kan hjelpe dem inn. Ungdomsjobb handler ikke
1445 bare om penger. Det handler om mestring, fellesskap, ansvar, rettigheter og veien inn i et
1446 arbeidsliv med ordna forhold.

1447 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1448 • Alle bydeler skal ha øremerkede midler til jobb for ungdom.
- 1449 • Oslo skal ha som mål at alle ungdommer som søker kommunal feriejobb, får tilbud om
- 1450 jobb, praksis eller arbeidsforberedende oppfølging.
- 1451 • Alle bydeler skal tilby sommerjobber til ungdom.
- 1452 • Ungdomsjobber, inkludert UngJobb, skal være betalte jobber med ordna lønns- og
- 1453 arbeidsvilkår, opplæring og mulighet til å gå videre til jobb eller utdanning.
- 1454 • Bydelene skal i samarbeid med skolene, Nav og lokalt arbeidsliv tilby praktiske
- 1455 lavterskeltiltak som gir unge en vei til lønnet arbeid, læreplass eller utdanning.
- 1456 • Bydelene skal samarbeide med seriøse arbeidsgivere for å skaffe ungdom deltidsjobber
- 1457 og ekstrajobber under ordna forhold.
- 1458 • Bydelene skal samarbeide med fagbevegelsen som kan gi ungdom kunnskap om
- 1459 arbeidslivets rettigheter, plikter og betydningen av å være organisert.

1460 **Utekontakter og voksne som møter ungdom der de er**

1461 Ikke alle ungdommer finner seg til rette i skolen, idretten eller organiserte fritidstilbud. Noen
1462 trenger voksne som møter dem der de faktisk er: ute, på sentre, i parker, på stasjoner, på
1463 nett og i ungdomsmiljøene. Utekontakter og feltarbeidere bygger tillit over tid. De kan fange
1464 opp bekymringer tidlig, dempe konflikter, hjelpe ungdom inn i tilbud og være bindeledd
1465 mellom ungdom, familier, skole, bydel og hjelpeapparat.

1466 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1467 • Alle bydeler skal ha faste, tverrfaglige utekontakter og feltarbeidere.

- 1468 • Utekontakter skal være fast ansatte, ha fagkompetanse og jobbe langsiktig med
- 1469 relasjoner, trygghet og forebygging.
- 1470 • Levekårsutsatte områder og sentrum skal få ekstra ressurser til oppsøkende
- 1471 ungdomsarbeid.

1472 **Breddeidrett og anlegg for folk flest**

1473 Idrett gir helse, livsglede, mestring og fellesskap. For barn og unge kan idrettslaget være et
1474 av de viktigste stedene å høre til. Derfor vil vi prioritere breddeidretten foran toppidrett, store
1475 kommersielle arrangementer og prestisjeprojekter.

1476 Idretten i Oslo er skjevt fordelt. Noen områder har mange anlegg, sterke klubber og kort vei
1477 til aktivitet. Andre steder mangler baner, haller, garderober, svømmehaller og treningstid. Når
1478 barn må stå på venteliste, trene seint på kvelden eller reise langt for å delta, er det ikke like
1479 muligheter.

1480 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1481 • Breddeidretten skal prioriteres foran toppidrett, store kommersielle arrangementer og
- 1482 prestisjeprojekter.
- 1483 • Idrettsanlegg skal bygges og rehabiliteres etter sosial behovsfordeling, med særlig
- 1484 prioritet til bydeler med lav anleggsdekning, mange barn og store levekårsutfordringer.
- 1485 • Oslo skal lage en forpliktende norm for anleggsdekning, som viser hva hver bydel og
- 1486 delbydel faktisk har og mangler.
- 1487 • Breddeidretten skal få forutsigbar finansiering som står i forhold til aktiviteten.
- 1488 • Kontingenter og treningsavgifter i barne- og ungdomsidretten skal ned.
- 1489 • Alle bydeler skal ha gode utlånsordninger for sports- og fritidsutstyr, med åpningstider
- 1490 som gjør dem tilgjengelige for folk flest.
- 1491 • Flere gymsaler, skolegårder, idrettshaller og nærmiljøanlegg skal åpnes for barn, unge
- 1492 og frivillige utenom skoletid.
- 1493 • Uorganisert idrett, lek og fysisk aktivitet skal få bedre plass i byen.
- 1494 • Lekeplasser, ballbaner, løkker og friområder skal ikke bygges ned uten fullverdig
- 1495 erstatning i samme nærmiljø.
- 1496 • Flere balløkker, basketballbaner, skateanlegg, parkouranlegg, treningsparker og åpne
- 1497 aktivitetsflater skal bygges.
- 1498 • Alle dagens 15 bydeler skal ha flerbrukshall og gode anlegg for egenorganisert aktivitet.
- 1499 • Ekebergsletta og andre store fellesområder skal forbli åpne og tilgjengelige for folk flest.
- 1500 • Det skal bygges tak over Valle Hovin, slik at Oslo får en ishall for breddeidrett.
- 1501 • Flere naturisbaner skal anlegges og vedlikeholdes om vinteren.
- 1502 • Oslo skal bygge flere cricketanlegg, inkludert et anlegg med standard for internasjonale
- 1503 kamper.

1504 **Svømmehaller og svømmeopplæring**

1505 Å kunne svømme er livsviktig. Det handler om trygghet, frihet og muligheten til å delta på lik
1506 linje med andre. Likevel er svømmeferdighetene i Oslo skjevt fordelt. Mange barn har
1507 foreldre som ikke selv kan svømme, og som ikke kan lære det bort. Derfor må
1508 svømmeopplæring være et offentlig ansvar.

1509 Oslo har for få svømmehaller. Når bad stenges, rehabiliteres eller blir for dyre, rammer det
1510 skoler, svømmeklubber, barnefamilier, eldre og folk som trenger lavterskel fysisk aktivitet. Vi
1511 trenger ikke bare finere bad. Vi trenger flere bad.

1512 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1513 • Hver av dagens 15 bydeler skal ha minst én svømmehall.
- 1514 • Eksisterende svømmehaller skal rehabiliteres, samtidig som det bygges nye bad som
1515 faktisk øker kapasiteten.
- 1516 • Svømmeundervisningen skal styrkes i alle bydeler.
- 1517 • Barn skal ha gratis inngang på offentlige bad.
- 1518 • Prisene på offentlige bad for voksne skal ned.
- 1519 • Svømmehallbehov skal utredes ved bygging av nye grunnskoler.
- 1520 • Skolebad skal vedlikeholdes og utbedres, og ingen skolebad skal stenges uten at
1521 kapasiteten erstattes.
- 1522 • Sagene bad skal kjøpes tilbake og gjenåpnes for allmenn bruk.
- 1523 • Nye bad skal bygges med gode oppvarmingsmuligheter.
- 1524 • Frognerbadet skal rehabiliteres og utvikles til helårsbad.
- 1525 • Det skal bygges et stort offentlig bad, med et svømmebasseng på minst 25 meter, i Oslo
1526 Vest
- 1527 • Svømmetilbud for voksne som ikke kan svømme, skal styrkes, særlig for foreldre,
1528 kvinner og grupper som har hatt dårlig tilgang til svømmeopplæring.

1529 Frivillighet på egne premisser

1530 Frivilligheten holder Oslo sammen. Hver uke skaper frivillige lag, foreninger, organisasjoner,
1531 idrettslag, korps, tros- og livssynssamfunn, nabolagsgrupper og enkeltpersoner fellesskap
1532 der folk bor. De bygger tillit, hjelper folk inn i aktivitet, skaper møteplasser og gjør byen
1533 varmere.

1534 Men frivilligheten kan ikke leve på fine ord alene. Mange bruker for mye tid på søknader,
1535 rapportering, kortsiktige prosjektmidler og jakt på lokaler. Små grasrotinitiativ taper ofte mot
1536 større aktører som har ansatte til å skrive søknader. Da mister vi noe viktig. Samtidig skal
1537 frivillige ikke erstatte offentlige ansatte, men kommunen skal gi stabile rammer, egnede
1538 lokaler og mindre byråkrati.

1539 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1540 • Frivilligheten skal ha tryggere og mer forutsigbare økonomiske rammer.
- 1541 • Utarbeide eller oppdatere en lokal frivillighetsstrategi i samarbeid med frivilligheten og
1542 kulturfeltet.
- 1543 • Frivilligsentralene skal styrkes, med bemanning nok til å støtte lokale initiativer.
- 1544 • Åpne, inkluderende og livssynsåpne møteplasser i nærmiljøene skal styrkes.
- 1545 • Tros- og livssynssamfunn skal inkluderes på lik linje med andre frivillige og ideelle
1546 aktører i kommunens arbeid med integrering, folkehelse, lokalsamfunnsutvikling og
1547 beredskap.
- 1548 • Forenkle søknadsprosesser og rapporteringskrav for frivillige aktører. Kommunen skal
1549 tilby praktisk hjelp med søknader, budsjett, regnskap og rapportering.
- 1550 • Egne lavterskelpotter skal opprettes for lokale initiativer, nabolagsprosjekter og aktiviteter
1551 som folk selv tar initiativ til.

- 1552 ● Kommunale lokaler, skoler, bibliotek, klubbhus og møteplasser skal i større grad åpnes
- 1553 gratis eller billig for frivillige, ideelle og ikke-kommersielle aktiviteter.
- 1554 ● Oslo skal ha flere nabolagshus og lokale møteplasser som kan brukes av barn, unge,
- 1555 frivillighet og nærmiljøet.
- 1556 ● Samarbeidet mellom frivilligheten, bibliotekene, bydelene, skolene, tros- og
- 1557 livssynssamfunn og lokale møteplasser skal styrkes. Etablere tydelige kontaktpunkter
- 1558 mellom kommunen, frivilligheten og lokalsamfunnene.
- 1559 ● Ideelle aktører og frivillige organisasjoner skal ikke presses inn i kommersielle
- 1560 anbudsmodeller.
- 1561 ● Frivillighet skal aldri brukes som erstatning for lovpålagte tjenester, faste ansatte eller
- 1562 kommunalt ansvar.

1563 **Et barnevern med tid, tillit og nok ansatte**

- 1564 Barnevernet skal være der for barn og familier når livet er vanskeligst. Det viktigste
- 1565 barnevernet gjør, er ofte hjelp, støtte, veiledning og avlastning før problemene blir akutte.
- 1566 Denne delen av barnevernets arbeid må bli mer synlig, slik at flere tør å be om hjelp tidlig.
- 1567 Noen ganger er det skadelig for barn å fortsette å bo hjemme. Da må kommunen ha gode
- 1568 beredskapshjem, fosterhjem og institusjoner av høy kvalitet. Barn som trenger beskyttelse,
- 1569 skal møte trygge voksne, stabile tilbud og tjenester som setter barnets behov først.
- 1570 Vi vil ha et offentlig barnevern med høy faglig kvalitet, nok ansatte og tid til å gjøre jobben
- 1571 forsvarlig. Barnevernet må forstå klasse, fattigdom, rasisme, kultur, språk,
- 1572 funksjonsnedsettelse, vold, rus og psykisk helse, uten å møte familier med
- 1573 mistenkeliggjøring.

1574 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1575 ● Barnevernet skal ha forsvarlig saksmengde, stabile fagmiljøer og nok ansatte til tett
- 1576 oppfølging av barn og familier.
- 1577 ● Barnevernet skal styrke arbeidet sitt med kulturforståelse, minoritetsperspektiver,
- 1578 tolkebruk og tillitsbyggende arbeid.
- 1579 ● Ansatte i barnevernet skal få mentorordning, systematisk veiledning, videreutdanning og
- 1580 rammer som gjør at erfarne ansatte blir i tjenesten.
- 1581 ● Ettervernet i barnevernet skal styrkes. Unge som har hatt behov for hjelp fra
- 1582 barnevernet, må sikres økonomisk støtte, oppfølging og botilbud i overgangen til
- 1583 voksenlivet.
- 1584 ● Barneverntjenesten skal unntas fra målstyring og produksjonskrav. Styringen må være
- 1585 tillitsbasert, og barnevernsansatte må få tid og tillit til å utøve fagligheten sin forsvarlig.
- 1586 ● Barn i barnevernet skal ikke settes ut på anbud. Avtaler med private institusjoner skal
- 1587 avsluttes og fases ut.
- 1588 ● Oslo skal ha full åpenhet og streng kontroll med alle private leverandører kommunen
- 1589 bruker i barnevernet, inkludert eierskap, økonomi, bemanning, kompetanse, avvik og
- 1590 tilsyn.
- 1591 ● Ingen barn skal plasseres hos aktører der kommunen ikke har trygghet for kvalitet,
- 1592 sikkerhet, eierskap og arbeidsforhold.
- 1593 ● Oslo skal rekruttere flere beredskapshjem og fosterhjem, med god oppfølging, veiledning
- 1594 og støtte.
- 1595 ● Barn og unge i barnevernet skal ha reell medvirkning i saker som gjelder dem selv.

1597 **Kultur og kunst**

1598 Kultur gjør livet vårt rikere. Den gir oss fellesskap, glede, mestring og steder å høre til. Et
1599 mangfoldig kulturliv gir rom for ulike ytringer, utforskning av identitet, tilhørighet og kritisk
1600 refleksjon. Kunst og kultur har en egenverdi, og et åpent og fritt kulturliv er avgjørende for
1601 demokratiet vårt og viktig for velferden. Skal kulturen være for alle, må mulighetene til å
1602 skape og delta demokratiseres.

1603

1604 I en dyrere og mer klassesdelt by blir tilgangen til kultur et klassespørsmål. Økonomi, tid,
1605 nettverk og hvor vi bor, påvirker mulighetene våre til å delta både som skapere og publikum.
1606 Hvem som slipper til, former også hvilke fortellinger og ideer som får plass i samfunnet.
1607 Derfor må vi bygge ned barrierene som stenger folk ute. Barn og unge skal ikke falle utenfor
1608 fordi familien har dårlig råd, lite tid eller mangler nettverk.

1609

1610 Vi vil bygge en by der kunst og kultur finnes nær folk, koster lite eller ingenting, og der
1611 fellesskapet framfor markedet setter rammene. En by der flere får være med på å skape
1612 kulturen og delta på egne premisser.

1613 **Deltakelse og tilgang til kultur**

1614 Kulturlivet i Oslo er mangfoldig, men makten i kultursektoren er fortsatt skjevt fordelt. Det er
1615 ikke tilfeldig hvem som får sceneplass, støtte, lokaler, nettverk og oppmerksomhet. Ungdom,
1616 folk med minoritetsbakgrunn, folk fra levekårsutsatte områder, funksjonshemmede, skeive
1617 og folk uten økonomisk trygghet møter ofte høyere terskler for å delta, skape og bli tatt på
1618 alvor.

1619

1620 Vi vil ha en kulturpolitikk som åpner dørene. Mangfold handler ikke om å pynte på gamle
1621 institusjoner med nye ansikter. Det handler om hvem som får makt til å definere hva kultur
1622 er, hvilke historier som fortelles, hvilke scener som bygges, og hvem byen faktisk lytter til.

1623 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1624 • Senke deltakeravgifter og billettpriser og styrke transport- og ledsagerordninger og
1625 praktisk tilrettelegging, særlig for barn, unge, lavinntektsfamilier, eldre og
1626 funksjonshemmede, slik at flere kan delta som publikum, utøvere og frivillige.
- 1627 • Lage en forpliktende handlingsplan for deltagelse i kulturlivet, både som publikum og
1628 som skapere, særlig for barn og unge med minoritets- og flerkulturell bakgrunn og fra
1629 lavinntektsfamilier. Gjøre informasjon om tilbud lettere tilgjengelig, styrke arenaer der
1630 ungdom skaper kultur på egne premisser, og gi Oslo Kunst- og kunnskapsverksted og
1631 lignende tiltak for minoritetsungdom og ungdom fra Oslo øst bedre rammer.
- 1632 • Kreve at kulturaktører som mottar kommunal støtte, arbeider aktivt med mangfold i
1633 ledelse, rekruttering, programmering og booking, og rapporterer om hvordan de
1634 motvirker diskriminering og lukkede nettverk. Kreve innrapportering av tall og statistikk
1635 som gir kunnskap om hvem som får støtte, sceneplass og oppdrag.
- 1636 • Styrke Den kulturelle skolesekken og sikre at barnehagebarn og skoleelever får møte et
1637 bredt mangfold av profesjonell kunst på kunstens egne premisser, med faglig
1638 uavhengighet og armlengdes avstand.

- 1639 ● Styrke Oslo kulturskole som et samlet offentlig fagmiljø, med flere lærerstillinger og et
1640 bredere tilbud som rekrutterer fra alle samfunnslag. Senke prisene, øke antallet
1641 friplasser og prioritere bydeler med lav dekning. Utvide halvprisordningen til kor, korps,
1642 orkestre og andre organiserte kulturaktiviteter for barn og unge. På sikt skal kulturskolen
1643 bli gratis.
- 1644 ● Den kulturelle spaserstokken skal styrkes, slik at eldre på sykehjem, seniorsentre,
1645 Omsorg+, eldresentre og hjemmeboende eldre får bedre tilgang til kunst og
1646 kulturopplevelser.
- 1647 ● Styrke samisk kultur og nasjonale minoriteters kultur på deres egne premisser, blant
1648 annet gjennom støtte til arenaer som synliggjør kvensk, romsk, romani, jødisk, skogfinsk
1649 og samisk historie, språk og kultur.
- 1650 ● Likebehandle tros- og livssynssamfunn med andre frivillige og ideelle aktører.

1651 *For praktisk-estetiske fag: se Barnehage, skole og utdanning.*

1652 *For estetiske linjer: se Barnehage, skole og utdanning.*

1653 Kunstnerøkonomi og arbeidsvilkår

1654 Oslo er en kulturby fordi mange mennesker jobber hardt for å skape den. Kunstnere og
1655 kulturarbeidere skaper store verdier for byen, men mange lever med lave inntekter, usikre
1656 oppdrag, korte kontrakter og gratisarbeid.

1657

1658 Kulturlivet skal være et trygt og inkluderende arbeidsliv. I et felt der nettverk betyr mye, kan
1659 det være særlig vanskelig for frilansere å varsle om trakassering og diskriminering. Ingen
1660 skal måtte risikere framtidige oppdrag for å si fra.

1661

1662 Kulturarbeid er arbeid. Kommunen skal ikke pynte seg med kunst og kultur samtidig som de
1663 som skaper den, må leve på dugnad, idealisme og usikkerhet. Oslo kommune må bruke
1664 rollen sin som arbeidsgiver, oppdragsgiver, eier og tilskuddsgiver til å løfte lønns- og
1665 arbeidsvilkårene. Fri kunst krever at kunstnere faktisk kan leve av arbeidet sitt.

1666

1667 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1668 ● Sikre ordentlige honorarer, ryddige kontrakter og gode arbeidsvilkår i kommunale
1669 kulturprosjekter, oppdrag og institusjoner med kommunal støtte, og arbeide for hele,
1670 faste stillinger. Tariffavtaler, kunstnerorganisasjonenes satser og bransjestandarder skal
1671 legges til grunn for kommunale tilskudd og oppdrag. Kunstnere skal få utstillingsvederlag
1672 og honorar for arbeid for kommunale institusjoner og prosjekter.
- 1673 ● Arbeide for å etablere en Oslo-modell for kultursektoren som sikrer anstendige lønns- og
1674 arbeidsvilkår.
- 1675 ● Gi kor, korps og orkestre (KKO) tilbud om instruktører gjennom kulturskolen, og utrede
1676 hvordan kommunen gjennom Oslo-modellen kan ta større ansvar for instruktørers og
1677 dirigenters arbeidsvilkår.
- 1678 ● Styrke samarbeidet med fagforeningene og kunstnerorganisasjonene om kulturpolitikk,
1679 eierstyring og bedre lønns- og arbeidsvilkår. Kommunens kunstprosjekter skal bidra til
1680 bedre kunstnerøkonomi og åpne muligheter for flere kunstnere.
- 1681 ● Øke kommunale kunst- og kulturstipender, andre søkbare midler og produksjonsmidler til
1682 kunstnere og frie kulturaktører, med særskilt støtte til unge i etableringsfasen.

- 1683 Ordningene skal være åpne, faglig forankrede og uavhengige, og gi flere kunstnere
- 1684 mulighet til å skape uten å være avhengig av kommersielle inntekter.
- 1685 • Oslo kommune skal avstå fra å bruke KI der arbeidet vil erstatte kunstnerisk arbeid. Oslo
- 1686 kommune skal respektere åndsverksloven.
- 1687 • Kreve at kulturaktører som mottar kommunal støtte, har rutiner for å forebygge og
- 1688 håndtere trakassering og diskriminering, og rapporterer om arbeidet. Rutinene skal også
- 1689 ivareta frilansere og midlertidig ansatte.
- 1690 • Støtte lavterskel rådgivnings- og varslingstilbud og kompetansetiltak om rettigheter,
- 1691 trakassering og diskriminering i kulturfeltet. Kommunen skal bidra der aktørene mangler
- 1692 egne tilbud, og på sikt etablere uavhengige varslings- og rådgivningstjenester i
- 1693 samarbeid med kulturfeltet, også for frilansere og selvstendig næringsdrivende.

1694 Lokaler og kulturarenaer i hele byen

- 1695 Kulturlivet trenger plass i byen. Fra øvingslokalet til konsertscenen, fra atelieret til galleriet
- 1696 trenger vi steder å skape, møtes og oppleve kultur. Kulturhus, verksteder og lokale scener
- 1697 gir rom for fellesskap og nye uttrykk. Slike miljøer trenger egnede lokaler og trygghet for å bli
- 1698 værende.
- 1699
- 1700 Vi vil gi kulturen plass når byen utvikles, og åpne flere av byens bygg for folk. Kulturarenaer
- 1701 må planlegges inn i nye nabolag, og eksisterende bygg må tas vare på og brukes bedre.
- 1702 Rimelige lokaler, langsiktige leieavtaler og universell utforming skal gjøre det mulig å skape
- 1703 og oppleve kultur i hele byen.
- 1704

1705 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1706 • Kartlegge kulturdekning og behov for lokaler og arenaer, og sikre en jevnere geografisk
- 1707 fordeling av kultur- og utdanningsinstitusjoner. Styrke lokale kulturhus, nabolagsscener
- 1708 og arenaer for barn og unge, særlig i områder med dårlig dekning som Stovner og
- 1709 Groruddalen.
- 1710 • Sikre arealer til kultur, bibliotek og lokale møteplasser fra starten av planleggingen av
- 1711 nye bolig- og utviklingsområder. Behov for øvingsrom, lager, scener, verksteder,
- 1712 garderobes og møteplasser skal inngå når kommunen bygger skoler, bibliotek,
- 1713 idrettsanlegg og kulturbygg.
- 1714 • Vurdere tomme offentlige bygg som ikke egner seg til bolig, til atelierer, øvingsrom,
- 1715 verksteder, ungdomskultur, frivillighet og lokalt kulturliv.
- 1716 • Sikre flere rimelige og egnede arbeids-, øvings-, produksjons- og visningslokaler over
- 1717 hele byen, inkludert atelierer, verksteder og skriveplasser, med trygge og langsiktige
- 1718 leieavtaler.
- 1719 • Sikre kor, korps, orkestre, lokale kulturinstitusjoner og frivillige organisasjoner gratis
- 1720 kommunale lokaler til øvinger, møter og framføringer. Andre lokale foreninger,
- 1721 kulturaktører og nabolagsinitiativ skal ha tilgang til gratis eller rimelige kommunale
- 1722 lokaler. Informasjon om tilbudet skal være lett tilgjengelig, og offentlige bygg skal kunne
- 1723 brukes på kvelder, i helger og ferier.
- 1724 • Kreve universell utforming av nye kulturbygg og kommunalt støttede kulturarenaer, både
- 1725 for produksjon og visning. Øremerke tilskudd til tilgjengelighetstiltak i eksisterende bygg
- 1726 og etablere felles praksis for slike tiltak. Rehabiliter og videreutvikle kulturbygg slik at
- 1727 flere kan bruke dem.

- 1728 ● Styrke fellesskapsløsninger, åpne verksteder og produksjonsmiljøer som gir flere tilgang
1729 til utstyr, kompetanse og nettverk.
- 1730 ● Oppgradere fritidsklubber og ungdomshus med utstyr, bemanning, studioer, scener,
1731 verksteder og rom for kreativitet.
- 1732 ● Etablere større livssynsåpne seremonirom og møteplasser for hele befolkningen,
1733 uavhengig av tro, livssyn, medlemskap og økonomi. Videreføre gratis bruk av Rådhuset
1734 ved humanistisk konfirmasjon og navnefest.
- 1735 ● Samarbeide med staten for å sikre at alternativene for rehabilitering og framtidige
1736 sceneløsninger for Nationaltheatret blir grundig utredet og kvalitetssikret, inkludert
1737 forslaget om å samle alle teatrets scener i ett hus. Verdien av et samlet teatermiljø for
1738 teatrets kunstneriske utvikling skal tillegges vekt.
- 1739 ● Gjøre Gamle Munch til et permanent kulturhus for østkanten, gi nøklene til XMunchX og
1740 sikre forutsigbar og stabil finansiering.
- 1741 ● Utarbeide en strategi i dialog med staten for kulturbruk av statlige eiendommer som
1742 Botsen og Nasjonalgalleriet, med tilgang og deltakelse for lokalbefolkningen og lokale
1743 aktører.
- 1744 ● Gjøre Botsen til en kulturell fellesskapsarena, med bruk i venteperioden og mål om
1745 permanent kulturformål.

1746 *For frivillighetsstrategi og støtte til frivilligheten: se Oppvekst, fritid, idrett og frivillighet.*

1747 Fri kunst og et mangfoldig kulturliv

1748 Kunsten utfordrer oss, overrasker oss og får oss til å se byen og samfunnet med nye øyne.
1749 Den gir oss rom for sterke opplevelser, kritisk refleksjon, fri fantasi og politisk uenighet. Oslo
1750 trenger både sterke kulturinstitusjoner og små scener, frie grupper og uavhengige
1751 kunstmiljøer. Det må være plass til motkultur, minoritetskultur og kunstnerisk
1752 eksperimentering, også når kunsten utfordrer maktavere, vekker strid eller ikke er
1753 kommersielt lønnsom.

1754

1755 Kunstnerisk frihet krever stabile rammer. Brå kutt og usikker finansiering rammer kunstnere,
1756 ansatte, publikum og fagmiljøer som er bygd opp over tid. Vi vil sikre et kulturliv som kan
1757 utvikle seg uten å leve fra krise til krise. Politikere skal ikke styre innholdet i kunsten. Men
1758 politikere har ansvar for å sikre rammer som gjør fri kunst mulig.

1759

1760 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1761 ● Styrke prinsippet om armlengdes avstand i kulturpolitikken. Politikere skal sikre rammer
1762 for kunsten, men ikke styre kunstnerisk innhold eller overprøve kunstfaglige vurderinger i
1763 tildeling av støtte.
- 1764 ● Sikre kulturinstitusjonene langsiktig og forutsigbar driftsfinansiering som ikke er
1765 prosjektbasert. Flerårige tilskudd skal gi kulturvirksomheter rom for langsiktig utvikling,
1766 inkludert likestilling og mangfold. Tilskudd til museer og andre kulturinstitusjoner skal
1767 kompenseres fullt ut for lønns- og prisvekst.
- 1768 ● Flytte viktige kunst- og kulturinstitusjoner fra søknadsbaserte ordninger til faste
1769 budsjettposter. Oslo skal ta sin del av ansvaret for å opprettholde og videreutvikle en
1770 nasjonal infrastruktur av selvstendige og mangfoldige musikk- og
1771 scenekunstinstitusjoner. Samarbeide med staten om langsiktig finansiering av

- 1772 institusjoner som er viktige for nasjonalt kulturliv, blant annet Kunsternes Hus, Botsen
1773 og Gamle Munch.
- 1774 ● Forenkle søknadsprosesser og rapporteringskrav der det er mulig.
- 1775 ● Gjenoppbygge Oslo Nye Teaters økonomi og sikre et forsvarlig tilskuddsnivå og egen
1776 budsjettpost. Som del av byens og landets faste scenekunstinfrastruktur skal teateret
1777 sikres langsiktig og forutsigbar delt finansiering mellom stat og kommune.
- 1778 ● Videreføre og styrke støtten til Black Box teater, Nordic Black Theatre og andre sentrale
1779 scener som sikrer bredde, mangfold og kunstnerisk frihet.
- 1780 ● Styrke økonomien til små og mellomstore kunstinstitusjoner og sikre faste, langsiktige
1781 driftstilskudd til mindre, smale, uavhengige og ikke-kommersielle kulturtilbud, inkludert
1782 mindre spillesteder for levende musikk.
- 1783 ● Øke støtten til dansekunstnere, frie teatergrupper, smale scener og uavhengige
1784 kulturuttrykk og produksjoner som gjenspeiler mangfoldet i Oslo.
- 1785 ● Sikre et bredt og tilgjengelig lokalt kinotilbud, særlig kinoer som viser smalere film, og
1786 støtte lokale filmfestivaler og lokal filmproduksjon. Utrede kommunal kinodrift for å gi
1787 plass til flere filmer enn de mest kommersielle. Groruddalen skal få egen kino.
- 1788 ● Øke kunstinstitusjonenes innkjøpsbudsjetter, slik at flere samtdiskunstnere får solgt verk.
- 1789 ● Styrke kunst i offentlige rom, særlig i bydeler og nærmiljøer som har fått lite av
1790 kommunens kunstsatsing.
- 1791 ● Stille krav om at kommunale kulturaktører og aktører som mottar kommunal økonomisk
1792 støtte følger etiske regelverk i tråd med Norsk ICOMs internasjonale standarder (ICOM,
1793 International Council of Museums, Code of Ethics) og retningslinjer.
- 1794 ● Oslo kommune skal drive kulturell boikott av Israel og frastå fra å samarbeide med land
1795 og aktører som bryter folkeretten og menneskerettighetene.

1796 Bibliotek og kunnskapstilgang

- 1797 Bibliotekene er våre felles storstuer. Der kan vi lese, lære, diskutere, få hjelp, møte andre og
1798 være alene sammen med andre, uten å betale. De er blant våre viktigste demokratiske
1799 møteplasser. For mange betyr biblioteket i nabolaget mer i hverdagen enn Deichman
1800 Bjørvika. Vi vil styrke bibliotekene som åpne, trygge og gratis tilbud nær der folk bor.
- 1801

1802 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1803 ● Styrke lokale bibliotekfilialer som åpne, trygge og gratis møteplasser, og opprette flere
1804 filialer og bibliotektilbud der folk har lang vei til biblioteket. Satsingen på Deichman
1805 Bjørvika skal ikke gå på bekostning av filialene.
- 1806 ● Øke bemanningen på bibliotekene for å sikre lange åpningstider, god faglig kvalitet og
1807 trygge lokaler.
- 1808 ● Sikre gratis lokaler og grupperom på bibliotekene for privatpersoner, frivillige
1809 organisasjoner og ikke-kommersielle aktører.
- 1810 ● Øke Deichmans innkjøps- og arrangementsbudsjett.
- 1811 ● Styrke bibliotekenes arbeid med barn og unge, leselyst, språk, medvirkning og
1812 demokratisk deltakelse.
- 1813 ● Sikre at bibliotekene tilbyr digital hjelp, tilgang til datamaskiner, utskrift, kopiering og
1814 veiledning til dem som trenger det.
- 1815 ● Motarbeide kommersiell drift og kommersielt press i bibliotekene.

- 1816 • Sikre at bibliotekene rommer debatt, uenighet og mangfold, men ikke brukes av krefter
1817 som sprer hat, rasisme eller organiserer seg mot andres demokratiske rettigheter.

1818 Museer, arkiv og kulturarv

1819 Museene, arkivene og kulturminnene er byens felles hukommelse. Hvilke historier vi tar vare
1820 på og formidler, former også bildet av hvem byen tilhører. Arbeidere, kvinner og minoriteter
1821 har vært med på å skape Oslo, men historiene deres har ikke alltid fått samme plass. Vi vil
1822 ta vare på en kulturarv som viser bredden i byens liv, og gjøre den tilgjengelig for alle.
1823

1824 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1825 • Bevare og formidle kulturminner, kunst- og kulturskatter, kulturmiljøer og kulturbygg for
1826 framtidige generasjoner.
- 1827 • Sikre sterkere representasjon av kvinner, arbeidere, minoriteter og underrepresenterte
1828 grupper i museer, arkiver, samlinger og offentlige rom.
- 1829 • Styrke Byarkivet og utvide magasinkapasiteten, slik at det kan ta bedre vare på
1830 privatarkiver, fotosamlinger og minner fra hele byen.
- 1831 • Digitalisere større deler av kulturarven.
- 1832 • Sikre gratis adgang til kommunalt eide museer og gallerier for Oslo-folk. Kommunale
1833 museer skal være ikke-kommersielle og godt finansierte.
- 1834 • Styrke samfunnsoppdraget til Munchmuseet og andre store kommunale
1835 kulturinstitusjoner og motvirke økt avhengighet av kommersielle arrangementer og
1836 sponsorer. Institusjonene skal ikke brukes som arenaer for profilering av kommersielle
1837 merkevarer og sponsorer.

1838 Helse og velferd

1839 I Oslo skal ikke helsa avgjøres av lommebok, postnummer eller hvor mye krefter vi har til å
1840 kjempe med systemet. De som har penger, kan kjøpe seg forbi køer, finne private tilbud og
1841 slippe unna venting. Andre har ikke disse mulighetene. Slik får vi et klassesdelt helsevesen.

1842 Når høyresida kutter, skyves mer ansvar over på familien. Det rammer særlig kvinner, som
1843 fortsatt tar en større del av omsorgsarbeidet. Vi vil forsvare og styrke de offentlige
1844 velferdsordningene. Vi vil ha helse- og sosialtjenester som drives i fellesskapets regi, med
1845 nok ansatte, god faglighet og hjelp når folk trenger det. Oslo skal være en by med sterke
1846 offentlige tjenester som møter folk før problemene blir kriser.

1847 *For hjemmetjenester, sykehjem, Omsorg+ og demensomsorg: se Eldre og seniorer.*

1848 Velferd er ikke butikk

1849 Når vi trenger helsehjelp, omsorg eller sosial støtte, skal vi få hjelp fordi vi trenger det - ikke
1850 fordi noen kan tjene penger på oss. Helse- og sosialtjenester skal styres av fagfolk,
1851 rettigheter og menneskers behov, ikke av anbud, profitt eller kutt.

1852 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1853 • Konkurransetsetting og privatisering av kommunale helse- og sosialtjenester skal
1854 stanses, og kommersielle aktører skal fases ut.
- 1855 • Kommunen skal prioritere forebygging, lavterskeltilbud og tidlig hjelp.
- 1856 • Egenandeler som rammer syke, eldre, personer med funksjonsnedsettelse og folk med
1857 dårlig råd, skal reduseres og fjernes der kommunen kan.
- 1858 • Helse- og velferdstjenestene skal ha nok ansatte, hele faste stillinger og fagfolk med tid
1859 til å gjøre jobben ordentlig.
- 1860 • Sosialfaglig kompetanse skal styrkes i helse- og velferdstjenestene, særlig i Nav,
1861 rusfeltet, psykisk helsearbeid, barnevern, skolehelsetjeneste og tjenester til mennesker
1862 med sammensatte behov.
- 1863 • Alenearbeid i helse-, sosial-, rus- og barnevernstjenester skal risikovurderes systematisk
1864 og dokumenteres i tett samarbeid med ansatte, tillitsvalgte og verneombud. Alenearbeid
1865 skal aldri brukes som sparetiltak der det ikke er faglig og arbeidsmiljømessig forsvarlig.
- 1866 • Frivillige og ideelle aktører skal være et supplement til sterke offentlige tjenester, ikke
1867 erstatte kommunens ansvar for lovpålagt hjelp, veiledning og oppfølging.

1868 Bydelene må ha penger nok til å hjelpe

1869 De fleste helse- og velferdstjenestene i Oslo gis av bydelene. Men bydelene får ikke nok
1870 penger til oppgavene de har. Da blir resultatet flere avslag, lengre ventetid og større
1871 forskjeller mellom folk og bydeler. Når pengene ikke strekker til, blir det ikke alltid behovet
1872 som styrer - men budsjettet.

1873 Vi vil at bydelene skal ha økonomi og bemanning til å gi folk hjelpen de trenger. Oslo skal
1874 ikke ha en velferd der du får bedre hjelp fordi du bor i riktig bydel, kjenner systemet eller har
1875 sterke pårørende som kan kjempe for deg.

1876 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1877 • Bydelene skal gi hjelp etter behov og lovverk, ikke etter budsjettfrykt.

- 1878 • Lovpålagte helse- og velferdsoppgaver i bydelene skal finansieres fullt ut.
- 1879 • Bydelene skal få penger nok når befolkningen vokser, behovene øker eller nye oppgaver
- 1880 flyttes til dem. Nye oppgaver skal følges av tydelig ansvar, full finansiering, nok ansatte
- 1881 og riktig kompetanse.
- 1882 • Det skal være åpenhet om avslag, ventetid, klager og udekkede behov i bydelenes
- 1883 helse- og velferdstjenester.
- 1884 • Alle bydeler skal ha kreftkoordinator.

1885 *For velferdsregelen: se Økonomi og finansiering.*

1886 *For finansiering av bydelene: se Økonomi og finansiering.*

1887 **Rett hjelp uten kamp mot systemet**

1888 Altfor mange må kjempe for hjelp de har krav på. De må dokumentere, klage og mase for å

1889 få helse- og velferdstjenester. Folk med behov for BPA, tolk, oppfølging, tilrettelegging eller

1890 praktisk hjelp møter ofte et system som er mer opptatt av å begrense vedtak enn å sikre et

1891 godt liv.

1892 Vi vil ha en kommune der rettigheter er reelle. Folk skal ikke trenge juridisk kompetanse,

1893 overskudd, familie med ressurser eller politisk hjelp for å få nødvendige tjenester.

1894 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1895 • Helse- og velferdstjenester som krever vedtak, skal gis etter behov og rettigheter.
- 1896 • Personer og familier med sammensatte behov skal få én tydelig koordinator med tid,
- 1897 mandat og ansvar til å følge opp på tvers av Nav, helse, barnevern, skole, bolig og
- 1898 spesialisthelsetjeneste.
- 1899 • Vedtak skal være konkrete, individuelle, etterprøvbare og lette å klage på.
- 1900 • Tolketjenester skal finansieres sentralt i kommunen og ikke belastes det enkelte
- 1901 tjenestested.
- 1902 • Avtaler med kommersielle aktører skal erstattes med egne kommunale virksomheter der
- 1903 det er mulig.

1904 *For brukerstyrt personlig assistanse (BPA): se Kamp mot all undertrykking.*

1905 **Sosiale tjenester og Nav**

1906 Dårlig råd gir dårligere helse, mer stress, dårligere bolig, mindre fritid, mer utenforskap og

1907 større belastning på barn. Derfor må sosialtjenestene være trygge, tilgjengelige og

1908 rettferdige.

1909 Vi vil ha Nav-kontor som møter folk med tillit, sosialfaglig kompetanse og hjelp som tar

1910 utgangspunkt i hele livssituasjonen.

1911 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 1912 • Sosialhjelpssatsene i Oslo skal ta utgangspunkt i levekostnadene i storbyen. SIFO-nivå
- 1913 skal brukes som minstenorm, slik at sosialhjelpen faktisk er mulig å leve av.
- 1914 • Nav-kontorene skal være åpne og tilgjengelige for folk som trenger hjelp, med reell
- 1915 mulighet for fysisk oppmøte, bedre telefontilgjengelighet og digitale løsninger som
- 1916 supplement.

- 1917 ● Nav-ansatte skal ha trygge arbeidsplasser. Oslo skal styrke arbeidet mot vold og trusler,
- 1918 med god grunnbemanning, forebygging, opplæring, fysiske sikkerhetstiltak og rutiner
- 1919 som ivaretar både brukernes behov og de ansattes trygghet.
- 1920 ● Oslo skal ha felles minstenivå for barne- og ungdomstillegg i sosialhjelpen på tvers av
- 1921 bydelene, med rom for sosialfaglig skjønn oppover.
- 1922 ● Barns behov skal kartlegges og vektlegges i alle saker der barnefamilier søker
- 1923 sosialhjelp. Barnetrygd, barns fritidsinntekter og barns egne sparepenger skal ikke
- 1924 brukes til å redusere familiens sosialhjelp.
- 1925 ● Oslo kommune skal bruke egne virksomheter mer aktivt som inkluderende arbeidsgiver,
- 1926 med praksisplasser og veier til arbeid.
- 1927 ● Nødhjelpsatsene skal økes og gis raskt når folk mangler penger til mat, medisiner, strøm,
- 1928 husleie eller andre nødvendige utgifter.
- 1929 ● Oslo skal styrke økonomisk rådgivning, gjeldsrådgivning og boligsosial oppfølging, slik at
- 1930 flere får hjelp før problemene ender i inkasso, utkastelse eller akutt krise.
- 1931 ● Utsatte migranter, papirløse migranter, EØS-migranter, tilreisende romer og andre med
- 1932 begrensede rettigheter skal møtes med grunnleggende hjelp, helsehjelp og
- 1933 rettssikkerhet - ikke jaging og avvisning.
- 1934 ● Oslo skal sikre akuttovernatting for alle som trenger det, og styrke tilbudet til
- 1935 EØS-migranter og andre som står uten trygg overnatting.
- 1936 ● Folk som søker sosialhjelp, skal møtes med tillit og respekt for privatlivet. Kommunen
- 1937 skal begrense dokumentasjonskravene til det som er nødvendig for å vurdere behovet
- 1938 for hjelp, og beskytte søkerens personvern. Søkere skal ikke rutinemessig måtte legge
- 1939 fram kontoutskrifter som viser private kjøp og betalinger. Det skal bli enklere å søke på
- 1940 nytt for dem som mottar sosialhjelp over tid og har en uendret livssituasjon.

1941 *For arbeidsformidling og krav til arbeidstiltak: se [Arbeidsliv](#).*

1942 Kommunale folkehelsesentre

- 1943 Fastlegeordningen er en grunnmur i helsetjenesten, men dagens modell er for sårbar.
- 1944 Mange fastleger bruker for mye tid på drift, økonomi og administrasjon, samtidig som mange
- 1945 pasienter trenger mer tverrfaglig hjelp enn én lege alene kan gi.
- 1946 Vi vil bygge kommunale lokale folkehelsesentre i bydelene. Der skal kommunalt ansatte
- 1947 leger, fysioterapeuter, jordmødre, helsesykepleiere, psykologer, sosionomer, vernepleiere og
- 1948 annet helse- og sosialfaglig personale jobbe sammen. Helsepersonell skal bruke tida si på
- 1949 pasienter, ikke på drift, fakturering og administrasjon.

1950 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1951 ● Oslo skal etablere kommunale lokale folkehelsesentre i alle bydeler.
- 1952 ● Kommunale folkehelsesentre skal ha både helsefaglig og sosialfaglig kompetanse, slik at
- 1953 folk får hjelp med helse, økonomi, bolig, rus, psykisk helse, familie og rettigheter på
- 1954 samme sted.
- 1955 ● Hver bydel skal ha en plan for legetjenester og sikre at innbyggerne har tilgang til
- 1956 fastlege og lavterskel helsehjelp i nærområdet.
- 1957 ● Papirløse migranter, arbeidsinnvandrere, rusavhengige og andre uten reell tilgang til
- 1958 fastlege skal kunne få helsehjelp gjennom kommunale lavterskeltilbud.

1959 Helsestasjon, skolehelsetjeneste og ungdomshelse

1960 Helsestasjoner, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom er blant de viktigste gratis
1961 lavterskeltilbudene vi har. De møter barn, unge, gravide og familier tidlig. De kan fange opp
1962 psykiske plager, vold, omsorgssvikt, spiseproblemer, rus, seksuell helse, ensomhet og
1963 familier som trenger hjelp.

1964 Dette er klassepolitikk i praksis. Når helsestasjon og skolehelsetjeneste fungerer, får alle
1965 barn og unge et sted å gå - også de som ikke har foreldre med penger, nettverk, tid eller
1966 systemkompetanse.

1967 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 1968 ● Bydelene skal gjennomføre hjemmebesøk av jordmor i løpet av de tre første døgnene
1969 etter hjemreise fra fødeavdeling.
- 1970 ● Helsestasjonene skal følge normert tidsplan for sped- og småbarnskontroller.
1971 Konsultasjoner skal ikke slås sammen for å spare penger.
- 1972 ● Alle helsestasjoner skal tilby fødselsforberedende kurs, ammeveiledning og bedre
1973 barseloppfølging.
- 1974 ● Kvinner som har født, skal få tilbud om kontroll hos fysioterapeut etter fødsel.
- 1975 ● Tilbudet «Flerkulturell doula», drevet av Sanitetskvinnene i samarbeid med Oslo
1976 universitetssykehus, skal få forutsigbar finansiering som lavterskeltilbud for gravide som
1977 trenger ekstra trygghet og oppfølging.
- 1978 ● Oslo kommune skal tilby abort i primærhelsetjenesten, med utgangspunkt i og som en
1979 videreføring av tilbudet ved Sex og samfunn.
- 1980 ● Alle helsestasjoner for ungdom og skolehelsetjenester skal ha tilgang til psykologfaglig
1981 kompetanse, slik at psykiske vansker, rusutfordringer, vold, fravær og alvorlige problemer
1982 fanges opp tidligere.
- 1983 ● Alle skoler skal ha minst én helsesykepleier i 100 prosent stilling per 300 elever.
- 1984 ● Helsestasjon for ungdom skal også være åpen i skoleferiene.
- 1985 ● Ungdom skal ha lett og gratis tilgang til prevensjon, testing, samtaler, psykisk helsehjelp
1986 og seksuell helseinformasjon.
- 1987 ● Helsestasjon for kjønn og seksualitet (HKS) skal sikres økt, langsiktig og forutsigbar
1988 finansiering som et offentlig lavterskeltilbud innen kjønn, seksualitet og transhelse.
- 1989 ● Den øvre aldersgrensen ved HKS skal fjernes, slik at også personer over 30 år kan få
1990 helsehjelp og oppfølging ut fra egne behov.
- 1991 ● Oslo kommune skal arbeide sammen med HKS og relevante statlige myndigheter for å
1992 gjenopprette et faglig oppdatert, alders- og individtilpasset medisinsk og terapeutisk
1993 tilbud til transbarn og transungdom under 18 år.
- 1994 ● HKS' helsetilbud skal bygge på informert samtykke, oppdatert kunnskap og den enkeltes
1995 behov og ønsker. Tilbudet og finansieringen skal ikke gjøres avhengig av
1996 samarbeidsavtaler med Nasjonal behandlingstjeneste for kjønnsinkongruens.
- 1997 ● Oslo skal samarbeide med andre kommuner om at innbyggere utenfor Oslo kan benytte
1998 tilbudet ved HKS, med en finansiering der kommunene bidrar for egne innbyggere. HKS
1999 skal samtidig videreutvikles som en modell for desentraliserte transhelsetilbud i resten av
2000 landet.

2001 **Kvinnehelse må tas på alvor**

2002 Kvinner og menn har ulike kropp og ulike liv, men helsetjenestene har lenge vært bygget
2003 på kunnskap, normer og systemer som ikke treffer kvinner godt nok. Det gir forsinket
2004 diagnostisering, dårligere oppfølging og tjenester som ikke tar kvinners kropp, helse og
2005 livssituasjon på alvor.

2006 Vi vil ha en kommune som tar kvinnehelse inn i det praktiske helsearbeidet: i
2007 fastlegetjenesten, helsestasjonene, arbeidslivet, barselomsorgen, psykisk helsearbeid,
2008 voldsfeltet og forebyggingen.

2009 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 2010 • Oslo kommune skal styrke kvinnehelse som del av folkehelsearbeidet.
- 2011 • Fastleger og kommunalt helsepersonell skal få bedre kompetanse om kvinnehelse og
2012 betydningen av kjønn i helse.
- 2013 • Kommunen skal bli en kvinnehelsevennlig arbeidsplass, med tilgang på bind og
2014 tamponger, livsfaseorientert personalpolitikk og gode ordninger for ansatte med
2015 omsorgs- og pårørendeansvar.
- 2016 • Kvinnehelsehus Oslo i regi av Sanitetskvinnene skal sikres fast og forutsigbar
2017 økonomisk støtte, slik at tilbudet kan videreutvikles som lavterskel møteplass for helse,
2018 veiledning, fellesskap og støtte. Målet er å bygge ut tilbudet til andre bydeler i Oslo.

2019 **Psykisk helse**

2020 Psykisk helsevern er kraftig nedbygd de siste 50 åra, kapasiteten er for dårlig og mange får
2021 ikke hjelp. Folk med alvorlige psykiske lidelser blir stående uten et godt nok tilbud. Samtidig
2022 skyves stadig mer ansvar over på kommunen, bydelene og pårørende.

2023 Oslo må bygge sterke lavterskeltilbud, men kommunen skal ikke bli et billig plaster over
2024 statlig nedbygging av spesialisthelsetjenesten. Vi trenger både bedre kommunale tilbud og
2025 flere plasser i psykisk helsevern.

2026 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 2027 • Rask psykisk helsehjelp skal bygges ut i alle bydeler og få utvidede åpningstider og
2028 redusert ventetid.
- 2029 • Oslo skal bygge ut tilbud for mennesker som faller mellom Rask psykisk helsehjelp og
2030 spesialisthelsetjenesten, slik at folk ikke blir stående uten hjelp fordi de er «for syke» for
2031 ett tilbud og «ikke syke nok» for et annet.
- 2032 • Oslo skal etablere kommunepsykolog og bydelsspsykologer i alle bydeler, slik at psykisk
2033 helsearbeid blir mer likeverdig, kunnskapsbasert og bedre samordnet på tvers av
2034 tjenester.
- 2035 • Ung Arena og andre lavterskeltilbud for ungdom skal styrkes og sikres varige rammer.
- 2036 • FACT Ung skal bygges ut i alle bydeler med forutsigbar finansiering, slik at barn og unge
2037 med alvorlige og sammensatte behov får helhetlig hjelp fra kommune og
2038 spesialisthelsetjeneste.
- 2039 • Psykisk helsekunnskap i skolen skal styrkes, blant annet gjennom dokumenterte
2040 forebyggende programmer og tverrfaglige tiltak.
- 2041 • Treffsteder, selvhjelpstiltak, aktivitetshus, kafeer, kurs og andre ikke-kommersielle
2042 lavterskeltilbud skal styrkes og sikres trygge og langsiktige rammer uten krav om
2043 henvisning eller lange ventetider.

- 2044 • Lavterskeltilbud for psykisk helse skal kunne kombinere helsehjelp, fellesskap, aktivitet,
2045 bo- og arbeidstrening og arbeidsrettet rehabilitering.
- 2046 • Oppsøkende og tverrfaglige tjenester som FACT-team skal styrkes, slik at flere med
2047 sammensatte behov får helhetlig hjelp.
- 2048 • Bydelenes psykososiale kriseteam og kommunens sentrale beredskap skal ha fast
2049 tilgang på psykologkompetanse.
- 2050 • Oslo kommune skal kreve flere døgnplasser og brukerstyrte døgnplasser i psykisk
2051 helsevern og ved DPS.

2052 **Ruspolitikk er helsepolitikk**

2053 Folk med rusavhengighet trenger omsorg, helsehjelp, behandling, bolig, aktivitet og
2054 verdighet - ikke straff og jaging. En human ruspolitikk må bygge på kunnskap,
2055 skadereduksjon, behandling, rehabilitering og ettervern.

2056 Mange med ruslidelser har også psykiske lidelser, dårlig fysisk helse, tannhelseproblemer,
2057 traumer og ustabile boforhold. Flere trenger omfattende pleie- og omsorgstjenester tidlig i
2058 livet. Da må kommunen ha tilbud som faktisk passer, ikke skyve folk mellom systemer.

2059 Vi vil ha en ruspolitikk som redder liv, bygger tillit og gir folk flere veier videre.

2060 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 2061 • Oslo skal støtte en lokal rusreform der rusavhengige møtes med helsehjelp, ikke
2062 kriminalisering.
- 2063 • Nedbyggingen av byomfattende rusinstitusjoner skal stanses. Dreiningen fra institusjon
2064 til bolig og oppfølging i bydel skal ikke gjennomføres før bydelene faktisk har boliger,
2065 bemanning, sosialfaglig kompetanse, lavterskeltilbud og aktivitetstilbud på plass.
- 2066 • Ingen skal skrives ut fra rusbehandling, psykisk helsevern eller kommunale institusjoner
2067 uten at bolig, helse- og sosialfaglig oppfølging og meningsfull aktivitet er avklart.
- 2068 • Behandlingsplasser, avrusning, langtidsbehandling og ettervern skal styrkes.
- 2069 • Booppfølgingen i bydelene skal styrkes.
- 2070 • Oslo skal bygge flere småskala bemannede botilbud og kommunale boliger med
2071 personalbase for personer med samtidige rus- og psykiske lidelser (ROP-lidelser).
- 2072 • Lavterskel substitusjonsbehandling, rusmiddelanalyse, brukerutstyr, brukerrom og
2073 oppsøkende helsehjelp skal styrkes som skadereduserende tiltak.
- 2074 • Heroinassistert behandling (HAB) skal utvides, og oppfølgingen av personer i
2075 legemiddelassistert rehabilitering (LAR) skal styrkes.
- 2076 • Brukerromskapasiteten skal utvides, og Oslo skal opprette et nytt brukerrom med
2077 integrert sosial- og helsefaglig oppfølging.
- 2078 • Prindsen skal styrkes som lavterskel og skadereduserende tilbud, og bakhagen skal
2079 være et varig tilbud.
- 2080 • Oslo skal spre og ha væresteder og lavterskeltilbud for rusavhengige i hele byen.
2081 Områder med levekårsutfordringer og høy belastning skal i større grad skjermes.
- 2082 • Psykososial akuttjeneste skal gjennomgås for å sikre at tilbudet faktisk når
2083 rusavhengige, psykisk syke og mennesker i svært sårbare livssituasjoner.
- 2084 • Tilbakeføringsprogrammer med individuell oppfølging skal gi mennesker mulighet til
2085 bolig, aktivitet, utdanning og arbeid.
- 2086 • Oslo kommune skal styrke tiltak som gjør det lettere å velge mindre alkohol, blant annet
2087 gjennom flere alkoholfrie møteplasser, forebygging og bedre informasjon.

2088 Tannhelse for alle

2089 Dårlig tannhelse kan gi smerter, skam, dårligere ernæring, psykiske belastninger og ulike
2090 sykdommer og kan gjøre det vanskeligere å delta i arbeid, skole og sosialt liv. For mange
2091 med dårlig råd blir tannlegebesøk utsatt til problemene er store.

2092 Vi vil ha en universell tannhelsepolitikk som kommer alle til gode, reduserer forskjeller,
2093 forebygger sykdom og gjør nødvendig tannbehandling tilgjengelig for alle. Tennene er en del
2094 av kroppen vår, og må behandles som det.

2095 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2096 • Oslo skal støtte en nasjonal tannhelsereform der tannhelse likestilles med andre
2097 helsetjenester, og der nødvendig tannbehandling omfattes av egenandelsordning, frikort
2098 eller tilsvarende ordninger som gjør at folk ikke ruineres av tannlegeregninger.
- 2099 • Den offentlige tannhelsetjenesten i Oslo skal styrkes, bygges ut og gjøres mer
2100 tilgjengelig, særlig for grupper som i dag har rettigheter på papiret, men møter ventetid,
2101 manglende informasjon eller for høye terskler i praksis.
- 2102 • Tannhelsetjenesten skal samarbeide tettere med helsestasjoner, skolehelsetjeneste,
2103 hjemmetjeneste, sykehjem, rus- og psykiske helsetjenester, krisesenter, Nav og botilbud,
2104 slik at tannhelse blir en del av det helhetlige helse- og velferdsarbeidet.
- 2105 • Tannhelsetjenesten skal ha kompetanse på vold, overgrep, omsorgssvikt, traumer,
2106 odontofobi, rus, psykisk helse og funksjonsnedsettelse. TOO-ordningen skal være godt
2107 kjent, tilgjengelig og ha nok kapasitet.

2108 Vold, overgrep og krisesentertilbud

2109 Vold i nære relasjoner, seksuelle overgrep, negativ sosial kontroll, æresrelatert vold og
2110 menneskehandel er alvorlige samfunnsproblemer. Det handler om trygghet, helse, frihet og
2111 liv. For mange voldsutsatte er hjelpen i dag for fragmentert, ofte mens livet står i krise.

2112 Vi vil at Oslo skal ha et sterkt, tilgjengelig og helhetlig hjelpetilbud til voldsutsatte. Ingen skal
2113 bli sendt rundt i systemet uten at noen tar ansvar.

2114 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2115 • Oslo Krisesenter skal sikres trygg og langsiktig finansiering i tråd med behovet.
- 2116 • Alle i Oslo skal ha tilgang til krisesentertilbud, uavhengig av kjønn, alder, seksuell
2117 orientering, funksjonsevne, økonomi, oppholdsstatus eller livssituasjon.
- 2118 • Oslo skal ha koordinatorfunksjoner for voldsutsatte i bydelene som sikrer samarbeid
2119 mellom krisesenter, Nav, helse, barnevern og politi.
- 2120 • Voldsutsatte skal få systematisk oppfølging i reetableringsfasen etter opphold på
2121 krisesenter.
- 2122 • Voldsutsatte skal prioriteres bedre i boligarbeidet, og Nav skal ha nok boligfaglig
2123 kompetanse til å hjelpe mennesker raskt videre til trygge boforhold.
- 2124 • Kommunale tjenester, helsestasjoner, skolehelsetjenesten, fastleger, Nav og
2125 tannhelsetjenesten skal ha kompetanse på vold, overgrep, negativ sosial kontroll og
2126 æresrelatert vold.
- 2127 • Kommunen skal gjennomføre folkeopplysningsarbeid om krisesentertilbud, rettigheter og
2128 hvor folk kan få hjelp.
- 2129 • Det forebyggende arbeidet mot partnervold, voldtekt, overgrep og grenseoverskridende
2130 adferd skal styrkes i skolehelsetjenesten og seksualitetsundervisningen.

- 2131 • Sosial- og helsefaglige tilbud til folk i prostitusjon skal opprettholdes og styrkes, ikke
2132 bygges ned.

2133 Rehabilitering, habilitering og funksjon

2134 Rehabilitering handler om å få livet tilbake. Det handler om å kunne gå, delta, arbeide, bo
2135 hjemme, mestre hverdagen og leve med sykdom eller skade. Habilitering handler om å få
2136 støtte tidlig og gjennom hele livet, slik at mennesker med funksjonsnedsettelse kan leve
2137 aktive og selvstendige liv.

2138 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2139 • Rehabilitering og habilitering i bydelene skal styrkes med nok kapasitet og riktig
2140 fagkompetanse.
- 2141 • Fysioterapi skal anerkjennes som en sentral del av forebygging, habilitering og
2142 rehabilitering.
- 2143 • Alle bydeler skal ha gode frisklivs-, mestrings- og rehabiliteringstilbud med helsefaglig
2144 kompetanse.
- 2145 • Forsterket rehabilitering (FRA), Kommunal akutt døgnenhet (KAD) og andre
2146 byomfattende rehabiliteringstilbud som fungerer godt, skal opprettholdes og
2147 videreutvikles.
- 2148 • Forebygging av fall, funksjonstap, langvarige smerter og utenforskap skal prioriteres
2149 høyere.
- 2150 • Forebyggende hjemmebesøk skal styrkes, blant annet for å forebygge fall og brann og
2151 avdekke behov for oppfølging.
- 2152 • Tilbud til yngre personer med demens skal styrkes.

2153 *For tilrettelagte boliger og tjenester: se Kamp mot all undertrykking.*

2154 *For brukerstyrt personlig assistanse (BPA): se Kamp mot all undertrykking.*

2155 Pårørende skal være familie, ikke gratis reservepersonell

2156 Pårørende gjør en enorm innsats. Mange står i krevende omsorgsoppgaver over lang tid,
2157 samtidig som de er i jobb, har barn, egen helse å ivareta eller andre omsorgsoppgaver. Ofte
2158 er det kvinner som bærer mest. Mange får for lite støtte, avlastning og informasjon.

2159 Vi vil ha en pårørendepolitikk som tar folks liv på alvor. Pårørende skal møtes som
2160 samarbeidspartnere, ikke som gratis arbeidskraft kommunen kan lene seg på når tjenestene
2161 svikter. De skal ikke måtte være ubetalte koordinatore for en velferdstjeneste som ikke
2162 strekker til.

2163 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2164 • Oslostandarden for pårørendesamarbeid skal gjennomføres i praksis, med forpliktende
2165 avtaler mellom tjenestesteder og pårørende.
- 2166 • Pårørende skal få bedre informasjon, veiledning, avlastning og reell medvirkning.
2167 Avlastningstilbud skal styrkes og gjøres lettere tilgjengelige.
- 2168 • Kommunen skal tilby koordinator til familier med store og sammensatte omsorgsbehov.
- 2169 • Kommunen skal ikke basere tjenestene på at pårørende må kompensere for
2170 underbemanning eller manglende vedtak.

- 2171 • Pårørende som står i langvarige omsorgsoppgaver, skal få bedre psykososial støtte.
- 2172 Kommunen skal ha samtaletilbud for pårørende, gjerne i samarbeid med ideelle og
- 2173 frivillige aktører.
- 2174 • Arbeidsgivere i Oslo kommune skal legge bedre til rette for ansatte med store
- 2175 pårørendeoppgaver.

2176 Inneklima og ren luft

2177 God helse skapes ikke bare på legekontoret. Den skapes også i barnehagen, på skolen, på
2178 arbeidsplassen, i boligen, i bylufta, i maten som serveres og i byggene folk oppholder seg i.
2179 Dårlig inneklima, luftforurensning, fukt, mugg, støy og manglende tilrettelegging rammer ikke
2180 likt. Barn, eldre og personer med astma, allergi, kols og kroniske sykdommer rammes
2181 hardere.

2182 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2183 • Oslo skal ha en forpliktende plan for godt inneklima og ventilasjon i alle kommunale
- 2184 bygg, også midlertidige bygg.
- 2185 • Fukt, mugg, dårlig ventilasjon og helseskadelig inneklima i kommunale bygg skal
- 2186 kartlegges åpent og utbedres raskt.
- 2187 • Ren luft skal være en tydelig del av folkehelsearbeidet, med tiltak mot svevestøv,
- 2188 trafikkforurensning, piggdekkstøv og utslipp fra vedfyring.
- 2189 • Oslo skal innføre røykfrie holdeplasser, stasjoner og kollektivknutepunkter, inkludert
- 2190 forbud mot e-sigaretter og vape, slik at barn, eldre, gravide og personer med astma, kols
- 2191 og andre helseutfordringer kan bruke kollektivtransporten uten å bli utsatt for passiv
- 2192 røyking.

2193 *For leieboligtilsyn og tiltak mot helsefarlige boforhold: se Bolig.*

2194 Sykehus og kommunal helsetjeneste

2195 Sykehusene er statlige, men sykehuspolitikk er også Oslo-politikk. Når sykehus bygges ned,
2196 når liggetiden kuttes, når psykisk helsevern mangler plasser, og når pasienter skrives
2197 raskere ut, havner mer ansvar hos kommunen, bydelene, pårørende og den enkelte.

2198 Pasientreisen er også en del av helsetilbudet. Lang ventetid og uforutsigbar transport skaper
2199 utrygghet og ekstra belastning for sårbare pasienter. Pasienttransporten må organiseres
2200 med pasientenes behov først.

2201 Vi vil ha folkevalgt styring av sykehusene, sterke lokalsykehus og nok kapasitet i Oslo.

2202

2203 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2204 • Helseforetakene skal avvikles og erstattes med folkevalgt styring.
- 2205 • At Ullevål sykehus skal være det store regionale og nasjonale akutt- og
- 2206 beredskapssykehuset med fødeavdeling, lokalsykehusfunksjoner for fire bydeler og i
- 2207 tillegg ha akuttkirurgi for pasienter fra hele Oslo.
- 2208 • Aker sykehus skal bygges som lokalsykehus for hele Groruddalen.
- 2209 • Rikshospitalet skal beholdes som spesialistsykehus for hele landet.
- 2210 • Psykisk helsevern på Gaustad skal bevares og utvikles.

- 2211 ● Oslo kommune skal kreve at statlige sykehusendringer ikke skyver ufinansierte oppgaver
- 2212 over på kommunen.
- 2213 ● Oslo trenger flere kommunale legevaktstilbud, slik at akutt helsehjelp er tilgjengelig i hele
- 2214 byen.
- 2215 ● Palliative team skal dekke behovet i bydelene.
- 2216 ● Oslo skal ha hospice og palliative sengeposter med verdig oppfølging og uten
- 2217 unødvendige begrensninger i liggetid.
- 2218 ● Oslo kommune skal sammen med sykehusene gjennomgå organiseringen av
- 2219 pasientreiser for å redusere ventetiden og sikre et trygt og pålitelig tilbud.
- 2220 ● Pasientreiser bør på sikt utvikles til et eget offentlig transporttilbud med rimelige priser og
- 2221 god punktlighet, framfor dagens anbudsbaserte taxitilbud.
- 2222

2223 Eldre og seniorer

2224 Vi blir ikke mindre verdt når vi blir eldre. Et godt samfunn kjennetegnes av hvordan vi tar
2225 vare på hverandre gjennom hele livet - også når vi trenger mer hjelp, mer tid, mer
2226 tilrettelegging og mer trygghet.

2227 Eldrepolitikk handler ikke bare om sykehjemsplasser. Det handler om frihet til å leve gode liv,
2228 og å anerkjenne seniorer som aktive innbyggere og hele mennesker. Når flere eldre brukes
2229 som argument for å «tenke nytt», betyr det ofte at kommunen skal gjøre mindre, markedet
2230 mer og familien resten. Vi vil ha en eldrepolitikk der trygghet ikke er avhengig av lommebok,
2231 pårørende eller kommersielle leverandører og vi vil bygge en sammenhengende
2232 eldreomsorg uten profitt og kutt.

2233 En trygg alderdom for alle

2234 Eldreomsorgen skal gi trygghet, verdighet og frihet. Mange eldre opplever i dag at de må bli
2235 sykere før de får hjelp, at pårørende må kjempe for vedtak, eller at tjenester kuttes før
2236 behovet faktisk er borte. Vi vil ha eldreomsorg som starter med menneskers behov, ikke med
2237 en forventning om å holde seg innenfor grensen i allerede for små budsjetter.

2238 Oslo har standarder, planer og gode mål for eldreomsorgen på papiret. Rødt vil sikre at de
2239 faktisk blir virkelighet - med nok penger, nok ansatte, nok plasser og nok tid.

2240 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2241 • Eldreomsorgen skal være en offentlig velferdstjeneste, ikke et marked for kommersielle
2242 aktører.
- 2243 • Kommunen skal sikre en sammenhengende eldreomsorg der folk får rett hjelp til rett tid.
- 2244 • Eldre skal få tjenester etter behov, ikke etter bydelenes økonomiske situasjon.
- 2245 • Bydelene skal få økonomi til både lovpålagte tjenester og forebyggende tilbud som
2246 hindrer større behov senere.
- 2247 • Oslostandardene for eldreomsorg skal gjennomføres i praksis, med nok bemanning, tid,
2248 kompetanse og åpen rapportering om kvalitet.
- 2249 • Eldre skal møtes med respekt, medvirkning og reell innflytelse over egen hverdag.
- 2250 • Pårørende skal få reell medvirkning når den eldre ønsker det.
- 2251 • Pårørendeperspektivet skal inn i alle planer for demens, hjemmetjeneste, rehabilitering,
2252 sykehjem og Omsorg+.
- 2253 • Eldre med minoritetsbakgrunn, LHBT+-eldre, samiske eldre, eldre med
2254 funksjonsnedsettelse og eldre med rus- eller psykiske helseutfordringer skal få
2255 likeverdige tjenester.
- 2256 • Eldreomsorgen skal ha gode tolketjenester og ansatte med kompetanse på språk, kultur,
2257 skeiv alderdom og ulike livserfaringer.
- 2258 • Teknologi skal være et supplement til mennesker, ikke en erstatning for menneskelig
2259 kontakt, omsorg og faglig vurdering.

2260 For generelle ordninger for pårørendestøtte: se Helse og velferd.

2261 Hjemme når det er trygt

2262 De fleste av oss ønsker å bo hjemme så lenge det er trygt og godt. Men «bo hjemme lengst
2263 mulig» må ikke bli et spareprogram forkledd som valgfrihet. Eldre skal ikke tvinges til å bo
2264 hjemme fordi kommunen mangler sykehjemsplasser, korttidsplasser eller penger.

2265 En god hjemmetjeneste handler om mer enn medisiner og raske besøk. Det handler om
2266 faste ansatte som kjenner deg, praktisk hjelp, trygghet, mat, sosial kontakt, forebygging,
2267 rehabilitering og muligheten til å leve et verdig hverdagsliv. Hjemmet skal være et hjem, ikke
2268 et minisykehus der eldre og pårørende må bære ansvaret.

2269 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2270 • Eldre skal kunne bo hjemme så lenge de selv ønsker og det er trygt, ikke fordi
- 2271 kommunen vil spare penger.
- 2272 • Hjemmetjenesten og praktisk bistand skal drives i kommunal egenregi.
- 2273 • Fritt brukervalg i hjemmetjenesten skal utvikles, og modeller der private leverandører får
- 2274 tildelt brukere som ikke aktivt har valgt dem, skal stoppes.
- 2275 • Hjemmetjenesten skal organiseres med faste ansatte rundt brukeren, slik at eldre slipper
- 2276 stadig nye folk inn i hjemmet sitt.
- 2277 • Praktisk bistand skal styrkes, slik at eldre får hjelp til renhold, mat, handling, klesvask og
- 2278 andre oppgaver som gjør det mulig å bo trygt hjemme.
- 2279 • Hjemmetjenesten skal ha nok tid til omsorg, samtale, observasjon og forebygging.
- 2280 • Trygghetsalarm skal være gratis.
- 2281 • Måltidstilbud, ernæringsoppfølging og hjelp til mat skal styrkes.
- 2282 • Hverdagsrehabilitering skal gi økt mestring og livskvalitet, ikke brukes som sparetiltak for
- 2283 å kutte tjenester.
- 2284 • Velferdsteknologi skal være frivillig, trygg, personvernvennlig og faglig forsvarlig.
- 2285 • Velferdsteknologi skal risikovurderes, følges opp og aldri brukes som erstatning for
- 2286 nødvendig menneskelig hjelp.

2287 Sykehjem, helsehus og trygge overganger

2288 Når vi trenger heldøgns omsorg, skal vi få en trygg sykehjemsplass. Terskelen for å få
2289 sykehjemsplass må ikke bli så høy at bare de aller sykeste får hjelp.

2290 Eldre trenger tjenester som henger sammen. Når noen skrives ut fra sykehus, trenger
2291 korttidsplass, akutt døgnopphold, rehabilitering, avlastning eller oppfølging hjemme, må
2292 kommunen fungere som én helhet. Pårørende skal ikke måtte være limet i et system som
2293 ikke henger sammen.

2294 Sykehjem, helsehus, Kommunal akutt døgnenhet (KAD), Forsterket rehabilitering Aker,
2295 korttidsplasser og avlastning må organiseres etter faglige behov og pasientsikkerhet - ikke
2296 etter budsjettpress, bydelsgrenser eller konkurranseutsetting.

2297 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2298 • Konkurranseutsetting av sykehjem skal stoppes, og sykehjem som er satt ut på anbud,
- 2299 skal tas tilbake i kommunal drift supplert av ideell, ikke-kommersiell drift.
- 2300 • Alle gjeldende kontrakter med kommersielle sykehjemsaktører skal gjennomgås.
- 2301 Kommunen skal særlig undersøke bemanning, fagkompetanse, mat, aktivitetstilbud,
- 2302 avvik, tilsynsfunn, varsler, lønn og pensjon, arbeidsvilkår og om kontraktene faktisk

- 2303 følges. Ved alvorlige avvik, kontraktsbrudd eller uforsvarlig drift skal kommunen bruke
- 2304 sanksjoner, stille skjerpede krav eller ta driften tilbake.
- 2305 ● Oslo skal ha nok sykehjemsplasser, korttidsplasser, avlastningsplasser og skjermede
- 2306 plasser for personer med demens.
- 2307 ● Sykehjemsplasser, korttidsplasser og avlastningsplasser som kommunen har tilgjengelig,
- 2308 skal tas i bruk når behovet finnes – ikke bli stående tomme samtidig som eldre venter på
- 2309 forsvarlig hjelp.
- 2310 ● Sykehjemsbeboere skal ha tilgang til aktivitet, kultur, frisk luft, god mat, tannhelse,
- 2311 fotpleie og meningsfulle hverdager.
- 2312 ● Beboere og pårørende skal ha reell innflytelse på livet på sykehjemmet.
- 2313 ● Helsehus, KAD, Forsterket rehabilitering Aker, korttidsplasser, avlastningsplasser og
- 2314 rehabilitering skal ikke omorganiseres på måter som svekker kvaliteten eller tryggheten
- 2315 for pasientene.
- 2316 ● Ansvar for nye helse- og omsorgsoppgaver skal ikke flyttes til bydelene uten full
- 2317 finansiering, risikoanalyse og forpliktende bemanningsplan.
- 2318 ● Forsterket rehabilitering Aker skal videreføres som et sterkt samlet, byomfattende
- 2319 fagmiljø, uavhengig av organisatorisk plassering.
- 2320 ● KAD-plasser og akutte kommunale tilbud skal ha robuste fagmiljøer, nok leger,
- 2321 sykepleiere og annet helsepersonell.
- 2322 ● Ingen skal sendes hjem fra sykehus, helsehus eller korttidsplass uten at nødvendige
- 2323 tjenester, hjelpemidler, medisiner, mat, trygghetsalarm og oppfølging er på plass.

2324 **Forebygging, seniorveiledere og seniorsentre**

2325 Mange behov kan oppdages tidligere hvis eldre har et enkelt sted å gå for råd, helsesjekk,
 2326 veiledning og hjelp videre i systemet. Når forebygging kuttes fordi det ikke er lovpålagt, blir
 2327 regningen ofte større senere - både for den enkelte og for kommunen.

2328 Oslo har seniorveiledere og arbeid med aldersvennlig by, men tilbudet må bli mer kjent, mer
 2329 tilgjengelig og mer forpliktende. Eldre skal møte lavterskel hjelp før problemene blir store.

2330 Seniorsentre er noe av det klokkeste vi kan bruke penger på. De forebygger ensomhet, gir
 2331 fellesskap, aktivitet, mat, kultur, fysisk aktivitet, digital hjelp og lavterskel støtte. De fanger
 2332 opp behov tidlig og gjør det lettere å leve gode liv i eget nærmiljø.

2333 Alle bydeler skal ha gode, tilgjengelige og trygge møteplasser for eldre og seniorer.

2334 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 2335 ● Oslo skal bygge ut lavterskel helsetilbud for eldre i alle bydeler, gjerne i samarbeid med
- 2336 seniorsentre, seniorveiledere og lokale helsetjenester.
- 2337 ● Eldre skal ha lett tilgang til råd, veiledning, fallforebygging, ernæringsoppfølging,
- 2338 legemiddelgjennomgang og hjelp videre i systemet.
- 2339 ● Forebyggende hjemmebesøk hos eldre skal styrkes, blant annet for å forebygge fall,
- 2340 brann, feilernæring og avdekke behov for hjelp tidligere.
- 2341 ● Seniorveilederne skal være godt kjent i alle bydeler og ha nok kapasitet til å hjelpe eldre
- 2342 med tjenester, bolig, transport, aktivitet, digital hjelp og rettigheter.
- 2343 ● Oslo skal utvikle psykiske helseteam for eldre og knytte psykologkompetanse tettere til
- 2344 hjemmetjenester, seniorsentre, sykehjem og demensomsorg.
- 2345 ● Alle bydeler skal ha seniorsentre med stabile økonomiske rammer.

- 2346 • Seniorsentre bør ha matsservering, kultur, fysisk aktivitet, lavterskel rådgivning, digital
2347 hjelp og sosiale aktiviteter.
- 2348 • Ingen seniorsentre skal legges ned uten reell medvirkning og fullverdig erstatning i
2349 nærmiljøet.
- 2350 • Flerkulturelle seniorsentre og tilbud for eldre med minoritetsbakgrunn skal styrkes.
- 2351 • Seniorsentre skal være tilgjengelige for LHBT+-eldre, samiske eldre og eldre med
2352 funksjonsnedsettelse.
- 2353 • Kommunen skal støtte frivillighet, organisasjoner og brukerutvalg ved seniorsentrene.

2354 Rehabilitering og mestring

2355 Rehabilitering kan gi mennesker frihet tilbake. Det kan bety å klare å gå igjen, lage mat
2356 igjen, komme seg ut igjen, snakke igjen, dusje selv igjen eller delta i hverdagen på egne
2357 premisser. Derfor må rehabilitering være en rett til å gjenvinne funksjon og livskvalitet.

2358 For mange eldre er veien tilbake etter sykdom, fall, operasjon eller sykehusopphold helt
2359 avhengig av rask og god tverrfaglig oppfølging.

2360 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2361 • Rehabilitering skal styrkes som en rettighet og en sentral del av eldreomsorgen.
- 2362 • Alle eldre som trenger rehabilitering, skal få rask og tverrfaglig oppfølging.
- 2363 • Kommunen skal ha nok fysioterapeuter, ergoterapeuter, logopeder og annet
2364 rehabiliteringspersonell.
- 2365 • Eldre skal få hjelpemidler raskt, og boliger skal tilrettelegges før behovene blir akutte.
- 2366 • Eldre med syns- og hørselsutfordringer skal få bedre oppfølging, hjelpemidler og
2367 tilrettelegging.
- 2368 • Fallforebygging, ernæring, styrketrening, gangfunksjon og sosial deltakelse skal være en
2369 tydelig del av rehabiliteringsarbeidet.
- 2370 • Aldersvennlig transport til rehabilitering, dagtilbud og helsetjenester skal styrkes og
2371 gjøres tilgjengelig i alle bydeler.

2372 *For kommunens rehabiliteringstilbud: se Helse og velferd.*

2373 Omsorg+, seniorboliger og trygge hjem

2374 Trygge boliger er eldrepolitikk. Mange eldre bor i dårlig egnede boliger. Hvis vi skal kunne bo
2375 godt lenger, må Oslo ha flere ikke-kommersielle, tilgjengelige og trygge boliger for eldre.

2376 Omsorg+ kan være et godt tilbud for eldre som stort sett klarer seg selv, men som trenger
2377 trygghet, fellesskap og nærhet til tjenester. Men når husleiene øker kraftig, blir trygghet gjort
2378 om til en husleiesak. Eldre skal ikke sitte i sitt siste hjem og frykte skyhøy husleie. Omsorg+
2379 skal være et velferdstilbud, ikke et boligmarkedstilbud for dem med god pensjon.

2380 Oslo trenger også flere seniorboliger og bedre planlegging av boligområder for eldre. Mange
2381 eldre ønsker å flytte fra store og tungvinte boliger til noe mer funksjonelt, men da må tilbudet
2382 finnes, være tilgjengelig og være mulig å betale for.

2383 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2384 • Omsorg+ skal være en del av eldreomsorgen og den ikke-kommersielle boligpolitikken.
- 2385 • Omsorg+ skal ha sosial husleiemodell, ikke gjengs leie.

- 2386 ● Oslo skal bygge flere Omsorg+-boliger og redusere ventetiden for dem som har fått
- 2387 vedtak.
- 2388 ● Oslo skal utrede og prøve ut et ikke-kommersielt Omsorg++-tilbud for eldre som trenger
- 2389 mer hjelp enn Omsorg+ gir, men som ikke trenger sykehjem.
- 2390 ● Beboere i Omsorg+ og kommunale omsorgsboliger skal ha trygghet for å kunne bli
- 2391 boende.
- 2392 ● Husleieinntekter fra kommunale omsorgsboliger og Omsorg+ skal i større grad gå tilbake
- 2393 til vedlikehold, oppgradering og bomiljøtiltak for beboerne.
- 2394 ● Oslo kommune skal sikre bedre demokratisk kontroll med Oslobygg og kommunale
- 2395 omsorgsboliger, slik at eldre ikke betaler høye husleier samtidig som bygg forfaller.
- 2396 ● Kommunale omsorgsboliger skal ha god standard, universell utforming og forsvarlig
- 2397 vedlikehold.
- 2398 ● Kommunen skal øremerke tomter til seniorboliger og tilrettelagte boligprosjekter for eldre.
- 2399 ● Oslo kommune skal arbeide for sterkere Husbanken-ordninger for bostøtte og tilpasset
- 2400 boligbygging.
- 2401 ● Boligtilpasning skal styrkes, slik at flere kan bo trygt hjemme.
- 2402 ● Nye boligprosjekter skal planlegges med tilgjengelighet, møteplasser, grøntområder,
- 2403 benker, kollektivtransport og nærhet til tjenester.
- 2404 ● Ingen eldre skal presses ut av hjemmet sitt på grunn av husleie, dårlig tilrettelegging eller
- 2405 manglende hjelp.

2406 Demensomsorg

2407 Demens rammer ikke bare den som får diagnosen. Det rammer hele familien og hele
 2408 hverdagen. God demensomsorg må starte tidlig og følge folk gjennom hele forløpet.
 2409 Personer med demens trenger forutsigbarhet, kjente ansatte, trygg bolig, aktivitet og
 2410 verdighet.

2411 Pårørende trenger hjelp før de blir utslitt. Demensomsorgen må også fungere for mennesker
 2412 med minoritetsbakgrunn og andre som trenger tilrettelagt informasjon, språkkompetanse og
 2413 kulturforståelse.

2414 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2415 ● Alle som får en demensdiagnose, skal få tilbud om demenskoordinator.
- 2416 ● Dagaktivitetstilbud for personer med demens skal bygges ut.
- 2417 ● Dagaktivitetstilbud for personer med demens skal også tilpasses eldre som ikke snakker
- 2418 norsk eller har behov for språk- og kulturkompetanse.
- 2419 ● Avlastningstilbud for pårørende til personer med demens skal styrkes.
- 2420 ● Oslo skal ha nok skjermede sykehjemsplasser og bokollektiv for personer med demens.
- 2421 ● Hjemmetjenesten skal organiseres med færre og kjente ansatte rundt personer med
- 2422 demens.
- 2423 ● Hjemmetjenesten skal ha nok kompetanse og tid til å følge opp personer med demens.
- 2424 ● Ansatte i eldreomsorgen skal få bedre demenskompetanse.
- 2425 ● Personer med demens skal få god tannhelseoppfølging, ernæringsoppfølging og
- 2426 aktivitetstilbud.
- 2427 ● Pårørende til personer med demens skal få veiledning, koordinator, avlastning og reell
- 2428 medvirkning.

2429 Tannhelse for eldre

2430 Dårlig tannhelse kan gi dårligere livskvalitet. Mange eldre har rettigheter til offentlig
2431 tannhelse, men rettigheter på papir hjelper lite hvis folk ikke får informasjon, transport,
2432 henvisning eller praktisk hjelp til å bruke dem. Tannhelse må inn i eldreomsorgen som en
2433 naturlig del av helseoppfølgingen.

2434 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2435 • Eldre i hjemmetjeneste, sykehjem, helsehus og Omsorg+ skal få reell tilgang til
2436 tannhelsetjenester.
- 2437 • Hjemmetjenesten skal informere alle som har rett til gratis eller subsidiert
2438 tannbehandling.
- 2439 • Tannhelse skal inngå i kartleggingen av eldre menneskers helse- og omsorgsbehov.
- 2440 • Kommunen skal styrke oppsøkende tannhelsearbeid for eldre.
- 2441 • Ansatte i eldreomsorgen skal få bedre kompetanse på munnhelse.

2442 *For tannhelsereform og offentlig tannhelsetjeneste: se Helse og velferd.*

2443 En aldersvennlig by

2444 Eldrepolitikk handler også om hvordan byen er bygget. En by uten benker, toaletter, lys,
2445 brøytede fortau, trygge kryss, tilgjengelig kollektivtransport og møteplasser stenger folk inne.
2446 Det som ofte kalles små tekniske saker, kan avgjøre om eldre kommer seg ut eller blir
2447 sittende alene hjemme.

2448 Vi vil videreutvikle Aldersvennlig Oslo fra gode mål til forpliktende politikk i hele byen. Det
2449 betyr universell utforming, nærhet til tjenester, trygge nabolag, gode fortau, hvileplasser,
2450 offentlige toaletter, god belysning, vintervedlikehold, aldersvennlig transport og kollektivtilbud
2451 som fungerer.

2452 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2453 • Benker, offentlige toaletter, god belysning, strøing og brøyting skal prioriteres som
2454 eldrepolitikk.
- 2455 • Fortau, holdeplasser, parker, torg og offentlige bygg skal være universelt utformet.
- 2456 • Aldersvennlig transport skal styrkes og være tilgjengelig i alle bydeler.
- 2457 • Aldersvennlig transport skal være en ordning for hele byen, slik at tilbudet ikke kuttes når
2458 bydelsbudsjettene blir presset.
- 2459 • Oslo kommune skal, sammen med Ruter, sikre fysiske servicepunkter der eldre kan få
2460 hjelp til månedskort, billetter og reisemåter.
- 2461 • Digitale tjenester skal alltid ha ikke-digitale alternativer.
- 2462 • Eldre skal alltid ha rett til å møte kommunen på telefon, papir eller fysisk oppmøte.
- 2463 • Digitale løsninger skal aldri være eneste vei til hjelp, informasjon, søknader, billetter eller
2464 tjenester.

2465 *For TT og aldersvennlig transport: se Samferdsel.*

2466 Seniorer som demokratisk kraft

2467 Seniorer er ikke bare mottakere av tjenester. Seniorer er en stor ressurs i Oslo – som
2468 frivillige, pårørende, naboer, organisasjonsfolk, arbeidstakere, tillitsvalgte og politiske

2469 mennesker. En god eldrepolitikk må ikke bare handle om omsorg, men også om makt,
2470 medvirkning og representasjon.

2471 Vi vil styrke seniorers innflytelse i byen. Eldre skal lyttes til før beslutningene tas, ikke bare
2472 informeres etterpå.

2473 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 2474 • Eldrerådene skal få reell innflytelse og bedre mulighet til å påvirke saker tidlig.
- 2475 • Seniororganisasjoner skal involveres systematisk i utviklingen av eldrepolitikken i Oslo.
- 2476 • Oslo kommune skal legge til rette for årlige åpne møter om eldrepolitikk, der
2477 seniororganisasjoner, partier, bydeler og byrådet deltar.
- 2478 • Seniorers frivillige innsats skal anerkjennes bedre og støttes med gode rammer.
- 2479 • Rødt Oslo skal arbeide for bedre seniorrepresentasjon i politiske organer og prosesser.

2480 **Ansatte, faglighet og tillit**

2481 God eldreomsorg skapes av mennesker. Ansatte i tjenestene gjør noen av de viktigste
2482 jobbene i byen. Likevel jobber mange under stort press, med for lite tid, for lav bemanning,
2483 tunge turnuser og for lite faglig handlingsrom.

2484 Hvis vi vil ha trygg eldreomsorg, må vi ta vare på de ansatte. Det betyr hele faste stillinger,
2485 bedre grunnbemanning, mindre detaljstyring, mer tillit, faglig utvikling, tid til omsorg og bedre
2486 arbeidstid.

2487 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 2488 • Kommunen skal sikre bedre arbeidsdeling i helse- og omsorgstjenestene, slik at
2489 sykepleiere, helsefagarbeidere og andre fagfolk får bruke kompetansen sin på pasienter
2490 og brukere - ikke på oppgaver som kan løses av andre støttefunksjoner.
- 2491 • Sykehjem, helsehus og hjemmetjenester skal ha nok servicepersonell, matverter,
2492 renholdere, aktivitetsmedarbeidere og miljøpersonell, slik at fagfolk får mer tid til omsorg,
2493 behandling og oppfølging.
- 2494 • Ansatte skal få jevnlig kompetanseheving innen demens, rehabilitering, palliasjon,
2495 ernæring, tannhelse, psykisk helse, rus, kulturforståelse og skeiv alderdom.
- 2496 • Ansatte, tillitsvalgte og verneombud skal ha reell medvirkning i organisering, turnuser,
2497 bemanning, teknologiinnføring og endringer i eldreomsorgen.
- 2498 • Tillitsbasert styring skal erstatte detaljstyring, stoppeklokkepress og rapportering som tar
2499 tid fra omsorgsarbeidet.

2500 *For bemanning, hele stillinger og arbeidsvilkår: se Arbeidsliv.*

2501 *For kortere arbeidstid: se Sekstimersdag.*

2502 **Bolig**

2503 Oslo skal være en by for oss som lever av vanlig arbeid. Boligpolitikken vår må ta
2504 utgangspunkt i at vi alle trenger et trygt og rimelig hjem. I dag forventes vi å løse
2505 boligbehovet vårt i et stadig dyrere marked, uten at det finnes reelle alternativer til å kjøpe
2506 eller leie på markedets premisser. Når byen bare er tilgjengelig for dem med høy inntekt, stor
2507 formue eller familie som kan bidra med egenkapital, mister Oslo noe grunnleggende: evnen
2508 til å være en by for vanlige liv.

2509 Boliger kjøpes i dag ikke bare for å bo i, men også for å sikre formue, hente ut leieinntekter
2510 og tjene på framtidig prisvekst. Når forventningen om avkastning blir en drivkraft i
2511 boligmarkedet, kan ikke markedet alene sikre at boligbehovet blir dekket.

2512 Denne spekulasjonsøkonomien får ekstra kraft fordi boligmarkedet er tungt lånefinansiert.
2513 Store banklån med pant i bolig gjør det mulig å presse langt mer kjøpekraft inn i
2514 boligmarkedet enn folk faktisk har spart opp. Boligprisene drives dermed ikke bare av lønn,
2515 sparing og byggekostnader, men også av hvor mye gjeld bankene kan og vil gi folk tilgang
2516 til.

2517 Oslo trenger flere boliger, men det er ikke likegyldig hva slags boliger som bygges, hvem
2518 som eier dem, eller hvilken økonomi de inngår i. Private aktører bygger når prosjektene er
2519 lønnsomme, ikke nødvendigvis der boligbehovet er størst. Å kutte i størrelse og
2520 boligstandard kan i beste fall skru prisene noen år tilbake. Resultatet blir lavere bokvalitet
2521 permanent, mens prisspiralen fortsetter.

2522 Boligpolitikken må styres politisk. Kommunen må bygge opp et alternativ til det kommersielle
2523 markedet, legge til rette for andre ikke-kommersielle boligaktører, regulere utleiemarkedet,
2524 begrense spekulasjon og sikre gode boliger og stabile boforhold. Boliger skal være til for å
2525 leve i, ikke for å hente ut størst mulig profitt.

2526 **En allmenn, ikke-kommersiell boligsektor**

2527 Oslo kommune må komme tilbake som utbygger. Utbyggingen må styres av boligbehov, ikke
2528 av forventning om maksimal avkastning. Men offentlig bygging er ikke nok dersom boligene
2529 siden selges inn i det samme markedet. Det avgjørende er at de blir værende i en allmenn,
2530 ikke-kommersiell sektor.

2531 Boligkrisa er allerede dyr. Vi betaler gjennom høye boligpriser, stor gjeld, renter og husleie.
2532 En allmenn boligsektor fjerner ikke kostnadene ved å bygge og forvalte boliger, men fordeler
2533 dem annerledes. Når kommunen bruker grunn og kapital uten å kreve markedsavkastning,
2534 kan offentlige midler redusere levekostnadene våre samtidig som fellesskapet bygger opp
2535 varige verdier.

2536 For at dette skal gi en varig endring, må fellesskapets investering komme den ene beboeren
2537 etter den andre til gode. Dersom kommunen bygger dyrt og selger billig uten begrensninger
2538 på videresalg, blir mellomlegget i stedet en gevinst for den første kjøperen. Med varig
2539 offentlig eller allment eierskap, eller regulert videresalg, kan boligen holdes rimelig over tid.
2540 Boliger som bygges opp med fellesskapets midler, skal forbli i den allmenne sektoren. Det
2541 skal etableres et varig formålsvern som hindrer privatisering, salg ut av sektoren og
2542 omgjøring til kommersielle boliger.

2543 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 2544 ● Oslo kommune skal opprette Oslo Folkeboliger som en ikke-kommersiell boligaktør med
2545 ansvar for å bygge, kjøpe, eie og forvalte allmenne boliger. Boligaktøren skal ha et sterkt
2546 og varig formålsvern som hindrer privatisering, kommersialisering, salg til markedspris og
2547 uttak av verdier.
- 2548 ● Den langsiktige ambisjonen er at den allmenne boligsektoren skal utgjøre rundt ti
2549 prosent av boligmassen i Oslo. Sektoren skal bygges opp trinnvis gjennom nybygging,
2550 strategiske kjøp og bruk av kommunens forkjøpsrett.
- 2551 ● Kommunen skal tilføre Oslo Folkeboliger kapital, tomter og eiendommer. Disse skal
2552 bindes varig til allmenne boligformål.
- 2553 ● Kommunens eiendomsvirksomhet skal brukes til å identifisere, kjøpe og klargjøre tomter
2554 og bygg for kommunale og allmenne boliger.
- 2555 ● Kommunen skal legge til rette for ikke-kommersielle boligbyggelag og andre allmenne
2556 boliginitiativer, blant annet fra fagforeninger og beboergrupper, gjennom tilgang til tomter,
2557 kapital og samarbeid med Oslo Folkeboliger.
- 2558 ● Oslo skal bruke Husbankens eksisterende ordninger for å finansiere allmenne
2559 utleieboliger.
- 2560 ● Rødt skal arbeide nasjonalt for en egen Husbankordning med gunstig rente, lang løpetid
2561 og en tilstrekkelig stor låneramme for varige ikke-kommersielle boliger.
- 2562 ● Husleiene skal være kostnadsbaserte, rimelige og stabile. Overskudd skal bli værende i
2563 sektoren og brukes til drift, vedlikehold og nye boliger. Beboerne og
2564 leieboerorganisasjonene skal ha representasjon og kollektiv innflytelse over
2565 husleieutvikling, drift og bomiljø.
- 2566 ● Den allmenne boligsektoren skal være åpen for brede lag av befolkningen, bygges ut i
2567 hele Oslo og bidra til sosialt blandede nabolag. Kommunale og tilviste boliger skal ikke
2568 konsentreres i enkelte bydeler.
- 2569 ● Rødt Oslo skal arbeide nasjonalt for at kommunene får adgang til å stille krav om
2570 ikke-kommersielle eller prisregulerte boliger i utbyggings- og transformasjonsområder.
- 2571 ● Oslo kommune skal legge til rette for at det bygges flere nye studentboliger i samarbeid
2572 med studentsamskipnaden og staten.

2573 **Mindre spekulasjon, mer politisk styring**

2574 Boliger og tomter må brukes til å dekke boligbehov, ikke til å hente ut størst mulig gevinst.
2575 Kommunen må bruke makten den har som grunneier, planmyndighet og skatteinnkrever til å
2576 begrense spekulasjon og sikre at verdistigning som skapes av fellesskapet, kommer
2577 fellesskapet til gode.

2578 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 2579 ● Eiendomsskatten på boliger skal økes, med et høyt bunnfradrag som skjermer vanlige
2580 boliger.
- 2581 ● Rødt Oslo skal arbeide nasjonalt for at kommunene får adgang til å fastsette en høyere
2582 eiendomsskattesats for sekundærboliger enn for primærboliger.
- 2583 ● Det må innføres personlig boplikt i Oslo.
- 2584 ● Rødt Oslo skal arbeide nasjonalt for tre års bo- og eiertid som vilkår for skattefritt salg av
2585 bolig. Det vil gjøre det mindre lønnsomt å kjøpe, pusse opp og selge boliger raskt for
2586 skattefri gevinst.

- 2587 ● Forby korttidsutleie der boliger brukes til hotellvirksomhet gjennom Airbnb eller andre
- 2588 plattformer. Det skal fortsatt være mulig å leie ut eget hjem ved midlertidig fravær.
- 2589 ● Rødt Oslo skal arbeide nasjonalt for å styrke og utvide Husbankens startlånsordning, slik
- 2590 at flere som har betalingsevne, men ikke får lån i vanlig bank, kan kjøpe egen bolig.
- 2591 ● Kommunale tomter og eiendom skal som hovedregel ikke selges.
- 2592 ● Kommunen skal kjøpe strategisk viktige tomter til framtidige boliger og andre
- 2593 fellesskapsformål.
- 2594 ● Verdistigning som følger av at arealer reguleres til bolig, skal skattlegges og føres tilbake
- 2595 til fellesskapet.
- 2596 ● Kommunen skal bruke pålegg, tvangsmulkt og om nødvendig ekspropriasjon for å hindre
- 2597 at bygg forfaller og regulerte tomter blir liggende brakk.
- 2598 ● Rødt Oslo skal arbeide nasjonalt for en kredittpolitikk som begrenser gjeldsrevet
- 2599 boligprisvekst.
- 2600 ● Rødt Oslo skal arbeide nasjonalt for at kommunene får adgang til å begrense oppkjøp av
- 2601 boliger til kommersiell utleie.

2602 Et tryggere og mer regulert leiemarked

2603 Leie skal være en trygg, varig og forutsigbar måte å bo på. I dag møter mange høye
 2604 husleier, korte kontrakter, svak forutsigbarhet og stor maktubalanse mellom utleier og
 2605 leieboer. Et regulert leiemarked må sikre rimelige husleier og reell innflytelse for dem som
 2606 leier.

2607 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2608 ● Rødt Oslo vil arbeide for å gjeninnføre husleieregulering i det private leiemarkedet.
- 2609 ● Kommunen skal opprette én felles inngang der leieboere kan varsle om helsefarlige,
- 2610 brannfarlige og ulovlige boforhold. Det kan blant annet gjelde fukt og mugg, skadedyr,
- 2611 mangelfull oppvarming eller ventilasjon, manglende rømningsveier, farlige installasjoner,
- 2612 alvorlige bygningsskader og boliger som ikke er godkjent for varig opphold.
- 2613 ● Et kommunalt leieboligtilsyn skal sørge for at varslene blir undersøkt og fulgt opp av riktig
- 2614 myndighet. Kommunen skal bruke hjemlene i folkehelseloven, plan- og bygningsloven og
- 2615 brannregelverket til å gi pålegg om retting og ilegge løpende tvangsmulkt der loven gir
- 2616 adgang. Utleiere og eiendommer med alvorlige eller gjentatte brudd skal prioriteres for
- 2617 tilsyn.
- 2618 ● En egen rådgivningstjeneste skal gi leieboere informasjon om rettighetene deres etter
- 2619 husleieloven, tilby enkel gjennomgang av leiekontrakter og hjelpe dem med å fremme
- 2620 krav eller bringe saker inn for Husleietvistutvalget. Rådgivning og bistand til leieboeren
- 2621 skal holdes adskilt fra kommunens tilsyn og myndighetsutøvelse.
- 2622 ● Rødt Oslo skal arbeide for sterkere leieboerrettigheter og tidsubestemte kontrakter som
- 2623 hovedregel i leiemarkedet.
- 2624 ● Kommunen skal bruke forkjøpsretten til å gi beboere i leiegårder reell mulighet til å
- 2625 overta gården sammen og bistå dem gjennom hele prosessen.
- 2626 ● Kommunen skal støtte leieboerorganisering og gi leieboerorganisasjonene en tydelig
- 2627 rolle i utviklingen av leiepolitikken.
- 2628 ● Rødt Oslo skal arbeide nasjonalt for å styrke Husbanken, slik at førstegangskjøpere og
- 2629 ikke-kommersielle boligløsninger får tilgang til rimelig kreditt.

2630 **Kommunale boliger med trygghet og kvalitet**

2631 Kommunale boliger er en del av fellesskapets boligtilbud. De skal sikre at vi kan bo trygt og
2632 stabilt, også når det private markedet ikke gir oss muligheten. De skal forvaltes uten krav om
2633 overskudd. Husleie, kontrakter og forvaltning må gjøre det mulig å bygge et liv og høre til i et
2634 nærmiljø. Den allmenne sektoren skal komme i tillegg til de kommunale boligene.

2635 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 2636 • Kommunen skal bygge og kjøpe flere kommunale utleieboliger. Boligene skal fordeles
2637 over hele byen og inngå i vanlige bomiljøer.
- 2638 • Kommunen skal sikre bolig til alle som ikke får dekket boligbehovet sitt på det private
2639 markedet. Bostedsløse skal tilbys en egnet bolig innen én måned.
- 2640 • Gjengs leie i kommunale boliger skal avvikles. Husleiene skal ned og baseres på
2641 kostnadene ved forsvarlig drift, vedlikehold og langsiktig avskrivning.
- 2642 • Oslobostøtta skal styrkes, slik at beboere med lave inntekter ikke får en urimelig høy
2643 boutgiftsbelastning.
- 2644 • Kommunebudsjettet skal dekke vedlikeholdsetterslepet, slik at dagens beboere ikke
2645 betaler for mange år med forsømt vedlikehold.
- 2646 • Alle uføre og beboere over 60 år må få tidsbestemte kontrakter. Øvrige beboere må få
2647 minimum tiårige tidsbestemte leieavtaler
- 2648 • Booppfølgingen i bydelene og tiltakene for trygge og gode bomiljøer skal styrkes.
- 2649 • Kommunale boliger skal ha vaktmesterordninger som organiseres i samarbeid med
2650 beboerne.
- 2651 • Oppgradering og vedlikehold av kommunale boliger skal gjøres på en klimavennlig måte.
- 2652 • Kommunen skal ikke hente ut overskudd fra Boligbygg Oslo KF. Inntektene skal brukes
2653 til drift, vedlikehold, oppgradering og utvikling av de kommunale boligene.
- 2654 • Forvaltningen av kommunale boliger skal flyttes fra et kommunalt foretak (KF) til en
2655 boligetat under direkte demokratisk kontroll og uten krav om overskudd.
- 2656 • Beboerne og leieboerorganisasjonene skal være representert i styringen av de
2657 kommunale boligene.

2658 **Boliger for hele liv, ikke minimumsløsninger**

2659 Boligdebatten handler ofte om hvor mange boliger Oslo skal bygge. Flere boliger er
2660 nødvendig, men vi må også spørre hvilke boliger som bygges. Oslo trenger boliger i ulike
2661 størrelser og utforminger, tilpasset forskjellige livssituasjoner. Men å bygge stadig mindre
2662 leiligheter og senke standarden kan ikke være hovedsvaret på høye boligpriser. Det kan skru
2663 prisene noen år tilbake, men uten regulering vil prisspiralen fortsette. En midlertidig
2664 prisreduksjon må ikke kjøpes med en permanent reduksjon i bokvalitet. Byggestandardene
2665 våre er samfunnets oppsamlede erfaring med hva som gir oss gode og varige boliger. Å
2666 svekke dem kan gi lavere kostnader nå, men øker risikoen for byggfeil og kostbare
2667 utbedringer senere.

2668 Boligene må være universelt utformet og enkle å tilpasse, slik at vi kan bli boende når
2669 familiesituasjonen, funksjonsevnen eller andre behov endrer seg. Det må også være rom for
2670 kollektiver og andre boformer. God boligstandard er en forutsetning for gode liv, ikke luksus.

2671 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2672 • Leilighetsnormen skal styrkes, slik at alle større boligprosjekter får en variert
- 2673 sammensetning av boligstørrelser. Ingen nye boliger skal være mindre enn 35 kvm.
- 2674 • Kravene til boligstørrelse, lys, støyvern, tilgjengelighet og uteareal skal styrkes. En bolig
- 2675 skal ha direkte sollys, og rom for varig opphold skal ha tilgang på dagslys.
- 2676 • Universell utforming skal være standard ved nybygging og rehabilitering, slik at boliger
- 2677 kan brukes og tilpasses gjennom hele livet.
- 2678 • Bygg oppført med fasade i gul støysone må ha gjennomgående leiligheter med tilgang til
- 2679 stille side.
- 2680 • Nye boligprosjekter skal ha tilstrekkelig dagslys, gode solforhold og forsvarlig avstand
- 2681 mellom bygninger.
- 2682 • Nye boligområder skal ha gode felles utearealer på bakken. Balkonger og takterrasser
- 2683 skal ikke erstatte nødvendige fellesarealer.
- 2684 • Nye boligområder skal ha sammenhengende grøntområder, parker og møteplasser.
- 2685 • Kommunen skal legge til rette for familieboliger, kollektiver og andre
- 2686 fellesskapsorienterte boformer.
- 2687 • Rødt vil bevare Enebakkveien 37 og Ormsundveien 14 som byøkologiske boligprosjekter
- 2688 med kommunale avtaler og beboermedvirkning.
- 2689 • Arealeffektive flerboligbygg skal prioriteres framfor nye frittstående eneboliger, uten at
- 2690 det går på bekostning av bokvaliteten.
- 2691 • Den offentlige bygningskontrollen skal styrkes for å avdekke og følge opp ulovlige eller
- 2692 uforsvarlige boforhold.

2693 *For Omsorg+ og seniorboliger: se Eldre og seniorer.*

2694 *For tilrettelagte boliger: se Kamp mot all undertrykking.*

2695 *For hvor og hvordan byen skal bygges ut: se Byplanlegging og byutvikling.*

2696 Byplanlegging og byutvikling

2697 Byutvikling handler om hvem byen bygges for og hvem som får nytte godt av den. Et godt
2698 hverdagsliv skal ikke være en vare. Lommeboka skal ikke avgjøre hvem som har tilgang til
2699 offentlige tjenester, natur, kultur, idrett og fellesskap.

2700 Gode nabolag består av mer enn boliger. Vi trenger barnehager, skoler, kollektivtransport,
2701 arbeidsplasser, nærbutikker, parker og møteplasser. Det skal finnes steder der vi kan møtes
2702 og være aktive uten å måtte kjøpe noe. Hverdagen skal kunne gå opp uten lange reiser, og
2703 det skal være enkelt å komme seg rundt til fots, på sykkel og med kollektivtransport. Vi vil ha
2704 stabile nabolag der folk kan bli boende, slå rot og ta del i lokalsamfunnet.

2705 Vi vil ha kollektiv luksus framfor privat luksus for de få. Byens beste kvaliteter – parker,
2706 idrettsanlegg, møteplasser og Marka – skal være tilgjengelig for alle. Planlegging er et av
2707 våre fremste verktøy for å gjennomføre en sosial, grønn omstilling av samfunnet. Oslo skal
2708 utvikles etter en langsiktig og helhetlig strategi som setter menneskene, naturen og klimaet
2709 foran kortsiktig profitt.

2710 Demokratisk og langsiktig byplanlegging

2711 I dag er det i praksis kapital som bestemmer hvordan byen vår skal utvikles og hvordan
2712 byrommet skal benyttes. Resultatet er en usosial og urettferdig by. Kapitalen har aldri blitt
2713 folkevalgt. Planlegging og byutvikling har ofte en lang tidshorisont, og virkningen av ulike
2714 prosjekter blir ofte kjent og tydeliggjort sent i prosessen. Å reagere på urettferdighet og dårlig
2715 byutvikling fortløpende er en viktig jobb, men når vi reagerer, kan viktige avgjørelser allerede
2716 være fattet og de første spadestikene tatt. Da kan utviklingen være vanskelig å reversere.

2717 Rødt vil derfor jobbe for en langt mer proaktiv tilnærming hvor vi demokratiserer og
2718 sosialiserer de langsiktige avgjørelsene for byutviklingen. Istedenfor at utbyggingsområder
2719 blir et lappeteppes styrt av kapital og hvem som tilfeldigvis eier en tomt, må kommunens
2720 planetat få en mer sentral plass i utviklingen av byen vår. Kommunen må planlegge
2721 langsiktig og for byen som helhet, med utgangspunkt i menneskene som bor her,
2722 dokumenterte samfunnsbehov og hensynet til natur og klima.

2723 Demokratisk planlegging krever at de som bor i og bruker et område, får reell innflytelse før
2724 de viktigste premissene er lagt. Lokal kunnskap og lokale behov skal påvirke planene.
2725 Samtidig må kommunen se lokale behov i sammenheng med behovene i byen som helhet,
2726 også behovet for at folk med vanlige inntekter skal ha råd til å bo i hele byen.

2727 Rødt vil erstatte den markedsrettede og oppdelte utviklingsmodellen vi har i dag med en mer
2728 demokratisk, helhetlig, sosial og grønn byutvikling med plass til alle.

2729 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2730 • Oslo må utarbeide en langsiktig plan for byutviklingen med et 100-årsperspektiv. Planen
2731 skal løfte tidshorisonten og tydelig prioritere mennesker og miljø i byutviklingen.
- 2732 • Det må settes av tilstrekkelig med ressurser til Plan- og bygningsetaten for å styrke
2733 kommunens egen planlegging og ivareta innbyggernes stemme og reelle medvirkning i
2734 byutviklingen.
- 2735 • Kommunens planetat må få tilbake muligheten til å ta initiativ til reguleringsplaner.
2736 Kommunen skal utarbeide overordnede og bindende planer som ser enkelttomter i
2737 sammenheng og styrer arealbruk, boligbygging, grøntområder og infrastruktur ut fra

- 2738 behovene i området og byen som helhet. Utbyggere og grunneiere skal rette seg etter
2739 disse planene.
- 2740 • Nye utviklingsområder skal planlegges som hele nabolag, ikke bare som boligprosjekter.
2741 Kollektivtransport, skoler, barnehager, nærbutikker, idrettsanlegg, grøntområder og andre
2742 fellestilbud skal være på plass når folk flytter inn.
- 2743 • Når større byområder bygges ut, skal planlegging være i offentlig regi. Vurderingene fra
2744 kommunale fageter som Plan- og bygningsetaten, Byantikvaren og Bymiljøetaten skal
2745 sammen med innspill fra lokalbefolkning veie tungt ved vedtak av alle reguleringsplaner.
- 2746 • Kommunen må tilrettelegge for at beboerinitiativ og ikke-kommersielle kooperativer får
2747 en langt større rolle i den konkrete byutviklingen.
- 2748 • Det skal lages lokale planer med reell medvirkning fra lokalbefolkningen, lokale
2749 interesseorganisasjoner og næringsdrivende.
- 2750 • Det skal jobbes for reell, aktiv medvirkning i byutviklingssaker som involverer naboer og
2751 beboere i et område gjennom direkte kontakt, informasjonsmøter og informasjon på flere
2752 språk. Medvirkningen skal gi innbyggerne reell innflytelse i beslutninger, samtidig som
2753 kommunen har ansvar for langsiktige behov og hensynet til byen som helhet.
- 2754 • Ved nabovarsling må alle som bor i området varsles, også leietakere og andre som ikke
2755 er juridiske eiere.
- 2756 • Høringssvar fra lokalt miljø, bydelsutvalg eller lokale organisasjoner knyttet til
2757 boligprosjekter skal vurderes og besvares grundig i prosjektets planlegging og utforming.

2758 **Det offentlige rom**

2759 Byen blir stadig mer kommersialisert og privatisert, og dette vil Rødt motvirke. Det er et stort
2760 behov for flere offentlige møteplasser, som et alternativ til de kommersielle. Oslos offentlige
2761 rom skal være inkluderende og tilgjengelige arenaer for hele byens befolkning, også for de
2762 av oss som er utsatte og marginaliserte mennesker, som hjemløse, rusavhengige og fattige
2763 tilreisende.

2764 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 2765 • Alle nabolag skal ha gratis og ikke-kommersielle møteplasser, som biblioteker,
2766 ungdomsklubber, fritids-, kultur- og aktivitetssentre og lokaler som kan brukes av lokale
2767 organisasjoner og beboere.
- 2768 • Hver bydel skal ha et offentlig bydelshus med lokaler som foreninger, lag og beboere kan
2769 bruke gratis til møter, aktiviteter og arrangementer.
- 2770 • Torg, plasser og andre sentrale byrom skal driftes og disponeres av kommunen.
2771 Tilgangen til offentlige møteplasser og tjenester skal ikke være avhengig av private
2772 kjøpesentre eller kommersielle driftsselskaper.
- 2773 • Kommunen skal sørge for gode uterom med benker, lekeplasser, leskur,
2774 drikkevannsfontener og offentlige toaletter. Byrommene skal være universelt utformet og
2775 tilgjengelige for alle. Offentlige toaletter skal være gratis og tilgjengelige for alle.
- 2776 • Oslo skal være en by med plass til oss alle, også de av oss som er unge, står uten et
2777 hjem eller lever med rusavhengighet. Ingen skal jages bort fra offentlige rom gjennom
2778 fiendtlig arkitektur eller andre utestengende tiltak.

2779 Grønn og klimavennlig byutvikling

2780 Byutviklingen skal kutte utslipp, stanse tap av natur og gjøre Oslo bedre rustet for
2781 klimaendringene. Rødt vil gjøre arealnøytralitet til et styrende prinsipp. Vi vil bruke
2782 eksisterende bygg bedre der det er mulig og styre ny utbygging mot allerede nedbygde
2783 arealer framfor natur og grøntområder.

2784 En grønn by er en bedre by å leve i. Byplanleggingen skal redusere behovet for bil, prioritere
2785 kollektivtransport, sykling og gange og bruke naturbaserte løsninger for å håndtere
2786 overvann, flom og hete. Klimaløsningene skal være kollektive, sosialt rettferdige og
2787 tilgjengelige for alle.

2788 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2789 • Kommunen skal bli arealnøytral og innarbeide prinsippet om arealnøytralitet i relevante
2790 planverk. Ny utbygging skal styres mot allerede nedbygde arealer, slik at natur og
2791 grøntområder ikke bygges ned.
- 2792 • Kommunen skal ha et konsentrert utbyggingsmønster som gir korte avstander mellom
2793 dagliglivets funksjoner og sikre at vekst i transport kan tas med gåing, sykling og
2794 kollektivtransport. Parker, friområder og andre fellesgoder skal være lett tilgjengelige
2795 uten bil.
- 2796 • Utdaterte reguleringsplaner må enten oppheves eller oppdateres, og det må tas ut
2797 utbyggingsareal i kommuneplanens arealdel som strider med dagens mål for natur, klima
2798 og et hensiktsmessig utbyggingsmønster.
- 2799 • Kommunen skal legge bedre til rette for rehabilitering, ombygging og ny bruk av
2800 eksisterende bygg, slik at færre brukbare bygg rives.
- 2801 • Byplanleggingen skal sikre flere trær, grønne buffere og åpne vannveier som gir skygge,
2802 demper varme og håndterer overvann og flom.
- 2803 • Utviklingen av Hovinbyen skal følges av en helhetlig utbygging av trikke- og
2804 sykkelinfrastrukturen.

2805 *For vern av vassdrag og åpning av bekker: se [Klima, miljø og natur](#).*

2806

2807 Natur, grøntområder og strandsonen

2808 Parker, friområder, skog og strandsoner er fellesgoder som skal være tilgjengelige for alle. De
2809 gir plass til natur, lek, rekreasjon og fellesskap og gjør byen bedre rustet mot varme, flom og
2810 andre konsekvenser av klimaendringene.

2811 Oslo skal bevare og styrke naturen i hele byen. I tett utbygde områder trenger vi flere og
2812 større parker og friområder. Nye byutviklingsprosjekter skal bidra med romslige,
2813 sammenhengende grøntområder, ikke bare smale pyntestriper mellom bygningene.

2814 Fjorden og strandsonen skal være kollektiv luksus for alle, ikke privat luksus for noen få.

2815 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2816 • Jordvern må stå i første rekke ved vurdering av utbygging og bruksendringer.
- 2817 • Viktige naturområder og hundremetersskoger må bevares.
- 2818 • Grønne korridorer skal sikres og styrkes for å gi dyr sammenhengende leveområder og
2819 ferdselsveier og bevare naturmangfoldet i byen.

- 2820 ● Antallet friområder i høyt fortettede områder må økes. De uferdige parkdragene på Ensjø
- 2821 skal ferdigstilles, og den vedtatte store parken i Nydalen skal realiseres.
- 2822 ● Grøntområder skal ikke privatiseres. Grøntområder på tak er ikke en erstatning for
- 2823 grøntområder på bakken som er tilgjengelige for alle.
- 2824 ● Vedlikeholdet av Oslos parker og grøntområder skal gjøres av kommunalt ansatte.
- 2825 ● Dagens kolonihager og parsellhager skal bevares. Kolonihagenes fellesarealer og
- 2826 ferdselsveier skal være åpne og tilgjengelige for allmennheten.
- 2827 ● Hvervenbukta og andre strand- og buktområder skal vernes.
- 2828 ● Utbyggingspresset langs strandlinja skal sterkt begrenses. Strandsonen skal ikke
- 2829 privatiseres gjennom nye kommersielle eller private utbyggingsprosjekter. Kommunen
- 2830 skal arbeide aktivt for å gjøre privatiserte områder i strandsonen tilgjengelige for
- 2831 allmennheten.
- 2832 ● Oslo skal fullføre en sammenhengende kyststi langs hele kommunens kystlinje. De
- 2833 manglende forbindelsene langs Bestumkilen, på Bygdøy og mellom Hvervenbukta og
- 2834 Ljansbruket skal prioriteres. Langs stien skal eksisterende badeplasser forbedres og nye
- 2835 etableres der forholdene ligger til rette for det.
- 2836 ● Etableringen av kyststien skal kombineres med naturreparasjon der strandsonen og
- 2837 sjøområdene er nedbygd eller skadet. I sårbare naturområder skal traseen legges og
- 2838 ferdselen styres slik at naturverdiene beskyttes.
- 2839 ● Kommunen skal regulere nødvendige arealer til kyststi og sikre grunn og ferdselsrett
- 2840 gjennom avtaler og grunnerverv. Der dette ikke fører fram, skal ekspropriasjon brukes.
- 2841 ● Allemannsretten i strandsonen må håndheves. Ulovlige tiltak og stengsler som hindrer
- 2842 allmenn ferdsel i strandsonen, skal følges opp med pålegg om retting eller fjerning og
- 2843 tvangsmulkt ved manglende etterlevelse. Arealer som åpnes, skal settes i stand for natur
- 2844 og friluftsliv.

2845 **Hvor skal vi bygge, og hvor skal vi la være?**

- 2846 Oslo trenger boliger, arbeidsplasser og tjenester, men byvekst er ikke et mål i seg selv. Ikke
- 2847 ethvert utbyggingsprosjekt er ønskelig, og ikke alle deler av byen skal fortettes like mye.
- 2848 Hvor det bygges og hva det bygges for må avgjøres ut fra behovene i byen som helhet,
- 2849 kapasiteten i området og hvilke kvaliteter utbyggingen skaper eller fortrenger.
- 2850 En uforholdsmessig stor del av fortettingen har skjedd i Oslo øst og indre by. Utbyggingen
- 2851 må fordeles mer rettferdig over hele byen, og egnede områder i vest kan ikke skjermes fra
- 2852 utvikling. Samtidig skal byen bevare arealer som er nødvendige for natur, gode bomiljøer,
- 2853 arbeidsplasser og viktige samfunnsfunksjoner.

2854 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 2855 ● Utbyggingspresset i allerede tett utbygde områder i Oslo øst og indre by skal reduseres.
- 2856 Egnede områder med god kollektivdekning og lavere utnyttelse i andre deler av byen,
- 2857 også i vest, skal prioriteres. Lokaliseringen og omfanget av ny utbygging skal tilpasses
- 2858 kapasiteten i kollektivtransporten, kommunale tjenester og annen nødvendig
- 2859 infrastruktur. Fortetting skal sikre gode bomiljøer med sol, lys, luft og grøntområder.
- 2860 ● Det skal ikke bygges boliger på steder der støy eller luftforurensning gir helseskadelige
- 2861 bomiljøer.
- 2862 ● Støy fra utbygging og trafikk skal begrenses med lengre perioder med stilletid rundt
- 2863 helse- og omsorgsinstitusjoner og sykehus.

- 2864 ● Småhusplanen skal revideres for å legge til rette for utbygging på egnede områder i Oslo
- 2865 vest.
- 2866 ● Nye høyhus skal bare tillates når plassering, høyde og utforming gir gode sol-, lys- og
- 2867 vindforhold og ikke skaper nye barrierer mellom nabolag.
- 2868 ● Høyhus skal vurderes samlet med eksisterende og planlagt bebyggelse. Den samlede
- 2869 virkningen på bylandskap, lokalklima, infrastruktur og bomiljø skal veie tyngre enn
- 2870 utbyggerens ønske om størst mulig areal.
- 2871 ● Nye høyhus skal inngå i blandede byområder med boliger, arbeidsplasser, kultur,
- 2872 tjenester og offentlige rom. Oslo skal ikke bygge nye, ensidige kontor- og hotellområder
- 2873 med lite liv utenom arbeids- og åpningstid.
- 2874 ● Ikke alle allerede nedbygde arealer skal bygges om til boliger. Byplanleggingen skal
- 2875 sikre hensiktsmessige arealer og nødvendig infrastruktur for moderne og bærekraftig
- 2876 næringsvirksomhet og industriproduksjon. Groruddalsbunnen skal i hovedsak
- 2877 beholdes industri, lager, plasskrevende handel, transport og friområder.
- 2878 ● Kvalitetene i drabantbyene skal bevares og videreutvikles. Det gjelder blant annet
- 2879 romslige grøntområder, gode lysforhold, lokale sentre og nærhet til tjenester.
- 2880 ● Rødt går imot bygging i Marka. Markagrensa skal ligge fast.
- 2881 ● Rødt går mot utbygging i Gjørsrud/Stensrud. Utbyggingen vil bygge ned et stort
- 2882 sammenhengende natur- og kulturlandskap og kreve omfattende ny
- 2883 transportinfrastruktur.
- 2884 ● Utbyggingen av C6-feltet i Gamlebyen skal stanses. Området skal utvikles som et
- 2885 offentlig grønt- og friområde mellom Bjørvika og Gamlebyen.
- 2886 ● Grønlikaia skal utvikles med en betydelig andel boliger i den allmenne boligsektoren og
- 2887 store, sammenhengende og offentlig tilgjengelige grønt- og naturområder langs fjorden.
- 2888 ● Oslo skal arbeide for at det bygges lokk over E6 ved Furuset, slik at området bindes
- 2889 sammen og det skapes nye grøntområder og byrom. Tiltaket skal ikke øke den samlede
- 2890 veikapasiteten.
- 2891 *For allmenn, ikke-kommersiell boligbygging: se Bolig.*
- 2892 *For Oslo havn: se Samferdsel.*

2893 Samferdsel

2894 Oslo skal være en by der det er lett, rimelig og trygt å komme seg fram, uavhengig av
2895 inntekt, alder, kjønn, funksjonsevne eller hvor i byen en bor. Samferdsel handler ikke bare
2896 om transport, men om frihet til å komme seg til og fra jobb, skole, barnehage, trening,
2897 venner, butikken, legen og familien.

2898 Rødt vil gjøre det mulig for flere å leve gode liv uten bil. Da må kollektivtransport bli bedre og
2899 billigere, fortauene tryggere, sykkelveiene mer sammenhengende og transporttilbudet mer
2900 tilgjengelig for alle. Vi prioriterer fotgjengere foran privatbilisme, syklist foran
2901 parkeringsplasser og kollektivtrafikk foran nye motorveier.

2902 Fortauene tilhører folk

2903 De fleste av oss går hver dag, til hverdagens gjøremål eller mellom transportmidler. Gater,
2904 fortau og gangveier er fellesrom som må være trygge og tilgjengelige også for barn, eldre og
2905 personer med nedsatt funksjonsevne. En gåvennlig by gir oss frihet til å bevege oss i
2906 nærmiljøet og kort vei til det vi trenger.

2907

2908 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2909 • At det skal være enkelt, praktisk og trygt å ferdes til fots i hele Oslo.
- 2910 • Gjennomføre et fortausløft som gjør det enkelt og trygt å gå i hele Oslo, med bredere
2911 fortau, tryggere kryss, belysning, benker og beplantning som vedlikeholdes. Gangveier
2912 skal i størst mulig grad skjermes mot biltrafikk.
- 2913 • Prioritere skoleveier og gangforbindelser til helse- og omsorgstilbud og
2914 kollektivknutepunkter. Alle barneskoler skal ha trygg adkomst for gående, og biltrafikken
2915 rundt skolene skal reduseres.
- 2916 • Sikre universelt utformede fortau og gangveier hele året, med snørydding, strøing og
2917 godt vedlikehold. Feilparkering skal ikke hindre framkommeligheten.
- 2918 • Ved kollektivknutepunkter og andre naturlige møtepunkt skal det settes opp enkel og
2919 tydelig informasjon om gangveier, målpunkter og kollektivholdeplasser i nærheten.
- 2920 • I villastrøk og andre områder uten fortau skal gateparkering reduseres der det er
2921 nødvendig for å gi trygg plass til gående.
- 2922 • Fortau, gangveier og gågater skal være for gående.

2923 Trygt å sykle i hele byen

2924 Flere skal kunne bruke sykkelen til hverdagens reiser. Det gir større frihet til å leve uten bil,
2925 bedre folkehelse og mer byliv. Oslo er fortsatt for lite tilrettelagt for syklist. Utrygge veier og
2926 manglende forbindelser gjør at mange lar sykkelen stå.

2927

2928 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 2929 • Bygge et sammenhengende og trygt sykkelveinett i hele byen, uten brå avslutninger som
2930 tvinger syklist ut i farlige kryss og uoversiktlige veistreknings.

- 2931 ● Sykkeltraseer skal i størst mulig grad skilles fra biltrafikk og fotgjengere, med egne
- 2932 sykkelveier, opphøyde sykkelfelt eller gater der sykkel prioriteres. Felles gang- og
- 2933 sykkelvei kan benyttes der det er god plass og lav konflikt.
- 2934 ● Dersom hensynet til syklistene kommer i konflikt med privatbilisme og gateparkering, skal
- 2935 trygge sykkeløsninger prioriteres.
- 2936 ● Skoleveier skal prioriteres i sykkelplaneringen, slik at flere barn og unge kan gå og sykle
- 2937 trygt til skolen.
- 2938 ● Sykkelveier skal brøytes, strøs og vedlikeholdes hele året.
- 2939 ● Bygge flere trygge sykkelparkeringsplasser ved kollektivknutepunkter, skoler,
- 2940 idrettsanlegg, biblioteker, kulturbygg, arbeidsplasser og butikker. Alle nye næringsbygg,
- 2941 kulturbygg, skoler og offentlige bygg skal ha trygg sykkelparkering.
- 2942 ● Flere parkeringsplasser for bil skal erstattes med sykkelparkering, særlig innenfor Ring 2
- 2943 og ved kollektivknutepunkter.
- 2944 ● Ta sterkere offentlig kontroll over bysykkelordningen, utvide sykkelparken, heve
- 2945 kvaliteten og tilby flere elsykler og lastesykler. Bygge ut ordningen til Ring 3, Oslo sør,
- 2946 Østensjø, Groruddalen og andre deler av ytre by.
- 2947 ● Oslo kommune som arbeidsgiver skal gjøre det lettere for ansatte å sykle til jobb, med
- 2948 trygg sykkelparkering, garderobesett der det trengs, støtte til piggdekk og enkel tilgang til
- 2949 sykkel-service.
- 2950 ● Oslo kommune skal legge bedre til rette for lastesykler, familiesykler og elsykler, slik at
- 2951 flere kan klare hverdagsreiser uten privatbil.

2952 **Små elektriske kjøretøy og elsparkesykler**

2953 Elsparkesykler, eller "ståmopeder" som de også kan kalles, har på kort tid forandret det

2954 offentlige byrommet i Oslo. Det som startet som et forsøk på å fremme grønn mikromobilitet,

2955 har utviklet seg til en kommersialisert og delvis uregulert transportform som skaper alvorlige

2956 utfordringer for trafiksikkerhet og fremkommelighet. Kombinasjonen av rask kommersiell

2957 vekst og svak offentlig styring har ført til utrygghet for ulike grupper. Grønn mobilitet kan ikke

2958 være sosialt blind og sikkerhetsmessig uansvarlig. Når eldre, synshemmede og

2959 bevegelsehemmede presses ut av sentrum, og mennesker skades, er ikke denne formen

2960 for mikromobilitet en bærekraftig løsning.

2961 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 2962 ● Antallet utleie-elsparkesykler i Oslo skal kuttes til maksimalt 8000 enheter.
- 2963 ● Oslo kommune skal arbeide for forbud mot bruk av elsparkesykler på fortau og andre
- 2964 gangarealer der fotgjengere skal kunne ferdes trygt.
- 2965 ● Opprette flere forbuds- og sakesoner ved kollektivknutepunkter, skoler, barnehager,
- 2966 sykehjem, parker, gravlunder, gågater og andre områder med mange gående. Bruke
- 2967 geofencing, gebyrer og strengere krav for å hindre feilparkering og farlig kjøring.
- 2968 ● Utleie-elsparkesykler skal bare kunne parkeres på faste, merkede plasser der de ikke
- 2969 hindrer gående, rullestolbrukere, synshemmede, barnevogner, varelevering eller
- 2970 nødetater.
- 2971 ● Oslo skal arbeide for høyere aldersgrense for leie av elsparkesykler, med digital
- 2972 alderskontroll ved registrering og leie.
- 2973 ● Utleieselskaper som ikke følger kommunens krav til rydding, parkering, sikkerhet og
- 2974 framkommelighet, skal miste retten til å drive i Oslo.

- 2975 • Utleieselskaper skal betale hele kostnaden de påfører kommunen i form av kontroll,
2976 regulering, rydding og oppfølging.
- 2977 • Prioritere trygge sykkelveier, kollektivtransport, gange og universelt utformede byrom
2978 framfor kommersiell mikromobilitet.
- 2979 • At utleieselskaper skal respektere private gårdseieres ønske om parkeringsforbud.

2980 **Kollektivtilbud og -priser**

2981 Rødt jobber for at kollektivtransporten i Oslo skal være gratis å bruke for alle, finansiert av
2982 fellesskapet. Tilgjengelig og rimelig kollektivtransport er viktig for å kunne nå klimamålene.
2983 Rødt ønsker derfor reduksjon i passasjerbetaling og utbygging av kollektivtilbudet.

2984 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 2985 • Utvide gyldigheten på enkeltbilletter til tre timer og redusere enkeltbillettprisene.
- 2986 • Innføre en permanent ordning med at barn og ungdom fram til de er 18 år reiser gratis,
2987 alle dager.
- 2988 • Studentrabatt på kollektivtrafikk uten øvre aldersgrense.
- 2989 • All kollektivtransport og alle holdeplasser og stasjoner i Oslo skal være universelt
2990 utformet.
- 2991 • Styrke kollektivforbindelser på tvers av Groruddalen.
- 2992 • Prioritere utbygging av skinnebasert kollektivtrafikk.
- 2993 • Drift, vedlikehold, punktlighet og kapasitet i kollektivtransporten skal prioriteres, også
2994 som en del av byens beredskap.
- 2995 • Digitale løsninger skal være et supplement, ikke en tvang. Det skal alltid være mulig å
2996 reise kollektivt uten å være avhengig av smarttelefon.

2997 **Demokratisk styring av kollektivtrafikken**

2998 I dag går nesten en tredel av pengene fra Oslo kommune til Ruter med til å dekke kostnader
2999 på prosjekter uten direkte tilknytning til kapasitetsøkende transport. Mens infrastrukturen på
3000 bakken lider under stort etterslep på vedlikehold, forsvinner betydelige ressurser inn i et
3001 komplekst nettverk av digitale satsinger, såkalte autonome mobilitetsløsninger
3002 ("selvkjørende" biler) og administrativt dobbeltarbeid.

3003 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3004 • Ruter skal styres tydeligere politisk, med åpne prioriteringer og mer demokratisk kontroll.
- 3005 • Oslo kommune skal arbeide for at kollektivtrafikken gradvis tas tilbake i offentlig
3006 egenregi, med egne ansatte og bedre kontroll over drift, beredskap, kvalitet og
3007 arbeidsvilkår.
- 3008 • Bruke Oslomodellen aktivt i kollektiv- og transportanbud for å bekjempe sosial dumping.
3009 Anbud skal ikke brukes til å presse lønn, pensjon, arbeidstid eller bemanning nedover.
- 3010 • Oslo skal si nei til dyre teknologipiloter som ikke gir folk et bedre kollektivtilbud. Nye
3011 løsninger må vurderes etter nytte for reisende, klima, tilgjengelighet og kostnad.
- 3012 • Oslo skal bruke eierskapet i Ruter til å redusere konsulentbruken og bygge opp mer
3013 kompetanse internt.
- 3014 • Arbeidstidsordninger, pauser, toalettforhold, hvilemuligheter, sikkerhet og HMS for
3015 ansatte i kollektivtransporten skal være en del av kommunens samferdselspolitikk.

3016 Transport for alle

3017 Alle skal kunne komme seg til arbeid, skole, helsehjelp, dagtilbud, fritidsaktiviteter, familie og
3018 venner - også de som ikke kan bruke vanlig kollektivtransport. Tilrettelagt transport (TT) er
3019 helt avgjørende for mange funksjonshemmede og andre som ikke kan bruke buss, trikk,
3020 T-bane eller tog. Eldre som trenger transport til rehabilitering, dagtilbud, helsehjelp eller
3021 sosiale møteplasser, skal ikke bli sittende hjemme fordi bydelen har dårlig råd eller fordi
3022 tilbudet varierer fra sted til sted.

3023 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3024 • Oslo skal ha et transporttilbud som gjør det mulig for eldre, funksjonshemmede og andre
3025 som ikke kan bruke vanlig kollektivtransport, å delta i byen og leve frie liv.
- 3026 • Aldersvennlig transport skal være tilgjengelig i hele byen, og være en byomfattende
3027 ordning, drift og administrasjon skal ligge sentralt, og ikke på bydelsnivå slik at tilbudet
3028 kan bli en salderingspost.
- 3029 • Aldersvennlig transport til rehabilitering, dagtilbud, helsetjenester, fritidsaktiviteter og
3030 sosiale møteplasser skal styrkes.
- 3031 • TT-tilbudet skal styrkes og utvikles i tett samarbeid med brukerne, pårørende og
3032 brukerorganisasjonene. Søknader om TT-kort skal behandles av saksbehandler med
3033 helsekompetanse.
- 3034 • TT-tilbudet skal driftes av kommunen, ikke settes ut på anbud.
- 3035 • Taket på antall TT-reiser skal fjernes.
- 3036 • Egenandelen på TT-reiser skal aldri være høyere enn prisen på vanlig kollektivbillett.
- 3037 • TT-transporten skal være trygg både for passasjerene og for sjåførene, med god kvalitet,
3038 forutsigbarhet og anstendige arbeidsvilkår.
- 3039 • Oslo kommune skal gjøre om flere parkeringsplasser til HC-parkeringsplasser, særlig i
3040 sentrum, ved kollektivknutepunkter, helsebygg, kulturarenaer og andre viktige
3041 møteplasser.
- 3042 • TT-transport skal også kunne brukes utenfor Oslo.

3043 Mindre biltrafikk

3044 Rødt vil redusere biltrafikken i Oslo, men vi vil gjøre det på en rettferdig måte. Det er forskjell
3045 på å kjøre bil gjennom byen fordi det er behagelig, og å være avhengig av bil fordi du jobber
3046 turnus, har dårlig kollektivtilbud, er håndverker, har funksjonsnedsettelse, omsorgsansvar
3047 eller små barn. Når biltrafikken reduseres, skal folk få et bedre og billigere kollektivtilbud som
3048 alternativ, særlig i ytre by.

3049 Privatbilismen tar store arealer, skaper kø, støy, svevestøv, ulykker og dårligere
3050 framkommelighet for kollektivtrafikken. Elbiler er bedre enn fossilbiler for klima og lokal
3051 luftforurensning, men de løser ikke problemene med kø, arealbruk, ulykker eller behovet for
3052 mindre biltrafikk.

3053 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3054 • Oslo skal utvikles slik at privatbilismen reduseres, og flere får reelle alternativer til bil i
3055 hverdagen.
- 3056 • Veipricing, rushtidsavgifter og bompenger skal bare brukes sammen med kraftige
3057 forbedringer i kollektivtilbudet og lavere billettpriser, og må innrettes sosialt rettferdig.

- 3058 ● Bilrestriksjoner skal først og fremst ramme unødvendig bilbruk der folk har gode
- 3059 alternativer, ikke folk som mangler reelle transportmuligheter.
- 3060 ● Rødt støtter ikke nye kapasitetsøkende motorveiprosjekter inn mot eller gjennom Oslo.
- 3061 ● Flere kommunale veier skal stenges for ordinær gjennomkjøring med privatbil der det gir
- 3062 tryggere nærmiljøer, bedre kollektivframkommelighet og mer plass til gående og
- 3063 syklende.
- 3064 ● Ring 1 og Hammersborgtunnelen skal brukes som kollektivtrasé.
- 3065 ● Etablere flere kollektivfelt på Oslos viktigste veier. Der det mangler kollektivfelt på store
- 3066 flerfeltsveier, samt på Ring 3, skal ett av de eksisterende kjørefeltene gjøres om til
- 3067 kollektivfelt. Kollektivtrafikken må gis prioritet i kryss og på steder der den forsinkes.
- 3068 ● Trondheimsveien skal gjøres om til kommunal vei og miljøgate med lavere fartsgrense
- 3069 mellom Sinsenkrysset og Grorud.
- 3070 ● Offentlige parkeringsplasser skal reduseres i områder med god kollektivdekning, særlig
- 3071 innenfor Ring 2.
- 3072 ● Innfartsparkering ved kollektivknutepunkter i utkanten av byen skal videreutvikles, slik at
- 3073 færre trenger å kjøre inn i byen.
- 3074 ● Fjerne elbilers adgang til kollektivfelt og avgiftsbelegge parkeringsplasser for elbiler med
- 3075 samme takst som for andre kjøretøy.
- 3076 ● Piggdekkavgift og miljøfartsgrenser skal opprettholdes.
- 3077 ● Farten skal reduseres på flere veistrekninger for å redusere støy, svevestøv,
- 3078 luftforurensning og trafikkfare.
- 3079 ● Det skal etableres flere fotobokser og automatisk trafikk kontroll på utsatte veistrekninger i
- 3080 Oslo, også på veier med lavere fartsgrenser.
- 3081 ● Arbeidet med bilfritt Oslo sentrum skal fullføres. Sentrum skal bli bilfritt, ikke bare
- 3082 utslippsfritt.
- 3083 ● Ved lokk over E6 ved Furuset eller Manglerud skal total veikapasitet ikke økes.

3084 *For Furuset-lokket og byutvikling: se Byplanlegging og byutvikling.*

3085 **Bildeling**

3086 Mange trenger bil av og til, men ikke nødvendigvis egen bil hver dag. Bildeling kan gjøre det

3087 lettere å leve uten privatbil, frigjøre gateareal og redusere behovet for parkeringsplasser.

3088 Men bildeling må være tilgjengelig i hele byen, ikke bare et dyrt app-tilbud for folk i indre by

3089 med god råd.

3090 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3091 ● Oslo skal legge bedre til rette for bildeling som et reelt alternativ til privatbil.
- 3092 ● Prioritere ideelle, kooperative og offentlig styrte bildelingsløsninger. Reserve flere
- 3093 kommunale parkeringsplasser først og fremst til ideelle bildelingsselskaper, særlig ved
- 3094 kollektivknutepunkter, i borettslag, sameier og områder der mange kan klare seg uten
- 3095 egen bil.
- 3096 ● Bildeling skal bygges ut også i ytre by, Groruddalen og Oslo sør.
- 3097 ● Bildelingsplasser skal ha god ladeinfrastruktur, og ordningene må også omfatte varebiler
- 3098 og biler som kan brukes av familier, borettslag, frivillighet og små næringsdrivende.
- 3099 ● Ved nye boligprosjekter skal bildeling, sykkelparkering, lastesykler og gode
- 3100 kollektivløsninger brukes til å redusere behovet for private parkeringsplasser.

3101 Beboerparkering

3102 Gateparkering er bruk av fellesskapets areal. Beboerparkering kan bidra til mindre
3103 letekjøring, mindre fremmedparkering og mer orden i bolig gatene. Samtidig må ordningen
3104 brukes til å frigjøre plass til fortau, trær, sykkelparkering, HC-parkering, varelevering,
3105 bildeling og trygge skoleveier.

3106 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3107 • Beboerparkering skal videreføres som et virkemiddel for mindre letekjøring og bedre
3108 styring av gatearealet.
- 3109 • Parkeringspolitikken skal brukes til å redusere unødvendig privatbilisme i områder med
3110 godt kollektivtilbud.
- 3111 • Prisen på beboerparkering skal være lavere enn prisen på ordinær gateparkering, men
3112 ikke så lav at offentlig gategrunn blir billig langtidslagring av private biler i områder med
3113 innført beboerparkering.
- 3114 • Oslo skal utrede en mer rettferdig beboerparkeringsordning, der det kan koste mer for
3115 husholdninger med flere biler og for store, tunge biler som tar mye plass.
- 3116 • HC-parkering, nyttetraffikk, hjemmetjeneste, varelevering, bildeling og nødvendig
3117 transport skal prioriteres når gateareal omdisponeres.
- 3118 • Inntekter fra beboerparkering og gateparkering skal i større grad gå tilbake til lokale
3119 tiltak: trafikksikring, sykkelparkering, trær og grønnere gater.

3120 Nyttetraffikk, varelevering og drosje

3121 En by med mindre privatbilisme må ha plass til transporten som får hverdagen til å fungere.
3122 Varer skal fram, håndverkere og hjemmetjenesten skal komme til, og folk skal kunne bruke
3123 drosje og tilrettelagt transport. Når vi fordeler gatearealet, må denne trafikken få plass
3124 samtidig som vi skjærer bomiljøene og gjør det trygt å gå og sykle. De som kjører og
3125 leverer, må kunne gjøre jobben sin uten urimelig tidspress og farlige arbeidsforhold.

3126

3127 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3128 • Tryggere og mer seriøs drosjenæring, med bedre kontroll, kvalitetssikring og anstendige
3129 lønns- og arbeidsvilkår. Rødt vil reversere liberaliseringa i taxibransjen som ble igangsatt
3130 av Høyre, Frp og Venstre.
- 3131 • Organisere vareleveringen bedre med kortere kjøreruter, samordnede leveranser og
3132 fungerende losse- og lastesoner som ivaretar myke trafikanter sikkerhet og
3133 kollektivtransportens framkommelighet. Sjøfører skal kunne gjøre jobben uten å presses
3134 til å bryte regler.
- 3135 • Oslo skal sikre praktiske løsninger for nødvendig yrkestrafikk, varelevering,
3136 hjemmetjeneste, håndverkere, vaktmestere, tekniske tjenester og servicebiler.
- 3137 • Varelevering i boligområder skal begrenses til bestemte tidsrom på dagtid, slik at
3138 beboere skjermes mot unødvendig støy og trafikkbelastning.
- 3139 • Etablere et eget tungtransportnett og arbeide for forbud mot tungtransport i boligområder
3140 mellom kl. 22 og 06.
- 3141 • Opprette flere parkeringsplasser og parkeringsanlegg for nyttetraffikk, særlig ved Alnabru
3142 og andre viktige logistikkområder, for å hindre parkering og tomgangskjøring i bomiljøer.
- 3143 • Det skal bygges ut flere hurtigladere for elektriske varebiler, drosjer og tunge kjøretøy.

- 3144 • Mer gods skal flyttes fra vei til bane og sjø, og Alnabruterminalen skal videreutvikles for å
3145 håndtere økt godsvolum.
- 3146 • Bekjemping av sosial dumping i budbilbransjen, varelevering, turbuss, drosje og annen
3147 nyttetransport.
- 3148 • Bilfrie og bilreduserte soner skal fortsatt være åpne for nødvendig transport, som
3149 kollektivtrafikk, drosje, TT-transport, HC-transport, varelevering, hjemmetjeneste og
3150 utrykningskjøretøy.

3151 *For tiltak mot sosial dumping, kontroll med drosjenæringen og krav til lønns- og*
3152 *arbeidsvilkår: se Arbeidsliv.*

3153 Jernbanen i Oslo Øst

3154 Jernbanelinjene mellom Oslo S og Bryn (Brynsbakken) er Norges mest trafikkerte åpne
3155 trasé. Det er en viktig kollektivtransportåre for pendlere og gods, men lager også helsefarlig
3156 støy døgnet rundt og er en barriere gjennom Gamle Oslo. Så lenge togene dunder mellom
3157 husveggene i Gamlebyen, bidrar det til å opprettholde forskjeller mellom øst og vest i Oslo
3158 og hindrer god byutvikling i Gamle Oslo.

3159 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3160 • Bane NOR må pålegges å støyskjærme mer av Brynsbakken i forbindelse med den
3161 planlagte kapasitetsutvidelsen.
- 3162 • Rikstunnelen og tunnel videre fra Oslo S og østover må inn i Nasjonal transportplan.
- 3163 • Tunnelutredningene fra sent nittitalt tas opp igjen, bearbeides og vedtas på nasjonalt
3164 nivå.
- 3165 • At verdien av frigjorte områder til byutvikling og grønne passasjer og lunger etter bygging
3166 av tunnel tas med i kostnadsberegningene.

3167 Oslo havn

3168 Oslo trenger en moderne havn som sikrer vareforsyning, arbeidsplasser og beredskap, og
3169 gjør det mulig å flytte mer gods fra vei til sjø og bane. Havnepolitikken skal styres av
3170 fellesskapets behov. Eiendomssalg og prestisjeprosjekter skal ikke legge premissene for
3171 havnas utvikling.

3172 Fjorden er ikke et restareal. Den brukes til bading, padling, friluftsliv og naturopplevelser og
3173 er et leveområde for sårbar natur. Rødt vil legge føre-var-prinsippet til grunn for store havne-
3174 og fjordprosjekter. Konsekvensene må være kjent før store beslutninger tas.

3175 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3176 • Store havne- og fjordprosjekter skal ikke vedtas før konsekvensene for natur,
3177 forurensede masser, sikkerhet, trafikk, friluftsliv og kostnader er åpent, uavhengig og
3178 etterprøvbart utredet. Behovet for sikkerhetstiltak, inkludert skipstøtvern, skal inngå.
- 3179 • Oslo havn skal sikres nok areal og ressurser til moderne havnedrift, og skal ikke presses
3180 til å finansiere drift gjennom eiendomssalg.
- 3181 • Mer gods skal flyttes fra vei til sjø og bane, samtidig som bomiljøer i øst og sør skjermes
3182 mot støy, luftforurensning og tungtrafikk.
- 3183 • Havnepolitikken skal ta hensyn til beredskap, arbeidsplasser, klima, natur, friluftsliv og
3184 byutvikling samlet – ikke bare kortsiktig økonomi.

- 3185 • Fjorden, øyene, naturreservatene og folks tilgang til sjøen skal veie tungt i alle
3186 havnebeslutninger.
- 3187 • Rødt vil arbeide for at flytting av utenriksfergene stanses, endres eller utredes på nytt
3188 dersom beslutningen viser seg å bygge på mangelfull kunnskap om natur, sikkerhet,
3189 trafikk, forurensede masser eller kostnader.

3190 **Klima, miljø og natur**

3191 Vi merker nå klimaendringene på kroppen, både globalt og lokalt i Oslo. Nærnatur bygges
3192 ned, arter forsvinner med uante konsekvenser og det norske forbruket går allerede ut over
3193 naturens tålegrenser. Ivaretagelse av naturen rundt oss er viktig i seg selv, for alle oss som
3194 bor i byen, for det biologiske mangfoldet og for framtidens generasjoner. Derfor må
3195 klimapolitikken være på naturens premisser, både nasjonalt og lokalt.

3196 Vi Oslo-folk er heldige ved at vi har relativt god tilgang til natur med Marka, fjorden, elver og
3197 parker. Men i tråd med den delte byen, er det også en skjev fordeling av tilgang på
3198 blågrønne områder i Oslo i dag, hvor de fattigste områdene har mindre tilgang til blågrønne
3199 områder og er mer utsatt for skadelig luftforurensning enn de mer velstående. De med mest
3200 penger skal ikke avgjøre saker på bekostning av flertallet i byen, og tilgangen til nærnatur er
3201 viktig å sikre uavhengig av hvor i byen vi bor. Med Rødts politikk blir Oslo et positivt bidrag i
3202 kampen mot klimaendringer, mot naturtap og for et godt miljø for alle.

3203 *For arealnøytralitet og styring av utbygging: se [Byplanlegging og byutvikling](#).*

3204

3205 **Naturvern og biologisk mangfold**

3206 Oslomarka er både viktig for naturmangfoldet og unik som natur- og rekreasjonsområde for
3207 byens befolkning. Her må natur- og kulturvern prioriteres over andre hensyn. Tilgangen til
3208 blågrønne områder er skjevt fordelt mellom oss som bor i byen, mens nytteverdien av å ha
3209 natur i umiddelbar nærhet er lik for alle. Rødt vil sikre en sosial utjevning for tilgang til dette
3210 godet, uavhengig av privatøkonomi.

3211 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3212 • Markagrensa må bestå, og randsonen mellom bebyggelsen og Marka må bevares fri for
3213 idrettsanlegg og boligutbygging.
- 3214 • Områder hvor rødlista dyre- eller plantearter holder til eller vokser, må vernes.
- 3215 • Ulven i Oslomarka må vernes.
- 3216 • Kommunen skal bruke stedegne arter når den planter i grønne områder, og unngå trær
3217 og busker på fremmedartslista. Hagesenter skal ikke kunne tilby arter fra
3218 fremmedartslista.
- 3219 • Oslo skal lage en plan for byens oppfølging av Naturavtalen, som innebærer verning av
3220 30% av områdene på land og til vanns.
- 3221 • Øke andelen grønne tak i kommunen, både på kommunale bygg og som krav ved
3222 utbygginger.
- 3223 • Etablere grøntområder i byggesonen slik at Oslo utvikler seg mot den kommunale
3224 målsettingen om 300 meter fra innbyggernes bolig til nærmeste grøntområde. Områder
3225 med lite grøntstruktur og lavinntektsfamilier prioriteres.
- 3226 • Oslo kommune skal innføre meldeplikt for hogst. Eventuelle søknader om nye
3227 skogsbilveier skal behandles etter plan- og bygningsloven for å sikre god
3228 konsekvensutredning.
- 3229 • Oslo kommune skal ha nullvisjon for tap av naturmangfold. Naturmangfoldet skal
3230 ivaretas på naturens premisser, og leveområder for planter og dyr skal bevares og
3231 knyttes sammen i byen.

- 3232 • Verne Haugerudmorenen med sine geologiske naturverdier, og edelløvskogen i
- 3233 Gaustadskogen.
- 3234 • Videreutvikle biomangfoldet i flere av byens parker ved å supplere monokulturer av
- 3235 gressplen med blomsterenger.

3236 **Oslofjorden, elver og bekker**

3237 Oslofjorden med sine øyer er et unikt rekreasjonsområde for byens befolkning. Samtidig er
3238 fjordsystemer svært sårbare kystmiljøer som påvirkes kraftig av menneskelig aktivitet.
3239 Befolkningsveksten i de urbane områdene rundt Indre Oslofjord har ført til økende utslipp og
3240 påvirkning, og en endring i økosystemene på havbunnen. Utslipp i og forurensing av
3241 Oslo-elvene skader økosystemet både i elvene og fjorden der de renner ut i havet. Etter
3242 store investeringer i renseanlegg fra Oslo kommune renses nå 75-80% av nitrogen fra
3243 kloakken før utslipp. Dette er den største forurensingskilden fra Oslo til Oslofjorden.

3244 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3245 • Det må bevilges økte midler til vann- og avløpsetatens arbeid med oppgradering av
- 3246 ledningsnett, spesielt med tanke på separering av over- og avløpsvann. Dette er viktig
- 3247 for å forhindre at ubehandla kloakk renner direkte ut i elvene eller fjorden.
- 3248 • Gjennomføre ytterligere rensing av kloakk før utslipp.
- 3249 • Oslo kommune skal samarbeide med kommunene rundt Oslofjorden om å redusere
- 3250 utslipp og forurensning og bedre miljøtilstanden i fjorden.
- 3251 • Bekkeløp må benyttes til å hindre overbelastning på byens renseanlegg ved å utnytte
- 3252 traseer for lukkede bekkeløp til flomveier, skille avløp fra gamle bekkeløp og åpne lukkede
- 3253 bekkeløp.
- 3254 • Gjennnføre krav om fordrøying og sandkummer før overflatevann fra harde flater
- 3255 tilføres byens elver.
- 3256 • Verne de ti elvene og elvedalene i Oslo, med mål om gjenåpning, styrket biologisk
- 3257 mangfold, rent vann og brede grøntområder. Det bør bli mulig å bade og fiske i alle
- 3258 hovedvassdragene i byggesonen.
- 3259 • Byggeforsbudet innen 20 meter fra elvebreddene og 12 meter fra bekkene må overholdes
- 3260 og unntaksbestemmelser unngås.
- 3261 • Det skal etableres gangveier langs elvene.
- 3262 • Aurevannsbekken under tidligere Huken pukkverk gjenåpnes.

3263 *For kyststi og allmenn tilgang til strandsonen: se Byplanlegging og byutvikling.*

3264 **Ombruk, gjenvinning og avfallshåndtering**

3265 Oslo kommune må legge til rette for gjenbruk, ombruk og deling i større grad enn i dag, både
3266 for enkeltpersoner og selskaper. Plastforsøpling er et alvorlig og økende problem. Som
3267 fjordby har Oslo et særlig ansvar for å forhindre at plast og andre avfallsstoffer havner i
3268 havet. I tillegg er det god klima- og naturpolitikk å gjenbruke ressurser, begrense forbruk og
3269 sikre god avfallshåndtering.

3270 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3271 • Utvide ordningen med flere byttehyller og byttecontainere.
- 3272 • Utvide ordningen med utlån av verktøy gjennom bibliotekene. Støtte utlånsordninger for
- 3273 sports- og fritidsutstyr, og gjøre disse kjent blant innbyggerne.

- 3274 • Kommunale virksomheter skal så langt som mulig miljøsertifiseres.
- 3275 • Forby engangsgriller på kommunal grunn.
- 3276 • Etablere bedre avfallshåndtering i kystnære områder, på øyene og langs elvebreddene
- 3277 for å unngå at plast og annet avfall ender opp i havet.
- 3278 • Gjeninnføre tøyleietilskudd for småbarnsfamilier i kommunen.
- 3279 • Gjenbruke grus som benyttes til strøing gjennom vinteren.
- 3280 • Oslo kommune skal ha gjenbruk, ombruk og reparasjon av egne kontormøbler og -utstyr
- 3281 som førstevalg. Ansette egen møbelforvalter med ansvar for dette, og sette av et område
- 3282 for oppbevaring og reparasjon av møbler og kontorutstyr.
- 3283 • Utvide muligheter for gjenbruk av byggevarer og videreformidling av ubrukte byggevarer.
- 3284 • Kommunens leke- og aktivitetsplasser, inkludert barnehagenes uteområder, skal i størst
- 3285 mulig grad bestå av naturmaterialer og miljøvennlige fallunderlag. Dette skal være
- 3286 førende både ved etablering av nye leke- og aktivitetsplasser og ved rehabilitering av
- 3287 eksisterende.
- 3288 • Oslo kommune skal begrense innkjøp av engangsplastprodukter og fase ut unødvendige
- 3289 plastprodukter, og fokusere på kvalitet og holdbarhet for nyinnkjøp.
- 3290 • Utvide kildesorteringen til offentlige søppelkasser, blant annet i kollektivtransporten og på
- 3291 gateplan.

3292 **Klima - utslippsreduksjon og tilpasning**

3293 I fravær av en radikal, nasjonal klimapolitikk kan Oslo kommune bidra til å vise vei. Effektive
 3294 klimapolitiske virkemidler er det staten som bestemmer over, og kommunen har ofte
 3295 begrenset myndighet til å regulere utslipp. Likevel sitter kommunen på noen virkemidler som
 3296 kan bidra til å redusere utslippene. Særlig gjennom god arealplanlegging kan kommunen
 3297 tilrettelegge for at Oslo blir en lavutslippsby.

3298 Ettersom den globale oppvarmingen fortsetter, vil ekstreme værmønstre forsterkes, og
 3299 byutviklingen må ta høyde for dette. Dagens systemer for håndtering av overvann har
 3300 allerede for liten kapasitet, og dette vil forsterkes de kommende årene. Havnivåstigning,
 3301 høyere vannføring i elvene og andre konsekvenser av klimaendringene må også tas hensyn
 3302 til i videre byutvikling og utbygging. Her må vi styrke naturens og byens motstandskraft i
 3303 møte med klimaendringene.

3304 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3305 • Fullskala karbonfangst- og -lagringsanlegg på alle avfallsforbrenningsanleggene i Oslo.
- 3306 • Redusere klimagassutslipp i kommunale kantiner ved å redusere matsvinn og velge
- 3307 matvarer med lavere klimabelastning
- 3308 • Kommunens ansatte skal så langt det er mulig benytte seg av miljøvennlig transport på
- 3309 reiser i sine virksomheter. Hvis mulig, bør videokonferanser brukes framfor unødvendige
- 3310 reiser.
- 3311 • Å redusere utslipp av luftforurensning og klimadrivere fra vedfyring i Oslo kommune, og
- 3312 støtte tiltak som begrenser fyring i gamle ikke-rentbrennende ovner.
- 3313 • Alle bygg- og anleggsplasser i Oslo kommune skal bli utslippsfrie innen 2030.
- 3314 • Å etablere fornybar energiproduksjon på alle kommunale bygg der det er praktisk mulig.
- 3315 Dette kan være blant annet solceller og bergvarme.
- 3316 • Kommunen skal støtte tiltak for ren energiproduksjon og energieffektivisering i borettslag,
- 3317 sameier og aksjelag.
- 3318 • Det skal være forbud mot anløp av cruiseskip i Oslo.

- 3319 ● Etablere flere grøntområder og stille strengere krav til naturlig overvannshåndtering i
- 3320 utbyggingsprosjekter. Dette må også inkludere planting av trær for mer skygge og gode
- 3321 lokalklimatiske forhold.
- 3322 ● Bygge kompetanse hos plan- og byggesaksbehandlere, slik at klima- og
- 3323 klimatilpasningstiltak blir vurdert og benyttet ved utbyggingssaker.
- 3324 ● Oslo skal bli en reklamefri by. Reklame for fossilbaserte varer, tjenester og selskaper
- 3325 skal forbys.
- 3326 ● Oslo kommune skal som hovedregel vekte forbruksreduksjon og reduksjon av
- 3327 klimagassutslipp blant de høyest prioriterte kriteriene i sine anskaffelser. Gjenbruk,
- 3328 ombruk og reparasjon skal vurderes før nye innkjøp. Lokale aktører bør benyttes for å
- 3329 øke etterspørselen og kunnskapen lokalt.
- 3330 ● Oslo kommune skal unngå tap av matjord og dyrkbar mark innenfor kommunegrensen.
- 3331 Ved arealplanlegging skal bevaring av matjord vektes tungt, og all omdisponering krever
- 3332 kompensierende tiltak.
- 3333 ● Tilrettelegge for, og øke støtten til, ordninger for urbant landbruk, markedshager og
- 3334 småskala grøntproduksjon. Ledige arealer for lokal matdyrking skal aktivt
- 3335 tilgjengeliggjøres.
- 3336 *For utslippskutt fra transport: se Samferdsel.*
- 3337 *For beredskap mot ekstremvær og naturfare: se Beredskap og trygghet.*

3338 Beredskap og trygghet

3339 Vi lever i en tid der flere kriser kan treffe oss samtidig. Krig og sikkerhetspolitisk uro,
3340 pandemi, ekstremvær, strømbrudd, digitale angrep, svikt i vannforsyning og press på
3341 offentlige tjenester gjør beredskap til et av de viktigste spørsmålene for Oslo i årene
3342 framover.

3343 For Rødt handler beredskap om mer enn planer, øvelser og tekniske systemer. Det handler
3344 om hvem som har kontroll over de livsviktige funksjonene i samfunnet. Det handler om hvem
3345 som får hjelp når noe skjer. Og det handler om hvem som har råd, plass og nettverk til å
3346 klare seg selv, og hvem som er avhengig av at fellesskapet faktisk fungerer.

3347 Vi bygger ikke trygghet ved å overlate folk til seg selv. Vi bygger trygghet med sterke
3348 offentlige tjenester, demokratisk kontroll over kritisk infrastruktur, lokalsamfunn som kjenner
3349 hverandre, ansatte med tid og kompetanse, og en kommune som er forberedt før krisa
3350 kommer.

3351 Når krisa kommer, må tryggheten være like sterk for dem som bor trangt, har dårlig råd, er
3352 syke, gamle, funksjonshemmede, papirløse migranter eller avhengige av kommunale
3353 tjenester. Derfor vil vi ha en beredskapspolitikk som starter i vanlige folks liv, i bydelene og i
3354 nærmiljøene.

3355 Beredskap er fellesskap

3356 Kutt, privatisering, anbud, underbemanning og markedsstyring gjør byen vår mer sårbar. Når
3357 tjenester presses til å levere akkurat nok i en normalhverdag, finnes det lite å gå på når noe
3358 uvanlig skjer. En hjemmetjeneste som er underbemannet på en vanlig tirsdag, blir ikke
3359 robust i en krisesituasjon av at noen skriver en beredskapsplan. Beredskap må derfor være
3360 en del av hvordan kommunen styres, bemannes og finansieres.

3361 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3362 • Beredskap skal være et grunnleggende hensyn i all kommunal planlegging og
3363 budsjettering.
- 3364 • Oslo kommune skal planlegge for samtidige kriser, som strømbrudd, ekstremvær, bortfall
3365 av mobilnett, digitale angrep og press på helsetjenestene.
- 3366 • Bydelene skal ikke bare få ansvar i beredskapsplanene, men også ressurser, øving,
3367 oppfølging og myndighet til å håndtere kriser lokalt.
- 3368 • Kommunale tjenester skal ha nok bemanning og reservekapasitet til å tåle kriser.
- 3369 • Kritiske kommunale tjenester skal ikke være avhengige av lavest mulig bemanning,
3370 kortsiktige kontrakter eller private leverandører uten demokratisk kontroll.
- 3371 • Ansatte, tillitsvalgte og verneombud skal trekkes inn i beredskapsplanlegging, øvelser og
3372 evalueringer.
- 3373 • Oslo kommune skal samarbeide tettere om beredskap med frivillige organisasjoner,
3374 borettslag, sameier, tros- og livssynssamfunn, idrettslag og andre lokale aktører.

3375 Trygghet for dem som rammes hardest

3376 Egenberedskap er viktig. Det er klokt at folk har vann, mat, varme, medisiner og nødvendig
3377 utstyr hjemme hvis noe skjer. Men vi må være ærlige: Folk har ikke samme mulighet til å
3378 klare seg selv. Mange bor trangt, leier, har dårlig råd, mangler bod, lever alene, er syke,

3379 gamle, har nedsatt funksjonsevne, papirløse migranter eller avhengige av kommunale
3380 tjenester. Og i lengden er det uansett vanskelig å være selvforsynt.

3381 Beredskap kan ikke reduseres til at hver enkelt skal klare seg selv. Vi trenger solidariske
3382 løsninger og kommunen må ta særlig ansvar for dem som ikke kan bygge sitt eget private
3383 beredskapslager eller lene seg på et sterkt nettverk.

3384 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3385 • Kommunal beredskap skal ta utgangspunkt i at Oslo er en delt by, slik at de mest
3386 sårbare ikke blir overlatt til seg selv.
- 3387 • Oslo kommune skal ha konkrete planer for eldre, barn, syke, funksjonshemmede,
3388 rusavhengige, papirløse migranter, folk uten fast bolig, folk i kommunale boliger og andre
3389 som kan rammes særlig hardt i krise.
- 3390 • Hjemmetjenesten, sykehjem, botilbud, krisesentre, barnevern, rus- og psykiske
3391 helsetjenester skal ha egne planer for strømbrudd, ekstremvær, smitteutbrudd og bortfall
3392 av digitale systemer.
- 3393 • Kommunen skal ha oppsøkende beredskap for folk som ikke selv kan oppsøke hjelp
3394 eller informasjon.
- 3395 • Kriseinformasjon skal gis på flere språk og i formater som er tilgjengelige for personer
3396 med funksjonsnedsettelser.
- 3397 • Folk uten bankkort, BankID, smarttelefon eller digital kompetanse skal ikke miste tilgang
3398 til viktig hjelp, informasjon eller tjenester.

3399 Sivil beredskap i krise og krig

3400 Fare for krig, sabotasje, digitale angrep og trusler mot kritisk infrastruktur gjør at Oslo må ta
3401 sivil beredskap på alvor. Samtidig bygger vi ikke trygghet med militarisering av hverdagen,
3402 mistenkeliggjøring av folk eller svekkelse av demokratiske rettigheter.

3403 I krise og krig er kommunens viktigste oppgave å beskytte befolkningen og holde livsviktige
3404 tjenester i gang. Folk må ha vann, mat, varme, helsehjelp, informasjon, omsorg og trygge
3405 steder å gå. Det krever offentlig kontroll, beredskapslagre, øvelser, lokalkunnskap og
3406 tjenester som fungerer også når normalsituasjonen er borte.

3407 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3408 • Oslo kommune skal styrke den sivile beredskapen ved krig, sikkerhetspolitisk krise,
3409 sabotasje og alvorlige trusler mot kritisk infrastruktur.
- 3410 • Kommunens beredskap skal bygge på folkerett, demokratiske rettigheter, åpenhet og
3411 beskyttelse av sivile.
- 3412 • Sivile beredskapsoppgaver skal ikke brukes som begrunnelse for unødvendig
3413 militarisering av offentlige rom, skoler eller lokalsamfunn.
- 3414 • Kommunen skal ha oppdaterte planer for evakuering, innkvartering, mat, vann, varme,
3415 medisiner og omsorg ved alvorlige kriser.
- 3416 • Offentlige tilfluktsrom og andre beskyttelsesrom skal vedlikeholdes, oppgraderes ved
3417 behov og gjøres bedre kjent for befolkningen.
- 3418 • Kommunen skal følge opp at private tilfluktsrom faktisk kan tas i bruk når det trengs.
- 3419 • Informasjon om tilfluktsrom og trygge oppholdssteder skal være enkel, flerspråklig og
3420 tilgjengelig for alle.

- 3421 • Nye store offentlige bygg skal vurderes for flerbruksløsninger som kan fungere som
- 3422 beredskapsrom, samlingssteder eller trygghetspunkter.
- 3423 • Oslo kommune skal øve på kriser der digitale systemer, betalingsløsninger, mobilnett
- 3424 eller strømforsyning ikke fungerer.
- 3425 • Oslo skal ha særskilt beredskap for store hendelser i tunneler, havn, kollektivsystemet og
- 3426 områder med farlig gods.

3427 Digital beredskap og demokratisk kontroll

3428 Oslo kommune er helt avhengig av digitale systemer. Skole, helse, hjemmetjeneste, vann,

3429 avløp, lønn, byggesaker, kommunikasjon, journaler og kriseledelse trenger trygg digital

3430 infrastruktur. Det gjør kommunen sårbar.

3431 Digitale angrep, teknisk svikt, leverandørlåsing og avhengighet av store globale

3432 teknologiselskaper er ikke bare IT-spørsmål. Det handler om demokrati, sikkerhet og makt.

3433 Når kritiske kommunale tjenester styres gjennom systemer kommunen ikke kontrollerer godt

3434 nok, svekkes også folkestyret.

3435 Vi vil ha digital beredskap og digital uavhengighet. Oslo skal bruke teknologi der det gjør

3436 tjenestene bedre, men ikke gjøre seg blindt avhengig av kommersielle plattformer, lukkede

3437 systemer og selskaper som kan endre vilkår, priser eller tilgang uten demokratisk kontroll.

3438 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3439 • Oslo kommune skal lage en egen strategi for digital beredskap og digital suverenitet.
- 3440 • Kritiske kommunale data skal lagres og behandles under norsk eller europeisk
- 3441 jurisdiksjon.
- 3442 • Kommunen skal redusere avhengigheten av globale teknologiselskaper og lukkede
- 3443 systemer.
- 3444 • Åpne standarder og åpen kildekode skal brukes der det er mulig og forsvarlig.
- 3445 • Kommunen skal ha exit-strategier fra leverandørlåsing i kritiske digitale systemer.
- 3446 • Alle kritiske tjenester skal ha beredskapskopier, manuelle rutiner og mulighet til drift ved
- 3447 bortfall av digitale systemer.
- 3448 • Skoler, helse- og omsorgstjenester, bydelene og kriseledelsen skal øve på situasjoner
- 3449 der internett, mobilnett, journalsystemer eller betalingsløsninger ikke fungerer.
- 3450 • Digital sikkerhet skal bygges opp med egne ansatte og kompetansemiljøer i kommunen,
- 3451 ikke bare kjøpes inn fra konsulenter.
- 3452 • Ansatte skal få opplæring i digital sikkerhet, personvern og beredskap.
- 3453 • Kommunens digitale løsninger skal være universelt utformet, forståelige og tilgjengelige
- 3454 også for folk med lav digital kompetanse.

3455 Strøm, varme, vann og forsyning

3456 Strøm, varme, vann, mat og medisiner er grunnleggende for at byen skal fungere. Uten

3457 strøm stopper heiser, betalingsløsninger, mobilnett, pumper, datasystemer, dører,

3458 trygghetsalarmer, matlaging, oppvarming og store deler av helse- og omsorgstjenestene.

3459 Oslo er en stor by med mange mennesker og liten egenproduksjon. Det gjør oss sårbare for

3460 svikt i forsyningslinjer, import, transport, lager og digitale bestillingssystemer. Vi kan ikke

3461 basere beredskapen på at markedet alltid leverer akkurat når vi trenger det.

3462 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3463 • Oslo kommune skal ha oppdaterte planer for langvarige strømbrydd, strømransjering,
3464 vannmangel og svikt i forsyningslinjer.
- 3465 • Fram til ny reservevannforsyning er på plass, og også etterpå, skal Oslo ha oppdaterte,
3466 øvde og samordnede planer for bortfall av vann i alle sektorer og bydeler.
- 3467 • Sykehjem, omsorgsboliger, helsehus, legevakt, krisesentre, vannforsyning og andre
3468 kritiske tjenester skal ha trygg nødstrøm.
- 3469 • Trygghetsalarmer, medisinsk utstyr og digital velferdsteknologi skal ha nødstrøm,
3470 backup-løsninger eller manuelle rutiner ved strømbrydd.
- 3471 • Fjernvarme, strømnnett, vannforsyning og lokal energinfrastruktur skal behandles som
3472 kritisk infrastruktur under demokratisk kontroll.
- 3473 • Kommunale bygg skal brukes mer aktivt til lokal energiproduksjon, energilagring,
3474 nødstrøm og beredskap.
- 3475 • Energieffektivisering av kommunale bygg skal styrkes for å redusere sårbarhet,
3476 kostnader og energisløsing.
- 3477 • Kommunen skal ha tydelige planer for nødvann i alle bydeler og kommunale
3478 virksomheter.
- 3479 • Kommunale institusjoner skal ha beredskapsavtaler som sikrer mat, medisiner og
3480 nødvendige varer ved krise.
- 3481 • Kritiske leverandørkjeder skal kartlegges, og kommunen skal unngå ensidig avhengighet
3482 av få private aktører.
- 3483 • Offentlige innkjøp skal brukes til å styrke forsyningssikkerhet, anstendige arbeidsvilkår
3484 og lokal beredskap.
- 3485 • Kommunen skal sikre planer for transport og drivstoff til hjemmetjeneste, legevakt,
3486 brannvesen og andre kritiske funksjoner.
- 3487 • Urbant landbruk, parsellhager, skolehager og lokale matfellesskap skal styrkes som en
3488 del av sosial, grønn og lokal beredskap.

3489 Pandemi og helseberedskap

3490 Pandemien viste hvor avhengige vi er av sterke offentlige tjenester. Den viste også hvem
3491 som bar de tyngste byrdene: helsearbeidere, renholdere, kollektivarbeidere, ansatte i
3492 barnehager og skoler, folk i trange boliger, lavtlønte, eldre, syke og folk som ikke kunne ta
3493 hjemmekontor.

3494 Helseberedskap kan ikke være noe kommunen finner opp når krisa allerede er her. Den må
3495 bygges i hverdagen, med nok ansatte, faste stillinger, gode planer, øvelser og åpenhet om
3496 svakheter som må rettes opp.

3497 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3498 • Oslo kommune skal ha en oppdatert helseberedskapsplan basert på reelle risiko- og
3499 sårbarhetsanalyser.
- 3500 • Oslo skal sikre at helseberedskapen på sektornivå og i bydelene bygger på oppdaterte
3501 ROS-analyser, og at avvik, mangler og oppfølging rapporteres åpent til bystyret.
- 3502 • Helseberedskap skal bygges med nok ansatte, faste stillinger, god grunnbemanning og
3503 reservekapasitet. Ullevål sykehus, opprinnelig bygget med tanke på epidemi-håndtering,
3504 må bevares for helseformål.

- 3505 ● Kommunen skal ha tilstrekkelig beredskapslager for smittevernutstyr og annet nødvendig
- 3506 helseutstyr.
- 3507 ● Informasjon om smitte, tiltak og rettigheter skal gis på flere språk og gjennom kanaler
- 3508 som faktisk når folk. Informasjonen må også være tilgjengelig for mennesker med
- 3509 nedsatt funksjonsevne.
- 3510 ● Pandemiltak skal utformes slik at de ikke forsterker sosial ulikhet.
- 3511 ● Skoler, barnehager og fritidstilbud skal ha planer som beskytter barn og unge mot
- 3512 langvarig isolasjon, læringstap og psykiske belastninger.
- 3513 ● Kommunen skal ha bedre planer for å ivareta ansatte som står i langvarig
- 3514 krisebelastning.
- 3515 ● Renhold, smittevern og praktisk drift skal behandles som kjerneberedskap, ikke som
- 3516 støttefunksjoner som kan kuttes eller konkurranseutsettes.
- 3517 ● Oslo kommune må bygge opp sitt eget medisinlager.

3518 **Klima, naturfare og ekstremvær**

3519 Klimaendringene gjør Oslo mer sårbar. Vi må forberede oss på mer ekstremnedbør,

3520 overvann, flom, tørke, hete, skogbrannfare, stormflo, ras og krevende vinterforhold. Dette er

3521 ikke framtidsscenarier langt borte. Det er noe byen allerede må planlegge for.

3522 Når byen bygges tettere, hardere og dyrere uten plass til vann, trær og folk, bygges også

3523 risiko inn i byen. Klimatilpasning er beredskap. Parker, trær, våtmarker, åpne bekker, grønne

3524 tak, regnbed og trygge flomveier er livsviktig infrastruktur.

3525 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3526 ● Klimatilpasning skal være en sentral del av Oslos beredskapsarbeid.
- 3527 ● Oslo skal planlegge for mer ekstremnedbør, flom, hete, tørke, skogbrannfare, stormflo og
- 3528 ras.
- 3529 ● Flomveier, overvannshåndtering og blågrønne løsninger skal prioriteres i all byutvikling.
- 3530 ● Bekker skal åpnes der det er mulig, og naturlige vannveier skal beskyttes.
- 3531 ● Trær, parker, våtmarker, grøntområder og jord som tar opp vann, skal vernes som
- 3532 beredskapsinfrastruktur.
- 3533 ● Kommunen skal hindre at fortetting og utbygging øker risikoen for flom, varmeøyer og
- 3534 tap av nærnatur.
- 3535 ● Vedlikehold av avløp, veier, tak, grøfter og kommunale bygg skal styrkes for å forebygge
- 3536 skader.
- 3537 ● Oslo skal ha bedre beredskap for hetebølger, særlig for eldre, syke, barn, arbeidere
- 3538 utendørs og folk i dårlige boliger.
- 3539 ● Skogbrannberedskapen i og rundt Marka skal styrkes uten at det brukes som påskudd
- 3540 for unødvendige naturinngrep.
- 3541 ● Klimarisiko skal vurderes før kommunen selger tomter, bygger ned grøntarealer eller
- 3542 godkjenner store utbygginger.

3543 **Lokale trygghetpunkter, øvelser og åpenhet**

3544 Når noe skjer, trenger folk å vite hvor de skal gå og hvem de kan stole på. Det holder ikke at

3545 kommunen legger informasjon på nett hvis mobilnettet er nede, strømmen er borte eller folk

3546 ikke forstår språket. Beredskap må være fysisk, lokal og kjent før krisa kommer.

3547 Oslo har allerede informasjonspunkter som kan brukes ved langvarig strømbrydd og bortfall
3548 av elektronisk kommunikasjon. Vi vil videreutvikle dette til lokale trygghetspunkter i alle
3549 bydeler. Det kan være bibliotek, skoler, bydelshus, idrettshaller, frivilligsentraler eller andre
3550 kjente steder der folk kan få informasjon, varme, lademuligheter, enkel hjelp, vann, kontakt
3551 med kommunen og oversikt over situasjonen.

3552 Vi vil ha en demokratisk beredskap. Folk skal ha innsyn, folkevalgte skal kunne stille
3553 spørsmål, ansatte skal kunne varsle om svakheter, og kommunen skal lære av feil.

3554 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3555 • Oslo skal videreutvikle dagens informasjonspunkter til lokale trygghetspunkter i alle
3556 bydeler.
- 3557 • Trygghetspunktene skal kunne gi varme, lademuligheter, enkel hjelp, vann, analog
3558 informasjon og kontakt med kommunen ved kriser.
- 3559 • Trygghetspunktene skal være kjent for innbyggerne før krisa kommer.
- 3560 Trygghetspunktene skal kunne fungere ved bortfall av strøm, internett og mobilnett.
- 3561 • Kommunen skal ha planer for analog informasjon, oppslag, høyttalere, lokalradio,
3562 frivillige, oppsøkende tjenester og andre kanaler som ikke krever smarttelefon.
- 3563 • Kriseinformasjon skal være flerspråklig, universelt utformet og lett å forstå.
- 3564 • Bydelene skal jevnlig øve på å åpne og drive lokale trygghetspunkter.
- 3565 • Borettslag, sameier, frivillige organisasjoner, tros- og livssynssamfunn og lokale nettverk
3566 skal få støtte til enkel beredskapsplanlegging.
- 3567 • Oslo kommune skal gjennomføre jevnlig beredskapsøvelser i alle sektorer og bydeler.
3568 Øvelsene skal inkludere samtidige kriser, strømbrydd, ekstremvær, bortfall av digitale
3569 systemer og svikt i kommunikasjon.
- 3570 • Kommunen skal legge fram en årlig beredskapsrapport til bystyret, med status, mangler
3571 og behov for tiltak.
- 3572 • Ansatte skal kunne varsle om beredskapssvikt uten frykt for gjengjeldelse.
- 3573 • Bruken av konsulenter i kritisk beredskapsarbeid skal begrenses, og kunnskap skal
3574 bygges i kommunen.

3575 **Makt, demokrati og folkestyre**

3576 Rødt ønsker å endre samfunnet grunnleggende. Vi jobber for rettferdighet, frigjøring og
3577 demokrati. Mennesker, natur og miljø må styre hvordan vi organiserer samfunnet – ikke
3578 profitt, marked og makt samlet på få hender.

3579 For Rødt er demokrati mer enn valg hvert fjerde år. Demokrati handler om hvem som faktisk
3580 bestemmer i hverdagen. Det handler om ansatte som får bruke faget sitt, bydeler som har
3581 reell makt, innbyggere som blir hørt før beslutningene tas, og folkevalgte som kan kontrollere
3582 byrådet, administrasjonen og kommunale selskaper.

3583 Rødt skaper forandring i bystyret, bydelsutvalg og andre folkevalgte organer. Vi vil bruke
3584 folkevalgte organer til å flytte makt fra toppen og ut til folk, ansatte, bydeler og lokalsamfunn.
3585 Men forandring kommer aldri fra folkevalgte aleine. Den skapes også i fagforeninger,
3586 nabolagsorganisasjoner, aksjonsgrupper, velforeninger, frivillighet, brukerorganisasjoner og
3587 folkelige bevegelser. Rødt er del av en bredere bevegelse som jobber for et grønt, mer
3588 rettferdig og inkluderende samfunn.

3589 **Mer folkestyre, mindre toppstyring**

3590 I Oslo er altfor mye makt flyttet oppover. Byrådet, byrådsavdelingene, direktørene og
3591 administrasjonen setter ofte retningen før saker kommer til åpen politisk behandling. Store
3592 beslutninger blir pakket inn i utredninger, bestillinger og prosesser som vanlige folk knapt har
3593 mulighet til å følge.

3594 Det gjør avstanden mellom innbyggerne og makta større. Når beslutningene i praksis er låst
3595 før folk får uttale seg, er ikke medvirkningen reell. Når byrådet styrer gjennom lukkede
3596 prosesser, blir bystyret for ofte et sted der avgjørelser bekreftes, ikke formes.

3597 Rødt vil flytte makt nedover og utover: til bystyret, bydelsutvalgene, ansatte, brukere,
3598 tillitsvalgte, organisasjoner og innbyggere.

3599 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3600 • Viktige politiske beslutninger skal i minst mulig grad delegeres til byrådet,
3601 administrasjonen eller kommunale selskaper.
- 3602 • Store reformer og tjenesteendringer skal ha åpen og reell konsekvensutredning,
3603 ansattmedvirkning, innbyggermedvirkning og politisk behandling før retningen låses.
- 3604 • Bystyret og bydelsutvalgene skal få saker tidligere, med reelle alternativer og tydelige
3605 konsekvenser.
- 3606 • Innbyggere, ansatte og folkevalgte skal ha bedre innsyn i beslutningsprosesser som
3607 former tjenestene og byen.
- 3608 • Oslo skal prøve ut konkrete ordninger som gir innbyggere, ansatte og lokale folkevalgte
3609 mer makt over nærmiljø, tjenester, byutvikling og lokale budsjetter.

3610 **Byrådsmodellen samler makt på toppen**

3611 Byrådsmodellen har samlet for mye makt hos for få. Den gjør Oslo mer toppstyrt, mer lukket
3612 og mer likt et konsern. Makta flyttes fra åpne folkevalgte organer til byrådskontorer og
3613 byråkrati bak lukkede dører.

3614 Modellen gjør det lettere å styre ovenfra, holde tilbake informasjon og låse retningen før
3615 sakene kommer til åpen debatt. Den gjør det vanskeligere for folkevalgte utenfor
3616 byrådspartiene å kontrollere makta.

3617 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3618 • Rødt vil utrede og erstatte dagens byrådsmodell med en mer demokratisk styringsmodell
3619 som øker åpenheten, gir mindre toppstyring og gir bystyret, bydelsutvalgene og de
3620 folkevalgte utvalgene mer reell makt.
- 3621 • En ny styringsmodell skal utredes åpent, med involvering av bydeler, ansatte, tillitsvalgte,
3622 organisasjoner og innbyggere.
- 3623 • Oslo skal utrede hvordan politiske beslutninger, budsjetter og byutviklingsprosesser kan
3624 åpnes tidligere for innbyggere og lokale folkevalgte.

3625 Styring uten måleman

3626 Kommunale tjenester skal ikke styres som fabrikker, markeder eller konkurransearenaer.
3627 Rødt vil derfor ha såkalt *New Public Management* ut av Oslo kommune. Barnehager, skoler,
3628 hjemmetjeneste, sosialtjeneste, barnevern og eldreomsorg handler om mennesker. Da må
3629 de styres etter faglighet, tillit og behov – ikke måltall, stoppeklokke, rapporteringspress og
3630 bestiller/utfører-logikk.

3631 Når ansatte bruker mer tid på dokumentasjon, kontroll og systemer enn på folk, er det
3632 systemet som er feil. Når brukere blir gjort til enheter i et skjema, mister kommunen blikket
3633 for mennesket.

3634 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3635 • Oslo kommune skal lage en forpliktende plan for å utvikle *New Public Management*,
3636 bestiller/utfører-modeller, unødvendige måleregimer og styring etter markedslogikk.
- 3637 • Tjenestene skal styres etter faglighet, tillit, behov og demokratiske mål – ikke etter
3638 måltall som gjør mennesker til produksjonseenheter.
- 3639 • Kommunale tjenester skal organiseres slik at ansatte får bruke fagkompetansen sin.
- 3640 • Unødvendige rapporteringskrav, kontrollregimer og byråkratiserende strategidokumenter
3641 skal fjernes.
- 3642 • Kommunale virksomheter skal ikke styres etter krav om overskudd, men etter kvalitet,
3643 behov og samfunnsoppdrag.

3644 Ekte tillitsreform og arbeiderdemokrati

3645 En tillitsreform må være mer enn fine ord. Den må gi ansatte makt. De som jobber i
3646 tjenestene, vet ofte best hvor systemet svikter, hva innbyggerne trenger, og hvilke endringer
3647 som faktisk virker. Likevel blir ansatte altfor ofte informert etter at beslutningene er tatt.

3648 Rødt vil styrke arbeiderdemokratiet i Oslo kommune. Fagfolk skal ikke bare høres, de skal
3649 ha reell innflytelse.

3650 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3651 • Store omorganiseringer skal ikke gjennomføres uten tidlig og forpliktende
3652 ansattmedvirkning.

- 3653 • Ingen større omorganiseringer, effektiviseringstiltak eller innføring av nye digitale
- 3654 systemer skal gjennomføres uten reell medvirkning fra ansatte, tillitsvalgte og
- 3655 verneombud.
- 3656 • Tillitsvalgte og verneombud skal involveres tidligere i politiske og administrative
- 3657 prosesser.
- 3658 • Ansatte skal ha innflytelse over digitale systemer, omorganiseringer og styringsverktøy
- 3659 som påvirker arbeidshverdagen deres.
- 3660 • Ansatte skal ha trygghet til å varsle om uforsvarlige tjenester, dårlige arbeidsforhold og
- 3661 feil bruk av fellesskapets ressurser.

3662 Bydeler, nabolag og lokaldemokrati

3663 Bydelsutvalgene er de nærmeste folkevalgte organene for folk i Oslo. Det er her mange av
3664 de viktigste velferdstjenestene møter folks hverdag. Bydelene kjenner nabolagene,
3665 frivilligheten, tjenestene, utfordringene og ressursene.

3666 Rødt har vært mot sammenslåing av bydeler fordi større bydeler gir større avstand, mer
3667 byråkrati og svakere folkelig kontroll. Når bydelene blir større, må demokratiet styrkes
3668 tilsvarende. Folk skal fortsatt ha folkevalgte, møteplasser og tjenester i nærheten.

3669 Bydelene må ikke reduseres til lokale kuttkontor. De må få reell politisk og økonomisk makt,
3670 tydelig ansvar, nærhet til innbyggerne og mulighet til å være ombud for folk i bydelen.

3671 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3672 • Alle nye bydeler skal ha lokale demokratiske møteplasser og faste kontaktpunkter i de
- 3673 tidligere bydelene.
- 3674 • Bydelskontor, åpne innbyggermøter og lokale politiske møteplasser skal være
- 3675 tilgjengelige i hele byen.
- 3676 • Bydelsutvalgene skal få større myndighet over lokale prioriteringer og sterkere kontroll
- 3677 over egne budsjetter.
- 3678 • Bydelsutvalgene skal få innflytelse over ansettelse, styring og oppfølging av
- 3679 bydelsdirektør.
- 3680 • Åpen halvtime i bydelsutvalgene skal styrkes og gjøres lettere å bruke for innbyggere,
- 3681 organisasjoner og lokale grupper.
- 3682 • Kommunen skal legge til rette for nabolagsorganisering og lokale folkemøter i saker som
- 3683 berører nærmiljøet.
- 3684 • Oslo skal prøve ut deltakende budsjettering i bydelene, der en andel av frie midler og
- 3685 lokale investeringsmidler settes av til tiltak innbyggere foreslår, diskuterer og prioriterer.
- 3686 • Deltakende budsjettering skal særlig brukes til nærmiljøtiltak, fritidstilbud, møteplasser,
- 3687 grøntområder, bibliotek, kultur, ungdomstiltak og lokal trygghet.
- 3688 • Bydeler med store levekårsutfordringer skal prioriteres i forsøk med deltakende
- 3689 budsjettering og lokaldemokratiske modeller.
- 3690 • Rødt Oslo vil samarbeide tett med enkeltpersoner, lokale grupper, tillitsvalgte,
- 3691 fagforeninger og frivillige organisasjoner for å løfte saker fra bydelene inn i bystyret.

3692 *For hvordan vi burde forholde oss til bydelsreformen, se notatet To alternativer for*
3693 *bydelsreformen*

3694 *For bydelenes økonomiske handlingsrom: se Økonomi og finansiering.*

3695 **Medvirkning som gir makt**

3696 Medvirkning må bety mer enn å få sende inn et svar når beslutningen i praksis allerede er
3697 tatt. Kommunen må slutte å bruke medvirkning som pynt. I store saker må innbyggerne få
3698 reelle alternativer, nok tid, forståelig informasjon, fysiske møteplasser og en økt innflytelse.
3699 Medvirkning må også være sosialt rettferdig. Det er ikke nok å legge ut en digital høring og
3700 håpe at folk svarer. Kommunen må aktivt oppsøke dem som ofte ikke blir hørt.

3701 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3702 • Kommunen skal bruke klart språk, åpne møter og tilgjengelig informasjon.
- 3703 • Berørte lokalmiljøer skal i større saker få fysiske møter i tillegg til digitale høringer.
- 3704 • Kommunen skal vise tydelig hvordan innspill fra innbyggere, ansatte og organisasjoner
3705 er brukt.
- 3706 • Store byutviklingssaker skal behandles tidligere og mer åpent i bydeler og folkevalgte
3707 organer, før viktige beslutninger låses.
- 3708 • Innbyggermedvirkning skal særlig nå grupper som ofte ikke blir hørt: barn og unge, eldre,
3709 funksjonshemmede, minoritetsmiljøer, leietakere, lavinntektsfamilier og folk med lite tid,
3710 språk eller tillit til systemet.
- 3711 • Kommunen skal utvikle forpliktende medvirkningsprosesser der innbyggere får reelle
3712 alternativer, tydelige rammer og mulighet til å påvirke før beslutningene tas.

3713 *For medvirkning i byplanleggingen: se [Byplanlegging og byutvikling](#).*

3714

3715 **Kommunen skal ikke drive butikk**

3716 Kommunen skal ikke drive kjerneoppgaver som om vi er en forretning. Når kommunale
3717 tjenester flyttes inn i aksjeselskaper, foretak eller andre selskapsformer, flyttes også makt.
3718 Det blir lengre vei til innsyn, vanskeligere politisk styring, mer direktørmakt og sterkere
3719 selskapslogikk.

3720 Rødt vil ha kommunale oppgaver tilbake under demokratisk kontroll. Kommunale selskaper
3721 og foretak skal ikke brukes til å skjerme beslutninger fra offentlig debatt eller drive tjenester
3722 etter profittlogikk. Fellesskapets tjenester skal styres av fellesskapet.

3723 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3724 • Oslo kommune som hovedregel skal ikke opprette nye aksjeselskaper for kommunale
3725 kjerneoppgaver. Unntak kan gjøres når selskapsformen er nødvendig for å binde verdier
3726 varig til ikke-kommersielle samfunnsformål.
- 3727 • Kommunale foretak og selskaper som driver kjerneoppgaver, skal tilbakeføres til
3728 etatsform der det gir bedre innsyn, folkevalgt kontroll og ansattes medbestemmelse.
- 3729 • Kommunale selskaper skal drives etter samfunnsoppdrag, ikke profittlogikk.
- 3730 • Eierstrategier, lederlønn, styrehonorarer, konsulentbruk og større beslutninger i
3731 kommunale selskaper skal være åpne og under sterkere folkevalgt kontroll.
- 3732 • Kommunen skal ikke organisere tjenester på måter som gjør det vanskeligere for
3733 innbyggerne å forstå hvem som bestemmer.
- 3734 • Oslo skal utvikle modeller for lokale fellesskap og allmenninger, der innbyggere, frivillige
3735 organisasjoner og kommunen sammen kan ta vare på møteplasser, grøntområder,
3736 nabolagshus og andre fellesressurser.

- 3737 • Kommunale bygg, tomter og fellesarealer skal brukes mer aktivt til ikke-kommersielle
- 3738 formål, lokale møteplasser og fellesskapsløsninger.

3739 **Åpenhet, habilitet og antikorrupsjon**

3740 Lukkede nettverk, kameraderi, habilitetsproblemer, konsulentmakt, lobbyisme og overganger
3741 mellom offentlige toppstillinger og private interesser svekker tilliten til kommunen.

3742 Rødt vil ha en kommune der innbyggerne kan følge makta. Det skal være åpenhet om hvem
3743 som påvirker beslutninger, hvilke møter som holdes, hvilke interesser som står bak, og
3744 hvordan habilitet vurderes.

3745 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3746 • Oslo skal innføre kommunalt lobbyregister.
- 3747 • Byråder, politisk ledelse og toppadministrasjon skal ha åpne møteoversikter i saker med
- 3748 store private, økonomiske eller reguleringsmessige interesser.
- 3749 • Karanteneregler skal styrkes for overganger mellom ledende kommunale stillinger og
- 3750 private aktører som leverer tjenester til kommunen.
- 3751 • Kommunen skal bekjempe korrupsjon, nepotisme, kameraderi og lukkede nettverk.
- 3752 • Varslere skal få bedre vern, trygg oppfølging og uavhengig juridisk støtte.
- 3753 • Oslo kommune skal praktisere meroffentlighet. Innsyn skal ikke treneres, forsinkes eller
- 3754 vanskeliggjøres for å skjerme politiske eller administrative beslutninger.
- 3755 • Kommunerevisjonen skal ha sterke rammer og reell mulighet til å kontrollere maktbruk,
- 3756 økonomi, kontrakter og tjenestekvalitet.
- 3757 • Innsyn skal være enkelt, raskt og forståelig for innbyggere, journalister, folkevalgte og
- 3758 organisasjoner.

3759 **Digitalt folkestyre**

3760 Digitale systemer kan gjøre tjenester enklere, men de kan også gjøre kommunen mer lukket,
3761 mer avhengig av private leverandører og vanskeligere å forstå. Rødt vil at digitalisering skal
3762 styres demokratisk. Ingen skal stenges ute fra kommunen fordi de ikke mestrer digitale
3763 løsninger. Digitale systemer og kunstig intelligens skal ikke brukes til å flytte makt fra
3764 mennesker til lukkede systemer, private leverandører eller beslutninger ingen kan forklare.

3765 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3766 • Digitale systemer og kunstig intelligens i kommunen skal være åpne, forståelige,
- 3767 etterprøvbare og under demokratisk kontroll.
- 3768 • Kunstig intelligens skal ikke brukes til å fatte vedtak om enkeltmenneskers tjenester,
- 3769 økonomi eller rettigheter uten menneskelig vurdering og klagemulighet.
- 3770 • Kommunen skal ha åpne risikovurderinger ved bruk av kunstig intelligens og
- 3771 automatiserte systemer i tjenester som påvirker innbyggernes rettigheter.
- 3772 • Innbyggere skal ha rett til ikke-digitale alternativer i møte med kommunen.
- 3773 • Digitale løsninger skal være universelt utformet, forståelige og tilgjengelige på flere språk
- 3774 der det er nødvendig.
- 3775 • Kommunen skal bygge opp mer digital kompetanse selv og redusere avhengigheten av
- 3776 private teknologileverandører.
- 3777 • Ansatte skal ha innflytelse over digitale systemer som påvirker arbeidsdagen deres.
- 3778 • Digitalisering skal ikke brukes som påskudd for å kutte ansatte eller svekke tjenestene.

- 3779 • Oslo skal utvikle åpne og ikke-kommersielle digitale løsninger for innbyggerforslag,
3780 høringer, deltagende budsjettering og oppfølging av politiske vedtak.

3781 **Folkevalgte skal ikke bli en politikerelite**

3782 Politikere skal være folkets representanter, ikke en egen politikerelite. Folkevalgte må ha
3783 gode nok vilkår til å gjøre jobben sin, møte innbyggere og følge opp saker. Samtidig skal
3784 ikke politiske verv gi privilegier som fjerner folkevalgte fra vanlige folks hverdag. Rødt vil ha
3785 folkevalgte som kjenner byen, møter folk og står til ansvar for dem de representerer.

3786 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3787 • Ingen heltidspolitikere skal ha godtgjørelse høyere enn 6G (i 2026 tilsvarer dette ca 819
3788 000 kr).
- 3789 • Folkevalgte skal få dekket nødvendige utgifter til barnepass når det trengs for å utføre
3790 vervet.
- 3791 • Folkevalgte skal få dekket tapt arbeidsfortjeneste opptil 6G når de må ta fri fra jobb for å
3792 delta i møter.
- 3793 • Ordningene for folkevalgte skal gjøre det mulig for vanlige folk, småbarnsforeldre,
3794 skiftarbeidere, lavtlønte og funksjonshemmede å delta i politikken.
- 3795 • Alle folkevalgte grupper skal ha gode nok arbeidsvilkår til å drive kontroll, møte
3796 innbyggere og følge opp saker på en skikkelig måte.

3797 Økonomi og finansiering

3798 Oslo er ikke en fattig by. Oslo er en by der rikdommen er svært skjevt fordelt. Noen eier
3799 boliger, tomter, selskaper og formuer som øker i verdi år for år. Andre sliter med husleia,
3800 strømregninga, kollektivbilletten, barnehagebetalinga, tannlegeregninga og kommunale
3801 egenandeler.

3802 Samtidig får mange beskjed om at kommunen ikke har råd til nok ansatte i hjemmetjenesten,
3803 nok folk i barnehagen, åpne fritidsklubber, gode sosialtjenester eller trygge og levende
3804 bydeler.

3805 For oss er økonomi mer enn tall, budsjettskjemaer og tekniske regler. Økonomi er makt.
3806 Budsjettet avgjør hvem som får hjelp, hvem som må vente, hvem som får skattelette, hvem
3807 som får regninga, og hvem som får styre utviklingen av byen.

3808 Kommunens penger er folkets penger. De skal brukes til å redusere forskjeller, bygge
3809 fellesskap, sikre sterke offentlige tjenester og gi innbyggerne mer makt over byen og sin
3810 egen hverdag. De skal ikke forsvinne i privat profitt, dyre konsulentavtaler, unødvendig
3811 byråkrati eller salg av verdier som er bygget opp av fellesskapet.

3812 En velferdsregel for Oslo

3813 Når høyresida snakker om økonomisk ansvarlighet, betyr det altfor ofte at vanlige folk skal
3814 tåle kutt, mens de rikeste skjermes. Det skal være rom for skattelett til dem med store
3815 eiendomsverdier, men ikke nok penger til å finansiere tjenestene i bydelene.

3816 Vi mener økonomisk ansvarlighet må bety noe annet. Det er ikke ansvarlig å kutte i tjenester
3817 folk trenger, presse ansatte stadig hardere eller skyve problemene foran seg. Det er heller
3818 ikke ansvarlig å bygge opp store overskudd sentralt mens bydeler og tjenester må kutte.
3819 Derfor vil vi innføre en velferdsregel for Oslo.

3820 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 3821 • Oslo skal innføre en velferdsregel: Før det vedtas varige skattelett, større avsetninger
3822 eller ekstraordinær nedbetaling av gjeld, skal bystyret vurdere om bydelene og de
3823 grunnleggende velferdstjenestene er tilstrekkelig finansiert.
- 3824 • Byrådets budsjettforslag og større kutt skal vise konsekvensene for innbyggere, ansatte,
3825 tjenestekvalitet, sosial ulikhet og forskjeller mellom bydelene.
- 3826 • Ingen større kutt og omorganiseringer skal vedtas uten en grundig vurdering av hva de
3827 vil koste, hva som kan gå galt, og hvordan ansatte og tjenester blir påvirket.
- 3828 • Når kommunen får store merinntekter eller overskudd, skal det først vurderes hvilke kutt
3829 som må repareres, hvilke tjenester som trenger flere ansatte, og hvilke bydeler og
3830 grupper som har betalt prisen for tidligere innsparinger.

3831 Slik vil vi finansiere sterkere velferd

3832 Skatt er fellesskapets måte å finansiere velferden på. I en by med enorme forskjeller må de
3833 som har de største verdiene, bidra mest. Høyresida vil kutte eiendomsskatten og framstiller
3834 det som hjelp til folk flest. Men det er først og fremst eierne av de dyreste boligene og de
3835 største eiendomsverdiene som tjener på kuttene.

3836 Eiendomsskatt er ikke et perfekt verktøy, men det er et av få omfordelende verktøy
3837 kommunen selv har. Derfor vil vi bruke det bedre, samtidig som vanlige boliger skjermes
3838 gjennom et høyt bunnfradrag.

3839 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3840 • Eiendomsskatten på bolig og på næringseiendom skal minst tilbake til nivået før
3841 høyrebyrådets kutt. Vanlige boliger skal fortsatt skjermes gjennom et høyt bunnfradrag.
- 3842 • Varige oppgaver i kommunen skal som hovedregel løses av fast ansatte. Langvarige
3843 konsulentoppdrag og konsulenter i faste roller skal erstattes med kommunens egne
3844 fagfolk. Konsulentoppdrag skal ha en plan for hvordan kunnskapen blir igjen i
3845 kommunen.
- 3846 • Oslo skal ha ett felles system for innkjøp og avtaler i alle bydeler og kommunale
3847 virksomheter. Slik unngår vi at kommunen betaler ulike priser for det samme, og sikrer
3848 bedre kontroll med fakturaer og leverandører.
- 3849 • Oslo skal innføre besøksbidrag for overnatting og cruise. Inntektene skal dekke
3850 kostnader turismen påfører byen, slik at regningen ikke veltes over på innbyggerne.
- 3851 • Kommunen skal ha en offentlig oversikt over tomme bygg og sørge for at de tas i bruk,
3852 leies ut eller rehabiliteres før de forfaller. Kommunens egne lokaler skal brukes framfor å
3853 leie unødvendig dyrt av private.
- 3854 • Før store kontrakter fornyes eller tjenester konkurranseutsettes, skal kommunen utrede
3855 drift i egen regi. Tjenester skal tas tilbake når det gir bedre kvalitet, mer demokratisk
3856 kontroll eller lavere samlede kostnader.
- 3857 • Oslo skal arbeide for at kommunene får skattlegge sekundærboliger, store
3858 boligporteføljer, formuer og eiendomsverdier mer rettferdig. Profesjonelle boliginvestorer
3859 skal ikke få de samme fordelene for hver enkelt bolig som vanlige boligeiere.

3860 **Bydeler som faktisk har råd til velferd**

3861 Bydelene har ansvar for mange av tjenestene folk møter i hverdagen. Likevel blir bydelene
3862 altfor ofte satt til å administrere kutt de ikke selv har valgt. Når bydelene ikke får nok penger
3863 til oppgavene sine, blir også lokaldemokratiet svekket. Bydelsutvalgene får ansvaret for å
3864 kutte i tjenester, mens bystyret kan skyldes på «lokale prioriteringer». Det er ikke et reelt
3865 folkestyre.

3866 Bydelsreformen gjør dette enda viktigere. Større bydeler og flere oppgaver kan bare gi mer
3867 makt lokalt dersom pengene, de ansatte og beslutningsmyndigheten følger med. Nye
3868 oppgaver uten full finansiering er ikke desentralisering. Det er ansvarsfraskrivelse.

3869 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3870 • Bydelene skal finansieres etter reelle behov. Fordelingen skal ta bedre hensyn til levekår,
3871 barnefattigdom, helseforskjeller, boligforhold, demografi og behovet for tjenester.
- 3872 • Bydelene skal få full kompensasjon for lønns- og prisvekst. Dersom de ikke får det, skal
3873 det komme tydelig fram hvor stort kuttet er, og hvilke tjenester som rammes.
- 3874 • Historiske underskudd som skyldes underfinansierte lovpålagte tjenester, skal slettes.
- 3875 • Nye oppgaver og reformer skal ikke gi bydelene større økonomisk risiko. Pengene,
3876 bemanningen og beslutningsmyndigheten skal følge med.

3877 **Rettferdige gebyrer og egenandeler**

3878 Når høyresida kutter skatt på store eiendomsverdier og samtidig øker kommunale gebyrer
3879 og egenandeler, flyttes regningen fra formue til hverdagsøkonomi. Det er usosialt.

3880 Flate gebyrer tar ikke hensyn til inntekt. En økning i vann- og avløpsgebyrer, renovasjon,
3881 egenandeler, inngangsbilletter eller andre kommunale priser merkes langt hardere for folk
3882 med lav inntekt enn for dem med god råd.

3883 Kommunale tjenester som dekker grunnleggende behov, må finansieres mest mulig
3884 rettferdig. Der kommunen har mulighet, skal egenandeler og priser reduseres. Der nasjonale
3885 regler tvinger fram flate gebyrer, skal Oslo arbeide for mer sosialt rettferdige ordninger.

3886 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3887 • Egenandeler innen helse, omsorg, fritid og kultur skal reduseres der kommunen har
3888 mulighet til det.
- 3889 • Når kommunale gebyrer må økes, skal konsekvensene for lavinntektsfamilier, eldre og
3890 andre med dårlig råd vurderes særskilt.
- 3891 • Oslo skal arbeide for nasjonale regler som gir kommunene større mulighet til å skjerme
3892 husholdninger med lave inntekter mot høye vann-, avløps- og renovasjonsgebyrer.

3893 **Fellesskapets eiendom og selskaper**

3894 Oslo kommune eier store verdier: tomter, bygg, selskaper, infrastruktur, havn og
3895 energiinteresser. Disse verdiene er bygget opp av fellesskapet og skal styres for
3896 fellesskapet.

3897 Når kommunen selger tomter og bygg, mister vi ikke bare en eiendom. Vi mister også
3898 framtidige inntekter og kontroll over hvordan byen utvikles. Når kommunale selskaper styres
3899 som vanlige kommersielle selskaper, svekkes muligheten til å bruke dem til sosial
3900 rettferdighet, beredskap, klimakutt, boligbygging og bedre tjenester.

3901 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3902 • Kommunale tomter skal som hovedregel beholdes i fellesskapets eie og leies ut på
3903 langsiktige vilkår, ikke selges.
- 3904 • Oslo kommune skal ikke selge strategiske bygg, tomter, selskaper eller annen kritisk
3905 infrastruktur for å dekke kortsiktige budsjettbehov.
- 3906 • Hafslund og andre kommunalt eide selskaper skal styres etter tydelige
3907 samfunnsoppdrag, ikke bare etter krav om størst mulig utbytte.
- 3908 • Energi, fjernvarme, vann, avløp og annen kritisk infrastruktur skal være under
3909 demokratisk kontroll.
- 3910 • Fjernvarme skal leveres til kostpris, med et åpent og etterprøvbart tillegg for vedlikehold
3911 og nødvendige investeringer.
- 3912 • Kommunen skal bruke tomtepolitikk, kjøp, forkjøpsrett og langsiktig offentlig eierskap til å
3913 bygge opp en stor ikke-kommersiell boligsektor.

3914 **Åpenhet og demokratisk budsjettering**

3915 Folk har rett til å vite hva kommunens penger brukes på, hva som kuttes, hvem som får
3916 kontrakter, og hvilke konsekvenser budsjettet får. I dag blir store økonomiske beslutninger

3917 ofte pakket inn i tekniske dokumenter, selskapsstrukturer, konsulentrapporter og et
3918 budsjettspråk som er vanskelig å forstå.

3919 Vi vil gjøre kommuneøkonomien mer åpen og demokratisk. Innbyggere, ansatte, tillitsvalgte
3920 og organisasjoner skal få reell mulighet til å forstå, påvirke og kontrollere hvordan pengene
3921 brukes – ikke bare bli invitert til høringer etter at de viktigste beslutningene er tatt.

3922 Åpenheten skal også gjelde makt og privilegier. Når barnehager, hjemmetjenester og
3923 fritidsklubber blir bedt om å spare, skal innbyggerne enkelt kunne se hvor mye kommunen
3924 bruker på lederlønninger, styregodtgjørelser, konsulenter, innkjøp og kontrakter.

3925 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3926 • Kommunen skal føre et åpent velferdsregnskap som viser hvordan budsjetter og kutt
3927 påvirker tjenester, ansatte, brukere og bydeler.
- 3928 • Budsjettforslag skal presenteres slik at innbyggerne enkelt kan forstå hva som
3929 prioriteres, hva som kuttet, og hvem som blir rammet.
- 3930 • Deltakende budsjettering skal prøves ut i alle bydeler, med reelle midler som
3931 innbyggerne får være med på å bestemme over.
- 3932 • Innbyggere, ansatte og tillitsvalgte skal involveres tidligere i budsjettprosesser og større
3933 omstillinger.
- 3934 • Kommunen skal ha åpne og lett tilgjengelige oversikter over lederlønninger,
3935 styregodtgjørelser, konsulentbruk, leverandører, innkjøp og kommunale kontrakter.
- 3936 • Kommunen skal bekjempe korrupsjon, kameraderi, habilitetsproblemer og lukkede
3937 nettverk. Varslere som sier fra om økonomisk rot, uforsvarlige kutt eller misbruk av
3938 fellesskapets penger, skal beskyttes.

3939 **Nøktern styring av fellesskapets penger**

3940 Mange av velferdstjenestene i Oslo trenger mer penger. Derfor må kommunen bruke
3941 fellesskapets midler nøkternt og rettferdig.

3942 Penger som trengs til barnehager, skoler, hjemmetjenester, sosialtjenester, fritidsklubber,
3943 seniorsentre og sykehjem, skal ikke forsvinne i dyre konsulenter, unødvendig
3944 anbudsbyråkrati, urimelig høye lederlønninger, kostbare seminarer eller frynsegoder.

3945 Nøktern styring betyr ikke å spare på tjenestene folk trenger. Det betyr å prioritere ansatte
3946 og velferd framfor topplederlønn, privat profitt og unødvendig pengebruk.

3947 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3948 • Direktørlønninger og topplederlønninger i kommunen, kommunale foretak og kommunalt
3949 eide selskaper skal begrenses, og det skal innføres lønnsvekststopp for alle i kommunen
3950 som tjener over 8G. (i 2026 tilsvarer dette ca 1 092 000 kr).
- 3951 • Ingen kommunale foretak eller kommunalt eide selskaper skal betale høyere
3952 styregodtgjørelse enn det bystyrets medlemmer mottar.
- 3953 • Kommunens penger skal ikke brukes på alkoholservering, unødvendige hotellopphold
3954 eller dyre frynsegoder.
- 3955 • Kommunen skal redusere unødvendig anbudsbyråkrati og bruke mer av fagfolkenes tid
3956 på tjenester, framfor konkurranser, kontrollregimer og oppfølging av kommersielle
3957 leverandører.
- 3958 • Varige oppgaver skal løses av fast ansatte. Langvarige konsulentoppdrag og konsulenter
3959 i faste roller skal erstattes med kommunens egne fagfolk.

- 3960 • Kommunale virksomheter og bydeler skal få mer stabile og forutsigbare budsjetter.
- 3961 Varige tjenester skal ikke gjøres avhengige av kortvarige prosjekter og midlertidige
- 3962 tilskudd.

3963 **Staten må ta større ansvar**

3964 Oslo kommune kan gjøre mye, men ikke alt. Mange av de viktigste økonomiske rammene
3965 bestemmes av staten.

3966 Når staten pålegger kommunene nye oppgaver, må pengene følge med. Oslo har store
3967 utgifter knyttet til blant annet barnevern, flyktningbosetting, kollektivtransport, sosialtjenester
3968 og store levekårsforskjeller. Det må staten ta hensyn til.

3969 Samtidig må kommunene få sterkere virkemidler til å føre en rettferdig skatte- og
3970 boligpolitikk. Oslo må kunne gjøre mer mot boligspekulasjon, store boligporteføljer, tomme
3971 boliger og en boligøkonomi som presser vanlige folk ut av byen.

3972 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 3973 • Staten skal fullfinansiere nye oppgaver og reformer som pålegges Oslo kommune.
- 3974 • Oslo skal få bedre statlig finansiering av barnevern, flyktningbosetting, kollektivtransport,
3975 sosialtjenester og arbeidet mot levekårsforskjeller.
- 3976 • Staten skal gi kommunene større mulighet til å skattlegge sekundærboliger, store
3977 boligporteføljer, formuer og eiendomsverdier mer rettferdig.
- 3978 • Profesjonelle boliginvestorer skal ikke få de samme fordelene for hver enkelt bolig som
3979 vanlige boligeiere.
- 3980 • Staten skal gi Oslo sterkere virkemidler til å bygge en stor ikke-kommersiell boligsektor
3981 og bekjempe boligspekulasjon.

3982 **Internasjonal solidaritet og Oslo som fredsby**

3983 Vi som bor i Oslo har bakgrunn, familie, minner, språk og tilhørighet fra hele kloden. Krig,
3984 okkupasjon, diktatur, rasisme, klimakrise, sult og fattigdom er ikke noe som kun skjer langt
3985 unna. Det merkes i klasserommene, i nabolagene, i moskeene, kirkene, fagforeningene,
3986 frivilligheten og rundt middagsbordene i Oslo.

3987 Noen mener Oslo bystyre skal tie om krig og menneskerettigheter fordi utenrikspolitikken
3988 bestemmes av Stortinget og regjeringa. Vi er uenige. Oslo kommune tar hver dag valg som
3989 har internasjonale konsekvenser. Kommunen kjøper varer og tjenester, inngår kontrakter,
3990 eier selskaper, tar imot mennesker på flukt, gir tilskudd, stiller lokaler til rådighet, og
3991 samarbeider med andre byer. Da må vi velge solidaritet, folkerett og menneskeverd.

3992 Vi vil at Oslo skal være en trygg by for mennesker på flukt, en tydelig stemme for folkeretten,
3993 en praktisk støttespiller for undertrykte folk og en kommune som ikke bidrar til krig,
3994 okkupasjon eller grove menneskerettighetsbrudd gjennom egne innkjøp, investeringer og
3995 avtaler.

3996 **Oslo som fredsby**

3997 Politikerne liker å kalle Oslo for en fredsby. Nobels fredspris deles ut her og fredsarbeid
3998 markeres her. Men fred må være mer enn merkevarebygging. En fredsby kan ikke være taus
3999 når sivile bombes, folk fordrives, fagforeningsfolk fengsles, kvinner undertrykkes, minoriteter
4000 forfølges eller hele folk nektes frihet.

4001 For oss betyr fred ikke bare fravær av krig. Fred handler om rettferdighet, frihet,
4002 selvbestemmelse, folkerett, demokrati og trygghet for sivile. Fred bygges ved å ta parti mot
4003 undertrykking og for menneskeverd.

4004 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 4005 • Oslo kommune skal støtte freds-, solidaritets- og menneskerettighetsorganisasjoner som
4006 arbeider mot krig, okkupasjon, diktatur, rasisme, kolonialisme og imperialisme.
- 4007 • Oslo skal bruke rollen som ICAN-by aktivt og presse på for norsk tilslutning til FNs
4008 atomvåpenforbud.
- 4009 • Rådhuset, bibliotekene, skolene, kulturinstitusjonene og bydelene skal kunne brukes
4010 som arenaer for fredsarbeid, menneskerettigheter, minnearbeid og internasjonal
4011 solidaritet.
- 4012 • Oslo skal markere internasjonale dager for fred, menneskerettigheter, antirasisme og
4013 solidaritet med undertrykte folk.
- 4014 • Fredsbyen Oslo skal ikke brukes til å pynte på krig, okkupasjon, våpenindustri eller
4015 undertrykking.
- 4016 • Freds- og solidaritetsarbeid skal ha en tydelig antirasistisk, antikolonial, antiimperialistisk
4017 og demokratisk forankring.
- 4018 • Kommunen skal styrke samarbeidet med organisasjoner som arbeider for rettferdig
4019 handel, arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter, fred og internasjonal solidaritet.
- 4020 • Oslo skal være en tydelig stemme mot krig, okkupasjon, apartheid, diktatur, rasisme og
4021 politisk undertrykking.

4022 Folkerett i kommunens egne valg

4023 Oslo kommune er en stor innkjøper, oppdragsgiver og eier. Kommunen skal ikke kjøpe varer
4024 eller tjenester eller foreta investeringer som bidrar til okkupasjon, apartheid, tvangsarbeid,
4025 krigsforbrytelser, undertrykking eller grove brudd på menneskerettighetene.

4026 Å lukke øynene for folkerettsbrudd er også et politisk valg. Vi vil at Oslo kommune skal ha
4027 tydelige regler, åpenhet og kontroll som hindrer at fellesskapets penger bidrar til
4028 undertrykking.

4029 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 4030 • Oslo kommune skal bruke innkjøpsmakt, kontrakter, eierstyring og investeringer til å
4031 hindre medvirkning til folkerettsbrudd, okkupasjon, apartheid, tvangsarbeid og grove
4032 menneskerettighetsbrudd.
- 4033 • Kommunen skal ha tydelige etiske krav i anskaffelser, investeringer og kontrakter.
- 4034 • Leverandører til Oslo kommune må kunne dokumentere at de ikke medvirker til ulovlig
4035 okkupasjon, krigføring, undertrykking, tvangsarbeid eller grove brudd på
4036 menneskerettighetene.
- 4037 • Kommunen skal bruke skjerpede aktsomhetsvurderinger i anskaffelser med høy risiko for
4038 brudd på folkeretten, internasjonal humanitærrett og menneskerettighetene.
- 4039 • Oslo kommune skal ikke kjøpe varer eller tjenester fra selskaper som bidrar til å
4040 opprettholde ulovlige okkupasjoner, apartheid, krigsforbrytelser eller grove
4041 menneskerettighetsbrudd.
- 4042 • Kommunale selskaper og fond skal ikke investere i selskaper som tjener på krig,
4043 okkupasjon, apartheid, tvangsarbeid eller grove menneskerettighetsbrudd.
- 4044 • Det skal være åpenhet om kommunens leverandører, kontrakter og vurderinger av
4045 menneskerettighetsrisiko.
- 4046 • Kontrakter med leverandører som bryter folkeretten, internasjonal humanitærrett eller
4047 menneskerettighetene, skal kunne sies opp.
- 4048 • Oslo-modellen skal videreutvikles med sterkere krav til menneskerettigheter, folkerett,
4049 internasjonale arbeidstakerrettigheter, faglige rettigheter og anstendige arbeidsvilkår i
4050 globale leverandørkjeder.

4051 Palestina og kampen mot okkupasjon og apartheid

4052 Palestina har en særlig plass i Oslos internasjonale ansvar. Oslo-navnet er knyttet til en
4053 fredsprosess som aldri ga palestinerne frihet. Mens byen vår har pyntet seg med
4054 fredssymboler, har okkupasjonen fortsatt, bosettingene vokst, Gaza blitt beleiret og
4055 palestinere blitt fordrevet, drept og fratatt grunnleggende rettigheter. Vi vil at Oslo skal være
4056 en tydelig solidaritetsby for det palestinske folket.

4057 Kampen for Palestina er en kamp mot okkupasjon, apartheid og folkerettsbrudd. Den
4058 kampen må gå sammen med kampen mot antisemittisme, islamofobi og all annen rasisme.
4059 Solidaritet med Palestina er ikke hat mot jøder. Det er solidaritet med et folk som nektes
4060 frihet.

4061 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 4062 • Oslo kommune skal ikke kjøpe varer eller tjenester fra selskaper som bidrar til Israels
4063 okkupasjon, bosettinger, apartheidpolitikk eller krigføring mot palestinere.

- 4064 ● Oslo skal støtte BDS-bevegelsens krav om boikott, deinvesteringer og sanksjoner som
- 4065 ikke-voldelige pressmidler mot okkupasjon, apartheid og folkerettsbrudd.
- 4066 ● Oslo kommune skal bruke sitt eget handlingsrom i innkjøp, kontrakter, eierskap og
- 4067 investeringer til å unngå medvirkning til okkupasjonen av Palestina.
- 4068 ● Oslo skal arbeide for vennskapsbyavtale eller langsiktig kommunalt samarbeid med en
- 4069 palestinsk by.
- 4070 ● Kommunen skal være klar til å bidra med fagfolk, kommunal kompetanse og samarbeid i
- 4071 gjenoppbyggingen av Gaza når det er mulig.
- 4072 ● Oslo skal presse nasjonale myndigheter til å ta imot flere medisinsk evakuerte fra Gaza.
- 4073 ● Familier må ikke splittes under medisinsk evakuering. Oslo skal støtte krav om at barn,
- 4074 foreldre og søsken får trygghet sammen.
- 4075 ● Kommunen skal støtte palestinsk kultur, historieformidling, minnearbeid og organisering i
- 4076 Oslo.
- 4077 ● Arbeidet mot antisemittisme, islamofobi og antipalestinsk rasisme skal styrkes.

4078 **Flyktninger og mennesker på flukt**

4079 Svært mange mennesker er på flukt i verden. Oslo må være en raus, trygg og solidarisk by
4080 for mennesker som trenger beskyttelse.

4081 Vi nekter å sette mennesker på flukt opp mot folk som trenger velferd i Oslo. Svaret er ikke
4082 færre flyktninger. Svaret er sterkere fellesskap, flere boliger, bedre tjenester og full
4083 finansiering av bosetting og integrering. Når staten ber Oslo ta imot mennesker på flukt, må
4084 staten også sørge for at kommunen har ressursene som trengs.

4085 **RØDT OSLO JOBBER FOR:**

- 4086 ● Oslo skal ta imot flere flyktninger og være en trygg kommune for mennesker på flukt.
- 4087 ● Staten skal fullfinansiere bosetting, integrering, bolig, skole, helse, barnehage,
- 4088 norskopplæring og oppfølging.
- 4089 ● Flyktninger skal bosettes på en måte som gir trygghet, stabilitet og reell mulighet til å bli
- 4090 en del av lokalsamfunnet.
- 4091 ● Bydelene skal få nok ressurser til å gi god oppfølging av flyktninger og familier med
- 4092 sammensatte behov.
- 4093 ● Norskopplæring, kvalifisering og arbeidstiltak skal styrkes, med tanke på den enkeltes
- 4094 kompetanse, erfaring og livssituasjon.
- 4095 ● Kommunen skal gi bedre psykososial oppfølging til mennesker som har opplevd krig,
- 4096 tortur, flukt og tap.
- 4097 ● Oslo skal være en trygg by for LHBT+-flyktninger, religiøse minoriteter, etniske
- 4098 minoriteter og andre som har flyktet fra forfølgelse.

4099 **Papirløse og mennesker uten lovlig eller trygg oppholdsstatus**

4100 Noen mennesker i Oslo lever uten lovlig eller trygg oppholdsstatus. De er blant de mest
4101 sårbare i byen. Mange tør ikke oppsøke hjelp, selv når de er syke, utsatt for vold, gravide,
4102 utnyttet i arbeidslivet eller i akutt nød. Slik skal vi ikke ha det. En by som lar folk falle helt
4103 utenfor, blir en farligere og mer urettferdig by for alle.

4104 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 4105 • Papirløse og mennesker uten lovlig eller trygg oppholdsstatus skal ha reell tilgang til
- 4106 nødvendig helsehjelp.
- 4107 • Kommunen skal støtte lavterskel helsetilbud, rettshjelp og humanitære tilbud for
- 4108 papirløse.
- 4109 • Ingen skal være redde for å oppsøke kriesenter, overgrepsmottak, barnevern eller
- 4110 helsetjenester fordi de frykter utlendingsmyndighetene.
- 4111 • Barn uten lovlig opphold skal ha reell tilgang til skole, fritidsaktiviteter og trygge
- 4112 møteplasser.
- 4113 • Tilreisende fattige EØS-borgere skal møtes med verdighet, ikke forbud, trakassering og
- 4114 jaging.
- 4115 • Kommunen skal bekjempe utnyttning av papirløse, arbeidsinnvandrere og andre med
- 4116 svak rettssikkerhet i arbeidslivet.

4117 Internasjonal solidaritet hjemme i Oslo

4118 Krig, okkupasjon og undertrykking ute skaper sorg, frykt og sinne her hjemme. Barn kan
4119 komme på skolen etter å ha sett bilder fra bombede nabolag der familien deres bor. Foreldre
4120 kan miste kontakt med slektninger. Ungdom kan oppleve press til å ta ansvar for konflikter
4121 de selv er rammet av.

4122 Oslo må møte internasjonale kriser med lokal omsorg og politisk tydelighet. Det betyr ikke at
4123 kommunen skal nøytralisere urett eller be undertrykte grupper dempe kampen sin. Det betyr
4124 at kommunen skal beskytte retten til å sørge, ytre seg, organisere seg og delta i demokratiet.

4125 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 4126 • Skoler, barnehager, fritidsklubber og helsetjenester skal ha kompetanse til å møte barn
- 4127 og unge som rammes av krig, flukt og internasjonale kriser.
- 4128 • Kommunen skal støtte møteplasser der mennesker kan bearbeide sorg, frykt og traumer
- 4129 knyttet til krig, okkupasjon, flukt og forfølgelse.
- 4130 • Bibliotek, kulturhus, skoler og frivillige møteplasser skal brukes mer aktivt til kunnskap,
- 4131 samtaler og arrangementer om krig, fred, menneskerettigheter, antirasisme og
- 4132 internasjonal solidaritet.
- 4133 • Oslo skal forsvare retten til politisk organisering, demonstrasjoner, markeringer og
- 4134 solidaritetsarbeid.
- 4135 • Kommunen skal motarbeide rasisme, hets og mistenkeliggjøring av grupper i Oslo som
- 4136 rammes av krig og konflikt andre steder i verden.

4137 Internasjonalt samarbeid mellom byer

4138 Byer kan lære av hverandre og støtte hverandre. Oslo kan samarbeide med andre byer om
4139 klima, demokrati, velferd, arbeidstakerrettigheter, beredskap, antirasisme, fredsarbeid og
4140 gjenoppbygging etter krig og katastrofer. Slikt samarbeid må bygge på solidaritet og
4141 gjensidighet.

4142 Vi vil at Oslo skal bruke internasjonalt samarbeid til å styrke menneskerettigheter, offentlig
4143 velferd, faglige rettigheter, klimaomstilling og lokaldemokrati.

4144 RØDT OSLO JOBBER FOR:

- 4145 ● Oslo skal bruke internasjonalt bysamarbeid til å fremme fred, demokrati,
4146 menneskerettigheter, klimaomstilling, arbeidstakerrettigheter og offentlig velferd.
- 4147 ● Kommunens internasjonale arbeid skal ikke styres av næringslivsprofilering og
4148 kommersielle interesser.
- 4149 ● Oslo skal kunne inngå solidariske bysamarbeid med byer og lokalsamfunn som rammes
4150 av krig, okkupasjon, klimakatastrofer eller gjenoppbyggingsbehov.
- 4151 ● Kommunal kompetanse innen vann, avløp, renovasjon, skole, helse, kollektivtransport,
4152 beredskap og lokaldemokrati skal kunne brukes i solidarisk samarbeid når lokale
4153 partnere ønsker det.
- 4154 ● Oslo skal samarbeide med byer som forsvare arbeidstakerrettigheter, offentlige
4155 tjenester, klima og demokrati.
- 4156 ● Vennsksbyavtaler og internasjonale samarbeid skal behandles åpent og demokratisk.